

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Veronika Marková

**Náhrada škody v rámci Vídeňské úmluvy o
smlouvách o mezinárodní koupi zboží**

Rigorózní práce

Pověřený akademický pracovník: JUDr. Mgr. Magdalena Pfeiffer, Ph.D.

Tematický okruh: Mezinárodní právo soukromé

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 22.01.2018

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 240 243 znaků včetně mezer.

V Zugu dne 22. ledna 2018.

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní JUDr. Mgr. Magdaleně Pfeiffer, Ph.D. za její cenné rady, trpělivost a věcné připomínky při vedení mé rigorózní práce. Dále chci poděkovat svému příteli a mé rodině za jejich neutuchající podporu, ochotu a laskavost, kterou mi projevovali při zpracování mé práce.

Obsah

ÚVOD	1
1. ÚMLUVA OSN O SMLOUVÁCH O MEZINÁRODNÍ KOUPI ZBOŽÍ	7
1.1. Význam Vídeňské úmluvy	9
1.2. Období před vznikem Vídeňské úmluvy	14
1.3. Charakteristika Vídeňské úmluvy	16
1.4. Zásady UNIDROIT a PECL a jejich význam pro Vídeňskou úmluvu	19
1.5. Právo na náhradu škody dle článku 74 Vídeňské úmluvy	26
2. PŘEDPOKLADY VZNIKU ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU	37
2.1. Protiprávnost	37
2.2. Škoda	41
2.3. Příčinná souvislosti	65
2.4. Zavinění	76
3. PŘEDVÍDATELNOST	80
3.1. Smysl a účel principu předvídatelnosti	80
3.2. Historie principu předvídatelnosti	82
3.3. Objektivní a subjektivní test předvídatelnosti	84

3.4.	Subjekt předvídatelnosti	85
3.5.	Faktory ovlivňující předvídatelnost škody	87
3.6.	Objekt předvídatelnosti	97
3.7.	Klíčový moment pro posouzení předvídatelnosti	105
4.	ZMÍRNĚNÍ ŠKODY	108
4.1.	Smysl a účel principu zmírnění škody	108
4.2.	Působnost principu zmírnění škody	112
4.3.	Pojem „povinnost“ zmírnit škodu	114
4.4.	Princip zmírnění v ostatních právních úpravách	117
4.5.	Přiměřenost opatření	122
4.6.	Nejčastější přiměřená opatření z pohledu judikatury	126
	ZÁVĚR	134
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	140
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	143
	ABSTRAKT	166
	ABSTRACT	169

ÚVOD

Strany vstupují do smluvních závazků s očekáváním, že druhá strana bude jednat ve světle zásady *pacta sunt servanda*. Nicméně pouhé nedorozumění, vnější vlivy či lidská chyba mohou nevyvratitelně vést k porušení smluvních povinností a k následnému vzniku škody. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží¹ (dále jen „Vídeňská úmluva“ nebo „CISG“) je významným a úspěšným právním instrumentem poskytující uniformní rámec pro mezinárodní transakce o koupi zboží. V návaznosti na posledně uvedené je třeba poznamenat, že úspěch je v obchodně-právním světě měřen podle toho, v jaké míře je daný právní instrument ve světě akceptován. Vídeňská úmluva k odevzdání rigorózní práce dosáhla počtu 88 smluvních států.²

Nejenom z důvodu významu Vídeňské úmluvy v mezinárodním obchodě, ale také z důvodu profesního zaměření autorky na mezinárodní smluvní právo a jejího zájmu o institut náhrady škody, je tématem předpokládané rigorózní práce zvolena úprava náhrady škody v rámci Vídeňské úmluvy.

---

¹ Zákon č. 160/1991 Sb., Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=160&r=1991>.

² Aktuální počet smluvních států lze nalézt na stránkách UNCITRAL dostupné na http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html.

Rozdělení práce a dílčí cíle jednotlivých kapitol

Předkládaná rigorózní práce je členěna do čtyř kapitol, přičemž uspořádání kapitol se odvíjí od obecného pojednání o Vídeňské úmluvě a vymezení pojmu náhrada škody, přes rozbor jednotlivých předpokladů pro vznik odpovědnosti za škodu, až po detailní analýzu dvou klíčových principů, kterými jsou princip předvídatelnosti a zmírnění škody. Každá kapitola si klade za cíl odpovědět na předem stanovené výzkumné otázky, které se jeví v mezinárodním obchodě jako problematické.³

První kapitola bude převážně teoretická a bude se zabývat samotnou podstatnou Vídeňskou úmluvou. Důraz bude kladen na její význam pro mezinárodní obchod a na předcházející snahy o kodifikaci mezinárodního práva. Prostor bude věnován i dalším mezinárodním instrumentům jako jsou Zásady mezinárodních obchodních smluv (dále jen „Zásady UNIDROIT“ nebo „UPICC“)⁴ a Principy evropského smluvního práva (dále jen „PECL“)⁵, s nimiž bude Vídeňská úmluva v předpokládané rigorózní práci často srovnávána. Záměrem zařazení Zásad UNIDROIT a PECL do této práce je lepší pochopení jejich významu ve vztahu k Vídeňské úmluvě. V závěru první kapitoly se autorka přesune k problematice práva na náhradu škody dle článku 74 CISG. Cílem první

---

³ Jednotlivé cíle kapitol jsou uvedené níže u popisu každé kapitoly.

⁴ Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT, 2010. Dostupné z <http://www.unidroit.org/english/principles/contracts/principles2010/integralversionprinciples2010-e.pdf>.

⁵ Principy evropského smluvního práva, 2002. Dostupné například z https://www.trans-lex.org/400200/_/pecl/.

kapitoly je objasnění účelu a významu práva na náhradu škody ve Vídeňské úmluvě, a to především prostřednictvím analýzy principu plné náhrady.

Druhá kapitola se bude věnovat předpokladům vzniku odpovědnosti za škodu. Pozornost bude převážně věnována škodě a příčinné souvislosti, které jsou Vídeňskou úmluvou upraveny spíše okrajově. V první části si autorka vymezí způsob, jakým lze rozpoznat škody, které jsou z právního hlediska v režimu Vídeňské úmluvy vymahatelné. Rozebrány budou vybrané situace jako ztráta šance na dosažení lepšího výsledku, poškození dobrého jména či ušlý zisk v důsledku snížení počtu transakcí.⁶ Některými autory je příčinná souvislost mylně zaměňována za princip předvídatelnosti a *vice versa*, a proto záměrem této části je také vymezení vztahu mezi předvídatelností a příčinnou souvislostí. Dále, v návaznosti na předpoklady vzniku odpovědnosti bude analyzována role zavinění poškozené strany při posuzování odpovědnosti za škodu. Cílem kapitoly je především přinést závěry o tom, zda je princip předvídatelnosti způsobilý nahradit nástroje právní kauzality, a to zejména v případech multikauzálních sporů.⁷

Navzdory splnění předpokladů odpovědnosti za škodu není v některých situacích náhrada škody přiznána v plné výši. Výše náhrady škody je ve Vídeňské úmluvě limitována co do předvídatelných škod, kterým bude

---

⁶ V práci je tato situace také nazývána jako „ztráta objemu transakcí“.

⁷ Multikauzální spor je spor, ve kterém existuje více než jedna příčina vzniku sporu. V případě náhrady škody se jedná o existenci více než jedné příčiny, které vedly, nebo mohly vést, ke vzniku škody.

zasvěcena předposlední kapitola. Z důvodu komplexnosti principu předvídatelnosti a neúplné úpravy Vídeňské úmluvy, vyvstává kolem principu předvídatelnosti spousta nejasností, které se autorka pokusí vysvětlit pomocí rozboru judikatury soudů. Jedná se zejména o nejasnosti týkající se subjektu a objektu předvídatelnosti. Cílem této kapitoly je vymezit škody, které jsou považovány za předvídatelné, a to prostřednictvím analýzy objektivního a subjektivního testu předvídatelnosti.

V poslední čtvrté kapitole se autorka zabývá principem zmírnění škody. Pojednávat bude o postavení poškozené strany ve vztahu ke vzniklé škodě a krocích, které je povinna učinit proto, aby jí byla přiznána náhrada škody v plném rozsahu. Povinnost zmírnit škodu se ze značné míry opírá o zásadu přiměřenosti, která je předmětem širokého výkladu, a proto bude v této části rozebráno mnoho soudních a rozhodčích rozhodnutí pomocí kterých autorka se pokusí rozpoznat nejčastěji učiněná přiměřená opatření. Cílem čtvrté kapitoly je zejména vymezit termín „přiměřené opatření“ a určit hranici mezi opatřeními, která jsou učiněná v souladu s principem zmírnění škody, a která jsou naopak kontraproduktivní.

Obecné cíle práce

Právo na náhradu škody je v mezinárodním obchodě považováno za jedno z nejvýznamnějších práv poskytovaných poškozené straně při

porušení smlouvy.⁸ I přes jeho důležitost a význam jsou některá ustanovení Vídeňské úmluvy neúplná a nejasná, a to zejména z důvodu příliš obecné úpravy a výskytu vágních termínů. Cílem předkládané rigorózní práce je provést kritickou analýzu ustanoveních dotýkajících se práva na náhradu škody, konfrontovat zavádějící ustanovení, objasnit chybějící či méně detailní úpravu a poskytnout tak ucelený přehled o institutu náhrady škody ve Vídeňské úmluvě s přihlédnutím k jejím stěžejním hodnotám a principům.

Některým právním institutům nerozlučně souvisejícím s právem na náhradu škody ve Vídeňské úmluvě, kterými jsou například princip předvídatelnosti či zmírnění škody, není v právní literatuře, zejména pak v té české, věnován zasloužený prostor. Princip předvídatelnosti či zmírnění škody jsou z právního hlediska velmi obtížně uchopitelné instituty, a proto na mezinárodním právním poli vznikly rozdílné teorie a protichůdné názory o tom, jaká je jejich definice a jaký mají vliv na vymahatelnost škody vzniklé z porušení smlouvy podléhající Vídeňské úmluvě. Záměrem práce je detailně analyzovat zmíněné principy a objasnit jejich smysl a význam z hlediska práva na náhradu škody v režimu Vídeňské úmluvy.

Dalším cílem práce je přinést závěry o tom, jak se teoretické uchopení jednotlivých institutů, kterými jsou například zmiňovaná předvídatelnost, zmírnění škody či příčinná souvislost, reflektovalo v soudních

---

⁸ FOUNTOULAKIS, Christiana. Remedies for breach of contract under the United Nations Convention on the International Sale of Goods. *ERA Forum*, 2011, 12(1), str. 20

rozhodnutích a rozhodčích nálezích a vyvodit závěr o jejich aplikovatelnosti v režimu Vídeňské úmluvy.

Vědecké metody

V předkládané rigorózní práci bude použito několik vědeckých metod. Jedná se především o metodu analytickou, prostřednictvím které dojde k podrobnému zkoumání jednotlivých právních institutů. Dále bude v rigorózní práci také hojně využita metoda srovnávací. Vídeňská úmluva, která některé otázky či instituty výslovně neupravuje, bude často srovnávána a porovnávána se zněním Zásad UNIDROIT a PECL, které napomáhají ke sjednocení jejího výkladu. Vzhledem k velkému množství judikatury, které bude v rámci rigorózní práce zkoumáno, bude užito také metody indukce. Pomocí analýzy situací popsaných v soudních rozhodnutích a arbitrážních nálezích, tzv. jevů z praxe, budou v rigorózní práci předloženy závěry o použitelnosti jednotlivých institutů.

1. ÚMLUVA OSN O SMLOUVÁCH O MEZINÁRODNÍ KOUPI ZBOŽÍ

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (dále jen „CISG“ nebo „Vídeňská úmluva“) je označovaná za jeden z nejvýznamnějších unifikovaných nástrojů pro úpravu mezinárodních obchodních transakcí, který na půdě Komise OSN pro mezinárodní právo obchodní (dále jen „UNCITRAL“) vznikl.⁹ Jedná se o mezinárodní smlouvu,¹⁰ která byla uzavřena 11. dubna 1980 a vstoupila v platnost 1. ledna 1988. Státy, které přistoupily k CISG jako poslední se řadí Kamerun, Kostarika, Fidži a Ázerbájdžán, přičemž u třech prvně uvedených států vstoupí CISG v platnost až v druhé polovině roku 2018.¹¹ Pro zajímavost je třeba dodat, že prvních 11 smluvních států, pro které CISG vstoupila v platnost dne 1. ledna 1988, byly státy nacházející se na celkem 5 kontinentech a zastupující jak vyspělé tak rozvojové státy. Jednalo se o Argentinu, Čínu, Egypt, Francii, Maďarsko, Itálii, Království Lesotho, Sýrii, USA, bývalou Jugoslávii a Zambii.¹² Pro bývalé Československo nabyla Vídeňská úmluva účinnost 1. dubna 1991.¹³ Česká republika se stala smluvním státem Vídeňské úmluvy sukcesí 1. ledna 1993.¹⁴

---

⁹ ZELLER, Bruno. *The significance of the CISG for the harmonisation and transplantation of international commercial law*. Melbourne, 2002. Working paper. Victoria University, str. 2, 9.

¹⁰ Čl. 2 odst. 1 písm. a) Zákona č. 15/1988 Sb., o Vídeňské úmluvě o smluvním právu - "smlouva" je mezinárodní dohoda uzavřená mezi státy písemnou formou, řídící se mezinárodním právem, sepsaná v jediné nebo ve dvou či více souvisících listinách, at' je její název jakýkoliv.

¹¹ Tamtéž.

¹² Tamtéž.

¹³ Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží byla vyhlášena pod č. 160/1991 Sb.

¹⁴ Srov. čl. 5 odst. 2 zákona č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, v platném znění.

Vzhledem k počtu smluvních států se odhadem 80% smluv o mezinárodní koupi zboží řídí Vídeňskou úmluvou.¹⁵ Do dnešního dne bylo vydáno kolem 3 tisíc rozhodnutí, které odkazují na Vídeňskou úmluvu. Počet právních publikací zabývajících se Vídeňskou úmluvu dosahuje k neuvěřitelným 2 tisícům.¹⁶

Dostupnost literatury a transparentnost rozhodnutí v soudním a arbitrážním řízení je zajištěna zejména elektronickými databázemi, které jsou přístupné odborné i laické veřejnosti. Mezi nejvýznamnější databáze se řadí CISG databáze profesora Alberta H. Kritzer, která byla před více než 20. lety vytvořena ve spolupráci s Univerzitou Pace Law School. Pace Law Albert H. Kritzer CISG databáze poskytuje komplexní globální sbírku právních materiálů o CISG, čímž význačně podporuje přeshraniční mezinárodní obchod a přispívá ke sjednocení mezinárodního práva v oblasti nákupu zboží.¹⁷ Dalším důležitým elektronickým zdrojem je databáze UNILEX, která se věnuje dvěma nejvýznamnějším nástrojům pro regulaci mezinárodního obchodu a obsahuje literaturu k Vídeňské

Aktuální počet smluvních států lze nalézt na stránkách UNCITRAL dostupné na http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html.

¹⁵ Pouze teoretický odhad, neboť mezinárodní kupní smlouvy mohou smluvně vyloučit použití CISG; srov. s SCHWENZER, I., FOUNTOULAKIS, C., DIMSEY, M. *International sales law. A guide to the CISG*. 2. vyd. Oxford: Hart Publishing, 2012. 842, ISBN 9781849463027, introduction část.

¹⁶ ALBERT H. KRITZER CISG DATABASE, Institute of International Commercial Law, Pace Law School. Dostupné na <http://www.cisg.law.pace.edu/index.html>. UNCITRAL každoročně připravuje zprávu o nedávno vydaných publikacích týkajících se práce UNCITRAL (zpráva pro rok 2016 je dostupná na <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V16/048/29/PDF/V1604829.pdf?OpenElement>; zasedání UNCITRAL v roce 2017 se konalo 3. 7. - 21. 7. 2017).

¹⁷ Pace Law Albert H. Kritzer CISG Database, Institute of International Commercial Law (IICL), dostupné na <http://www.iicl.law.pace.edu/>.

úmluvě i k Zásadám UNIDROIT.¹⁸ Za zmínku stojí také CLOUT databáze, která byla vytvořena v roce 1988 Sekretariátem UNICITRAL.¹⁹ Obecně lze tvrdit, že dostupnost a přehlednost soudních a arbitrážních rozhodnutí na jednotlivých databázích přispívá k jednotnému výkladu a aplikaci Vídeňské úmluvy.²⁰ V neposlední řadě je nutné dodat, že dostupnost literatury a transparentnost judikatury má také pozitivní účinek na účast smluvních států k CISG, kterých neustále přibývá.

1.1. Význam Vídeňské úmluvy

Vídeňská úmluva je mezinárodním právním nástrojem poskytujícím uniformní rámec pro mezinárodní smlouvy o koupi zboží. Podmínkou aplikace Vídeňské úmluvy je existence mezinárodního prvku, který je dán tím, že strany uzavírající smlouvu o koupi zboží mají místa podnikání v různých státech. Vídeňská úmluva se na právní vztah s mezinárodním prvkem aplikuje buď přímo, tj. bez použití kolizní normy, nebo nepřímo. Jsou-li smluvní státy v době uzavření smlouvy smluvními státy Vídeňské úmluvy, jedná se o přímou aplikaci Vídeňské úmluvy, tj. Vídeňská úmluva se aplikuje bezprostředně.²¹ Přímá aplikace přispívá v mezinárodním obchodě zejména k předvídatelnosti a právní jistotě ohledně rozhodného práva pro smluvní vztah. Nemají-li smluvní strany místo podnikání ve

---

¹⁸ UNILEX on CISG & UNIDROIT Principles. Dostupné na <http://www.unilex.info>.

¹⁹ Digest of Case Law on UNCITRAL Texts (CLOUT), dostupný na <http://www.uncitral.org/clout/index.jspx>.

²⁰ Digest of Case Law on the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, UNCITRAL, 2012, část Introduction čl. 10-14.

²¹ Článek 1 odst. 1 písm. a) CISG spolu s článkem 100 CISG.

smluvních státech, ale kolizní normy mezinárodního práva soukromého odkazují na právní řád některého ze smluvních států, Vídeňská úmluva se použije nepřímo.²² Vídeňská úmluva dává každému státu možnost učinit výhradu podle článku 95 CISG a vyloučit nepřímou aplikaci Vídeňské úmluvy, čímž se použitelnost Vídeňské úmluvy omezí pouze na smlouvy o koupi zboží, které byly uzavřeny mezi stranami majícími místa podnikání v různých smluvních státech. Tuto výhradu učinilo několik států, včetně bývalého Československa. Česká republika je vázána touto výhradou vzhledem k sukcesi mezinárodních závazků.²³ Státní příslušnost smluvních stran a skutečnost, zda strany nebo smlouva mají občanskoprávní nebo obchodní povahu je při určování aplikovatelnosti Vídeňské úmluvy zcela irrelevantní.²⁴ V souladu s principem autonomie vůle smluvních stran může být aplikace Vídeňské úmluvy smluvními stranami vyloučena.²⁵ Obdobně to platí i opačně. Vídeňská úmluva dává stranám možnost podřídít smlouvu o koupi zboží jejímu režimu, a to i v případě, pokud by dle obecných ustanovení aplikovatelná nebyla.²⁶

Cílem Vídeňské úmluvy je rozvoj mezinárodního obchodu a s tím související rozvoj přátelských vztahů mezi státy.²⁷ Přijetí jednotných

---

²² Článek 1 odst. 1 písm. b) CISG.

²³ V současnosti se připravuje odvolání této výhrady ze strany České republiky.

Viz čl. 95 - Kterýkoli stát může prohlásit při uložení svých listin o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu, že nebude vázán ustanovením článku 1 odst. 1 písm. b) této Úmluvy.

Viz. čl. 5 odst. 2 zákona č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, v platném znění.

²⁴ Článek 1 odst. 3 CISG.

²⁵ Článek 6 CISG.

²⁶ Stránky UNCITRAL – United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods.. Dostupné na http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG.html.

²⁷ Preamble CISG.

ustanovení přihlížejících k různým sociálním, ekonomickým a právním systémům přispělo zejména k odstranění právních překážek.²⁸ Vídeňská úmluva je výsledkem určitého kompromisu mezi mnohdy velice odlišnými právními úpravami. Tento kompromis se projevuje především ve dvou hlediscích. První se dotýká její spíše obecnější povahy a omezené věcné působnosti. Mnoho právních otázek,²⁹ včetně některých typů kupních smluv, jsou z důvodu nenalezení kompromisu z Vídeňské úmluvy vyňaty.³⁰ Jedná se o především o transakce, na jejichž ochraně mají státy zvláštní zájem, popřípadě, takové, které vyžadují speciální úpravu (např. spotřebitelské obchody, dodávky elektrické energie, koupě lodí, člunů či vznášedel apod.).³¹ Za druhé, mnoho ustanovení je založeno na obecných až vágních principech a pravidlech jako je například „princip přiměřenosti“³² nebo „podstatné porušení smlouvy“³³, tak aby vyhověly různorodým právním úpravám.³⁴

I přes výše uvedené je Vídeňská úmluva považována za jeden z nejúspěšnějších mezinárodních dokumentů, který dosáhl na úrovni mezinárodních závazných dokumentů svého maxima.³⁵ Vídeňská úmluva

---

²⁸ Preambule CISG.

²⁹ Článek 4 CISG.

³⁰ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 3-4.

³¹ Článek 2 písm. a) až f) CISG.

³² Princip přiměřenosti lze nalézt například následujících čl. 8, 16, 18, 25 a 33 CISG.

³³ Článek 25 CISG.

³⁴ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 3-4.

³⁵ Dle Bonnella by CISG nebyla přijata v celosvětovém měřítku, pokud by její úprava byla podrobnější, a to zejména vzhledem k odlišným právním a ekonomickým zájmům, které státy podílející se na tvorbě CISG zastávaly. Viz BONELL Michael J. *The CISG, European Contract Law and the Development of a World Contract Law*. *American Journal of Comparative Law*, 2008, str. 16.

je také významná pro svoji roli modelového práva, a to jak na národní tak mezinárodní úrovni. Vídeňská úmluva byla inspirací pro Zásady UNIDROIT, které byly publikovány v roce 1994, a to jak systematickým uspořádáním, tak mechanismem práv a povinností smluvních stran.³⁶ To stejné může být řečeno o PECL, které byly prvně publikované v roce 1999. Mezi další právní nástroje ovlivněné Vídeňskou úmluvou se řadí Směrnice Evropského Parlamentu a Rady o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží.³⁷ V Africe 16 členských států organizace OHADA³⁸ přijalo L'Acte Uniforme³⁹, který z velké části vychází z Vídeňské úmluvy. Za poslední dvě desetiletí se Vídeňská úmluva prokázala také jako modelový vzor pro některé národní právní úpravy. Obzvláště severské státy jako Finsko, Norsko a Švédsko se nechaly inspirovat Vídeňskou úmluvou při tvorbě nového obchodního zákoníku v roce 1989.⁴⁰ Totéž učinili například v Německu v roce 2002.⁴¹ Za zmínku dále stojí Čína, jakožto země v dnešní době důležitá pro

---

³⁶ BONELL Michael J. The CISG, European Contract Law and the Development of a World Contract Law. *American Journal of Comparative Law*, 2008, str.16.

³⁷ Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží.

³⁸ Organizace pro harmonizaci obchodního práva v Africe / Organisation pour l'Harmonisation en Afrique du Droit des Affaires.

³⁹ Acte Uniforme Révisé Relatif au Droit des Sociétés Commerciales Et Du Groupement D'intérêt Économique, 2014. Dostupné z <http://www.ohada.com/actes-uniformes/1299/1300/preambule.html>.

⁴⁰ SCHWENZER, I., HACHEM, P. The CISG - Successes and Pitfalls, 57. *American Journal of Comparative Law*, 2009, str. 462.

⁴¹ Počínaje 1.1.2002 vstoupila v Německu v účinnost tzv. velká reforma obecného závazkového práva BGB (Schuldrechtsreform). Podstatou reformy byla novelizace ustanovení BGB týkajících se vymezení vadného plnění z kupní smlouvy změny nároků z odpovědnosti za vady.

mezinárodní obchod, která se inspirovala zněním Vídeňské úmluvy při tvorbě smluvního práva v roce 1999.⁴²

Hlavní důvod pro přijetí Vídeňské úmluvy v širokém světovém měřítku je viděn zejména v jejím dispozitivním charakteru.⁴³ Článek 6 dává smluvním stranám maximální možnou flexibilitu a dovoluje jim odchýlit se či vyloučit jakékoli ustanovení, popřípadě celou kapitolu, a to s výjimkou článku 12.⁴⁴ Příkladem může být lhůta pro oznámení povahy vad zboží prodávajícímu, která je Vídeňskou úmluvou limitována principem „přiměřenosti“.⁴⁵ Obecný termín jako „přiměřená doba“ může být smluvními stranami nahrazen konkrétní lhůtou, popřípadě nutnost oznámení může být vyloučena úplně. To stejné platí u formy kupní smlouvy, která se ve Vídeňské úmluvě vyznačuje zásadou bezformálnosti. Záleží pouze na úvaze smluvních stran, jestli si sjednají požadavek písemné formy.⁴⁶ Dalším projevem dispozitivního charakteru z judikatury je domluva stran, že prohlídka zboží dle článku 38 CISG bude vykonána neutrální třetí stranou a nikoli kupujícím.⁴⁷

---

⁴² Smluvní právo Čínské lidové republiky, 1999.

⁴³ FOUNTOLAKIS, Christiana. The Parties' Choice of „Neutral Law“ in International Sales Contracts. *European Journal of Law Reform*, 2005, VII (č. 3/4), str. 303-329., str. 316-317.

⁴⁴ Čl. 12 CISG - *Ustanovení článku 11, článku 29 a částí II této Úmluvy, jež připouštějí, aby uzavření smlouvy o koupi nebo dohoda o její změně nebo o zrušení nebo nabídka, její přijetí nebo jiný projev vůle stran se uskutečnily v jakékoli jiné formě než písemné, se nepoužijí, jestliže kterákoli strana má místo podnikání ve smluvním státě, který učinil prohlášení podle článku 96 této Úmluvy. Strany nemohou dohodnout vyloučení nebo změnu účinku tohoto článku.*

⁴⁵ Čl. 39 CISG.

⁴⁶ Čl. 11 CISG.

⁴⁷ Rozhodčí nález ICC International Court of Arbitration z roku 1999 (*Coke case*), sp. zn. 9187. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/999187i1.html>.

1.2. Období před vznikem Vídeňské úmluvy

První snahy o unifikaci mezinárodního obchodního práva se datují k roku 1928, kdy Ernst Rabel přednesl svůj návrh o sjednocení smluvního práva o mezinárodní koupi zboží.⁴⁸ Právě jeho myšlenka se stala impulsem pro pracovní návrh Mezinárodního ústavu pro sjednocování soukromého práva (dále jen „UNIDROIT“), ze kterého vznikly dvě úmluvy označované jako předchůdci Vídeňské úmluvy. Jedná se o úmluvu o Jednotném zákonu o mezinárodní koupi zboží (dále jen „ULIS“) a o úmluvu o Jednotném zákonu o uzavírání smluv o mezinárodní koupi zboží (dále jen „ULFIS“). Obě dvě úmluvy ULIS a ULFIS byly přijaty na konferenci v Haagu roku 1964. Na tvorbě Haagských úmluv se podílelo 28 států, z toho 19 z nich pocházelo ze západní Evropy. Chyběly ekonomicky důležité státy jako SSSR, latinskoamerické státy a také státy třetího světa.⁴⁹ Z obavy, že ustanovení úmluv jsou založena pouze na tradicích římského práva a nejsou přizpůsobena ekonomické situaci a potřebám ostatních států, byly Haagské úmluvy převážně ratifikované pouze státy ze západní Evropy, a to často a výhradami.⁵⁰ Například Velká Británie podmínila aplikace ULIS a ULFIS smluvní autonomií stran.⁵¹

---

⁴⁸ V roce 1936 vydal Rabel první díl své dílčí práce "*Das Recht des Warenkaufs*", která poskytuje analýzu obchodního práva. V roce 1937 byl Rabel nucen emigrovat z Berlína do USA, a v příštích několika letech byly další snahy o sjednocení přerušeny druhou světovou válkou.

⁴⁹ LANDO, Ole. CISG and Its Followers: A Proposal to Adopt Some International Principles of Contract Law. *American Journal of Comparative Law*, 2005, 53, str. 379-380.

⁵⁰ Belgie, Itálie, Lucembursko, Nizozemí, San Marino, Velká Británie, Gambie, Izrael a Federální republika Německo.

⁵¹ DALHUISEN, Jan H. *Dalhuisen on International Commercial, Financial and Trade Law*. Oxford: Hart Publishing, 2007. ISBN: 9781509907458, str. 400.

ULIS a ULFIS byly v platnosti od roku 1972 do roku 1990. Obecně lze říci, že ani jedna z uvedených úmluv nenaplnila naděje na celosvětové přijetí. Jejich existence nicméně nebyla bezvýznamná, neboť napomohla vzniku Vídeňské úmluvy.⁵²

Jako reakce na neúspěch Haagských úmluv byla rezolucí Valného shromáždění OSN v roce 1966 ustanovena UNCITRAL, jejímž posláním je prosazení harmonizace a sjednocení mezinárodního obchodního práva.⁵³ UNCITRAL v době svého vzniku měla celkem 14 členských států. Jejimi členy byly také státy, které se nepodílely na tvorbě ULIS a ULFIS. V roce 1978 UNCITRAL vytvořila takzvaný New Yorský návrh, který rozeslala všem státům OSN, a tento návrh spolu s poznámkami států OSN byl posléze předmětem diplomatické konference ve Vídni v roce 1980. Dne 11. dubna 1980 byla Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží přijata.⁵⁴

Vídeňská úmluva je výsledkem kompromisů mezi kontinentálním (civil law) a angloamerickým právem (common law), které umožnily zástupcům různých politických a sociálních systémů přistoupit k Vídeňské úmluvě. Paradoxně neúspěšnost a kritika ULIS a ULFIS napomohla Vídeňské

---

⁵² Poznámky Sekretariátu UNCITRAL k Úmluvě OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, 1989. (*Explanatory Note by the UNCITRAL Secretariat on the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*).

⁵³ SCHWENZER, I., HACHEM, P., KEE, CH. *Global sales and contract law*. Oxford: Oxford University Press, 2012. 1072. ISBN 9780199572984, str. 36.

⁵⁴ CISG byla odsouhlasena 42 státy ze 62 účastněných.

úmluvě stát se celosvětově uznávaným mezinárodním instrumentem regulujícím mezinárodní smlouvy o koupi zboží.⁵⁵

1.3. Charakteristika Vídeňské úmluvy

Vídeňská úmluva se skládá ze 101 článků, které jsou uspořádány do čtyř částí. První část pojednává o předmětu její úpravy a obsahuje instrukce jakým způsobem přistupovat k její aplikaci. Stěžejními jsou druhá a třetí část, které jsou zaměřeny na proces uzavírání smluv, a dále na práva a povinnosti prodávajícího a kupujícího.⁵⁶ Poslední závěrečná část obsahuje mimo jiné výhrady k Vídeňské úmluvě ztělesňující výjimky z její aplikace.⁵⁷

1.3.1. Mezinárodní smlouva o prodeji zboží

Předmětem úpravy Vídeňské úmluvy jsou mezinárodní smlouvy o koupi zboží.⁵⁸ Mezinárodní prvek je dán tím, že strany uzavírající smlouvu o koupi zboží mají místa podnikání v různých státech. Termín „smlouva o koupi zboží“ není Vídeňskou úmluvou definovaný a při jeho interpretaci

---

⁵⁵ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 3-4.

⁵⁶ Introduction, *Digest of Case Law on the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*, UNCITRAL, 2012.

⁵⁷ Článek 92 CISG - výhrada k použití Části II nebo III.

Článek 93 CISG – výhrada učiněná k územím jednotkám daného státu.

Článek 94 CISG – výhrada učiněná z důvodu podobnosti úprav.

Článek 95 CISG – výhrada učiněná k aplikaci COISG dle článku 1 odst. 1 písm. b).

Článek 96 CISG – výhrada učiněná k formě smlouvy.

⁵⁸ Článek 1 odst. 1 CISG.

je stěžejní ho zkoumat ze dvou hledisek, tedy jestli se jedná o „kupní smlouvu“ a jestli je předmětem koupě „zboží“.⁵⁹

Judikatura popisuje kupní smlouvu jako smlouvu, na základě které se prodávající zavazuje *dodat zboží* a převést vlastnictví k prodávanému zboží, zatímco kupující je povinen *zaplatit cenu* a zboží převzít.⁶⁰ Zboží je obecně chápáno jako hmotná movitá věc.⁶¹ Správný výklad pojmu *cena* je kritický z pohledu, zda směnné smlouvy spadají pod režim Vídeňské úmluvy. Klíčovou otázkou pro nalezení odpovědi je, zda se „cenou“ rozumí pouze finanční prostředky, či pojem „cena“ může odrážet také hodnotu jiné hmotné movité věci. Touto otázkou se zabýval švýcarský soud, který prohlásil, že podstata smlouvy řídící se Vídeňskou úmluvou spočívá ve výměně zboží za peníze.⁶² Tento názor se zdá být v současnosti překonaný a převládá názor, že směnný obchod, na základě kterého budou obě strany považovány za prodávajícího vzhledem ke zboží, které

---

⁵⁹ Část první, Digest of Case Law on the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, UNCITRAL, 2012.

⁶⁰ Stanovení této definice vychází mimo jiné z článků 30 a 53 CISG; Rozhodnutí Italy Tribunale di Forlì z roku (Cisterns and accessories case). Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090216i3.html> - „...a sales contract is a contract by which the seller is obliged to deliver goods, transfer the property in the goods and eventually hand over all the documents relating the goods, while the buyer is obliged to pay the price and take delivery of the goods“; dále část první, Digest of Case Law on the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, UNCITRAL, 2012.

⁶¹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. Praha: Wolters Kluwers, 2006, str. 259.

⁶² Rozhodnutí Switzerland District Court Zug z roku 1999 (PVC and other synthetic materials case). Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/991021s1.html>. - „The CISG is applicable only to movable property and to legal transactions where goods are exchanged for money“.

dodávají a kupujícího ve vztahu ke zboží, které přijímají, spadá do předmětu úpravy Vídeňské úmluvy.⁶³

V posledních letech je kontroverzním tématem aplikovatelnost Vídeňské úmluvy pro rámcové smlouvy (jako je například smlouva distribuční či licenční). Touto problematikou se zabýval americký soud ve sporu mezi výrobcem a distributorem módních doplňků. V souladu s distribuční smlouvou byl distributor povinen koupit určité množství zboží, přičemž zboží ani cena nebyly ve smlouvě specifikovány. Distributor upozorňoval na to, že zboží není ve smlouvě dostatečně označeno, a proto distribuční smlouva nespadá pod Vídeňskou úmluvu.⁶⁴ Ke stejnému názoru posléze došel i soud, který zdůraznil, že distribuční smlouva se může řídit Vídeňskou úmluvou, je-li jí možné zároveň považovat za smlouvu o koupi dostatečně označeného zboží.⁶⁵ V jiném obdobném sporu, ve kterém si strany zvolily Vídeňskou úmluvu pro úpravu distribuční smlouvy, soud aplikoval Vídeňskou úmluvu i přesto, že se spor netýkal konkrétního zboží, ale neplatnosti smlouvy.⁶⁶

---

⁶³ SCHWENZER, I., FOUNTOULAKIS, C., DIMSEY, M. *International sales law*. A guide to the CISG. 2. vyd. Oxford: Hart Publishing, 2012. 842, ISBN 9781849463027, str. 5.

⁶⁴ Viz článek 14 ods. 1 CISG - Návrh na uzavření smlouvy je dostatečně určitý, je-li v něm označeno zboží a jestliže výslovně nebo nepřímou stanoví množství a kupní cenu zboží.

⁶⁵ Rozhodnutí United States Federal District Court z roku 1997 (*Helen Kaminski v. Marketing Australian Products*), sp. zn. M-47 (DLC). Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970721u1.html>.

⁶⁶ Rozhodčí nález ICC International Court of Arbitration z roku 2003 (*Fashion products case*), sp. zn. 11849- Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/031849i1.html> - „*The parties shall be free to agree upon the rules of law to be applied by the Arbitral Tribunal to the merits of the dispute. In the absence of any such agreement, the Arbitral Tribunal shall apply the rules of law which it determines to be appropriate*“.

Z výše uvedených judikátů lze vyvodit, že distribuční smlouva spadá pod režim Vídeňské úmluvy, je-li návrh kupní smlouvy dostatečně určitý⁶⁷, popřípadě je-li ve smlouvě odkázáno na Vídeňskou úmluvu.⁶⁸ V obou případech je Vídeňská úmluva aplikovaná pouze co do rozsahu svých ustanovení, které jsou vhodné a příléhavé pro danou spornou otázkou.⁶⁹

1.4. Zásady UNIDROIT a PECL a jejich význam pro Vídeňskou úmluvu

V této práci budou ustanovení Vídeňské úmluvy často srovnávány se zněním Zásad UNIDROIT a PECL, a proto je v následující části věnován prostor jejich obecné charakteristice a jejich významu ve vztahu k Vídeňské úmluvě.

1.4.1. Zásady UNIDROIT

Zásady UNIDROIT je právní text vytvořený v roce 1994 Mezinárodním ústavem pro sjednocení soukromého práva v Římě.⁷⁰ Zásady UNIDROIT vytváří obecná pravidla pro mezinárodní obchodní smlouvy v celosvětovém měřítku. Stěžejním cílem těchto zásad je harmonizace smluvního práva na mezinárodní úrovni. Z preambule vyplývá, že Zásady

---

⁶⁷ Článek 1 a článek 14 CISG.

⁶⁸ Smluvní autonomie vůli stran vychází z článku 6 CISG.

⁶⁹ Problematika vyplňování mezery CISG je upravena článkem 7 odst. 2 CISG.

⁷⁰ Druhé vydání Zásad UNIDROIT bylo přijata v roce 2004. Nejaktuálnější vydání (třetí) bylo vydáno v roce 2016 – více na <http://www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles-2016>.

Viz <http://www.unidroit.org>.

UNIDROIT mohou (i) ztělesňovat obecná pravidla pro mezinárodní smlouvy, (ii) sloužit jako interpretační a doplňující nástroj pro jiné mezinárodní instrumenty a národní úpravy, a (iii) představovat vzorové právo pro národní a mezinárodní zákonodárce.⁷¹ Na rozdíl od Vídeňské úmluvy byly Zásady UNIDROIT přijaty ve formě nezávazného „restatementu“ smluvního práva a stávají se závaznými pouze v momentě, kdy si je strany zvolí nebo odkážou na obecné principy práva či *lex mercatoria*.⁷²

Pracovní skupina, která se podílela na tvorbě těchto zásad, se skládala z odborníků pocházejících zhruba z 50 států celého světa, přičemž většina členů se řadila mezi akademiky, soudce a praktikující právníky. Složení pracovní skupiny, která nereprezentovala politické názory svých vnitrostátních vlád, ale vhodnost pravidel pro mezinárodní transakce, v mnohém ovlivnila věcný rozsah Zásad UNIDROIT. Ty mají nejenom širší rozsah působnosti než Vídeňská úmluva, ale jejich ustanovení jsou v mnoha případech detailnější.⁷³ Vídeňská úmluva je omezena pouze na mezinárodní smlouvy o koupi zboží, zatímco Zásady UNIDROIT se vztahují na jakýkoli typ obchodních smluv včetně těch, které byly Vídeňskou úmluvou vyloučeny (koupě cenných papírů nebo peněz atd.).⁷⁴

---

⁷¹ Preabule UPICC.

⁷² WERRO FRANZ, BELSER E. V. Principles for International Commercial Contracts, A Swiss Perspective on the Unidroit Principles. In: Bonell M.J., *A new approach to international commercial contracts - the UNIDROIT principles of international commercial contracts*. London: Kluwer Law International, 1999, str. 333.

⁷³ Rozsah působnosti UPICC je stanoven už jejich preambuli – Zásady stanou obecná pravidla pro **mezinárodní obchodní smlouvy**.

⁷⁴ Článek 2, 3 CISG.

Zásady UNIDROIT také upravují otázky, které jsou z působnosti Vídeňské úmluvy vyňaty či se na ně nevztahují (například platnost smlouvy, započtení, postoupení pohledávky, převzetí dluhu apod.).⁷⁵

1.4.2. PECL

Principy evropského smluvního práva jsou dílem komise pro evropské smluvní právo⁷⁶, někdy z úcty k jejímu zakladateli a předsedovi profesorovi Ole Lando označované jako Landova komise. Landova komise, která byla ustanovena v roce 1982, sdružila význačné představitele soukromého práva ze všech členských států. Jejich cílem bylo vytvoření kodexu, který by pokrýval všechny oblasti soukromého práva a stal by se tzv. evropským občanským zákoníkem. První výsledek jejich práce byl publikován v roce 1995 a zabýval se plněním a neplněním smlouvy spolu s právy poškozené strany.⁷⁷ V následujících letech byly PECL doplněny o problematiku vzniků závazků, jejich platnosti, zastoupení či změn závazků.⁷⁸ V roce 2002 byla publikována do dnešního dne nejaktuálnější verze.⁷⁹

---

⁷⁵ CISG - článek 4., UPICC – kapitola 3. VALIDITY.

UPICC – kapitola 8. SET-OFF

UPICC – kapitola 9. ASSIGNMENT OF RIGHTS, TRANSFER OF OBLIGATIONS, ASSIGNMENT OF CONTRACTS.

⁷⁶ Commission on European Contract Law (CECL).

⁷⁷ 1995 - *Principles of European Contract Law, Part I. - performance, Non-performance and Remedies.*

⁷⁸ 1999 - *Principles of European Contract Law, Parts I., II. - formation, authority of agents, validity, interpretation, contents, performance, non-performance and remedies.*

⁷⁹ LANDO, Ole. *The Rules of European contract law.* European Parliament, Directorate General for Research. Working Paper, Legal Affairs Series, JURI 103 EN, 1999, kapitola III, str. 129-130.

Jako právní forma PECL byla zvolena, podobně jako u Zásad UNIDROIT, forma nezávazného „restatementu“ (soft law). Oba instrumenty ztělesňují „obecná pravidla“, jejichž aplikace je vázána na dohodu stran, že se jejich smluvní vztah bude řídit těmito principy.⁸⁰ PECL mají ze Zásadami UNIDROIT mnoho společného, neboť kromě nezávazného charakteru mají podobnou také strukturu, terminologii a obsah. Oba instrumenty se zabývají obecnými principy smluvního práva, jako jsou principy dobré víry a spravedlivého jednání.⁸¹ Jejich kapitoly chronologicky následují průběh smluvního procesu od vzniku po výkon. Většina jejich kapitol upravující stejné téma jsou ve stejném pořadí.⁸² V poslední řadě je důležité uvést, že oba instrumenty mohou být použity k interpretaci či doplnění jiného rozhodného práva či pravidel.⁸³

PECL se od Zásad UNIDROIT liší především jejich účelem a orientací. Zatímco Zásady UNIDROIT jsou určeny k celosvětovému použití, PECL se zaměřuje pouze na smluvní vztahy evropských států.⁸⁴ Vznik PECL byl založen na myšlence, že evropské státy potřebují kodex upravující principy a zásady odrážející jejich tradice a postupy bez ohledu na politické, sociální a ekonomické potřeby států mimo Evropské

---

⁸⁰ Viz článek 1:101 odst. 1 PECL, Preamble odst. 1 Zásad UNIDROIT.

⁸¹ Článek 1:201 odst. PECL - Good Faith and Fair Dealing.
Článek 1:202 odst. PECL - Duty to Co-operate.

⁸² LANDO, Ole. *Principles of European Contract Law and Unidroit Principles: Similarities, Differences and Perspectives*. In: Pace Law School Institute of International Commercial Law [online]. Řím, 2002 [cit. 31.07.2017]. Dostupné z <https://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/lando6.html>, str. 4.

⁸³ Viz preambule odst. 5 UPICC, Článek 1:101 odst.4 PECL.

⁸⁴ Článek 1:101 odst. 1 PECL - These Principles are intended to be applied as general rules of contract law in the European Union.

společenství.⁸⁵ Mezi další rozdíly patří jejich věcný rozsah působnosti. Ačkoli jsou PECL užší co do zeměpisné oblasti, jejich předmět úpravy je širší. Na rozdíl od Zásad UNIDROIT, které se zabývají výlučně mezinárodními obchodními slovy, PECL se použijí obecně na všechny typy smluv, ať už mezinárodní, národní, obchodní či soukromoprávní povahy.⁸⁶

1.4.3. Zásad UNIDROIT a PECL a jejich význam ve vztahu k CISG

Vídeňská úmluva je výsledkem kompromisů a ústupků mezi několika státy zastupujícími rozličné právní, ekonomické a sociální systémy. Z toho důvodu byly některé otázky či instituty výslovně vyňaty z působnosti Vídeňské úmluvy, tzv. *intra legem* (externí mezery), popřípadě zůstaly záměrně neupraveny, tzv. *praeter legem* (interní mezery).⁸⁷ V souladu s Vídeňskou úmluvou se k vyplňování jejich interních mezer použijí obecné zásady, na jejichž základech Úmluva spočívá, nebo jestliže takové zásady chybějí, podle ustanovení právního řádu rozhodného podle ustanovení mezinárodního práva soukromého.⁸⁸ A právě mechanismus

---

⁸⁵ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 7-8.

⁸⁶ BONELL Michael J. *An International Restatement of Contract Law: The UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts*. 3. vyd. New York: Transnational Publishers, 2005. ISBN 13: 978900417716, str. 348-349.

⁸⁷ Dle autora Michaela Joachim Bonella CISG ztělesňuje to nejlepší, čeho mohlo být dosáhnout na legislativní úrovni. Viz BONELL Michael J. The Unidroit Principles of International Commercial Contracts and CISG -- Alternatives or Complementary INSTRUMENTS? *Uniform Law Review*, 1996, 26, str. 26-39.

⁸⁸ Článek 7 odst. 2 CISG

vyplňování interních mezer Vídeňské úmluvy je výrazem jejího vztahu k Zásadám UNIDROIT a PECL.⁸⁹

Oba nezávazné instrumenty poskytují platformu pro interpretaci vágních pojmů a pro doplnění a objasnění chybějící či méně detailní úpravy Vídeňské úmluvy. Zásady UNIDROIT a PECL mají širší rozsah působnosti než Vídeňská úmluva a detailnější zpracování otázek spadajících do předmětu Vídeňské úmluvy. V souladu s článkem 7 odst. 2 CISG otázky spadající do předmětu Vídeňské úmluvy, které v ní nejsou výslovně upraveny, se řeší podle obecných zásad. Zásady UNIDROIT a PECL se označují za instrumenty vhodné pro interpretaci a doplnění mezinárodního smluvního práva, a proto se lze domnívat, že oba nezávazné instrumenty mohou být nápomocné při vyplňování mezer Vídeňské úmluvy.⁹⁰ V této souvislosti je důležité zdůraznit, že obecné principy, na které Vídeňská úmluva odkazuje jako na nástroj její interpretace a doplnění, musí být výrazem obecných principů, na kterých Vídeňská úmluva spočívá.⁹¹ Z analýzy obou nezávislých instrumentů vyplývá, že jejich ustanovení z velké části odpovídá Vídeňské úmluvě a jejich principy byly povětšinou převzaty z Vídeňské úmluvy.⁹²

---

⁸⁹ Viz preambule odst. 5 UPICC, Článek 1:101 odst.4 PECL.

⁹⁰ Viz preambule odst. 5 UPICC, Článek 1:101 odst.4 PECL.

⁹¹ CHANDRASENAN, Anukarshan. UNIDROIT Principles to Interpret and Supplement the CISG: An Analysis of the Gap-filling Role of the UNIDROIT Principles. *Vindobona Journal of International Commercial Law and Arbitration*, 2007, 11, str. 71-73.

⁹² FELEMEGAS, John. The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods: Article 7 and Uniform Interpretation. *Review of the Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)*. Kluwer Law International, 2000-2001, str. 115 – 265.

Na základě uvedeného lze shrnout, že jak Zásady UNIDROIT, tak PECL napomáhají při interpretaci a doplnění Vídeňské úmluvy co do otázek, které spadají do předmětu Vídeňské úmluvy, ale nejsou v ní upraveny, a co do limitu, ve kterém znění těchto instrumentů nepopírá zásady, na nichž Vídeňská úmluva spočívá. S ohledem na judikaturu je třeba uvést, že soudci a arbitři dosud přijali Zásady UNIDROIT a PECL jako interpretační a doplňující prostředek k Vídeňské úmluvě velice příznivě. Například arbitrážní soud ve Vídni použil Zásady UNIDROIT k určení úroku aplikovaného ve sporu o zaplacení kupní ceny.⁹³ Za zmínku stojí také rozhodnutí ruského arbitrážního soudu, který použil Zásady UNIDROIT ne proto, že odráží obecné principy, na nichž spočívá Vídeňská úmluva, ale protože je lze považovat za uznávané praktiky mezinárodního práva.⁹⁴ Svým rozhodnutím dal prostor pro použití Zásad UNIDROIT nejenom v souladu s článkem 7 odst. 2 CISG, ale také v souladu s článkem 9 odst. 2 pojednávajícím o vázanosti zvyklostmi, které jsou v mezinárodním obchodu v široké míře známé.⁹⁵

---

⁹³ Rozhodčí nález Austria Vienna Arbitration proceeding z roku 1994 (*Rolled metal sheets case*), sp. zn. SCH-4318., Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940615a4.html>.

⁹⁴ Rozhodčí nález Russia Arbitration proceeding z roku 1997, sp. zn. 229/1996. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970605r1.html>.

⁹⁵ Čánek 9 odst. 2 CISG - *Pokud není dohodnuto jinak, má se za to, že strany se nepřímou dohodou, že na smlouvu nebo na její uzavírání má být použita zvyklost, kterou obě strany znaly nebo měly znát, a která je v mezinárodním obchodu v široké míře známa stranám smlouvy téhož druhu v příslušném obchodním odvětví a zpravidla jimi dodržována.*

1.5. Právo na náhradu škody dle článku 74 Vídeňské úmluvy

Článek 74 CISG zakotvuje obecná pravidla pro náhradu škody vyplývající z porušení smlouvy. Právo na náhradu škody v režimu Vídeňské úmluvy je k dispozici pouze smluvním stranám, tzv. prodávajícímu a kupujícímu, kteří utrpěli ztrátu vyplývající z porušení smlouvy druhou smluvní stranou. Pokud v důsledku porušení smlouvy utrpěla škodu osoba, která není smluvní stranou, své právo na náhradu škody může uplatnit pouze v souladu s vnitrostátním právem.⁹⁶

Úprava náhrady škody ve Vídeňské úmluvě je téměř doslova převzatá z ULIS. Výjimkou je aplikace článku 74 CISG při odstoupení strany od smlouvy. Na rozdíl od verze obsažené v ULIS⁹⁷ je článek 74 aplikovaný bez ohledu na skutečnost, zda je smlouva v platnosti nebo došlo k jejímu zrušení. Odstoupení od smlouvy je Vídeňskou úmluvou regulováno jiným článkem, který ve spojení s článkem 74 upravuje náhradu škody za situace odstoupení od smlouvy.⁹⁸

---

⁹⁶ Článek 45 CISG - (1) *Nesplní-li prodávající některou svou povinnost ze smlouvy o koupi nebo z této Úmluvy, může kupující :..... b) požadovat náhradu škody podle článků 74 až 77.*

Článek 61 CISG - (1) *Nesplní-li kupující některou svou povinnost stanovenou smlouvou nebo touto Úmluvou, může prodávající: a.....; b) požadovat náhradu škody podle článků 74 až 77.*

⁹⁷ Článek 82 ULIS - *Where the contract is not avoided, damages for a breach of contract by one party shall consist of a sum equal to the loss, including loss of profit, suffered by the other party. Such damages shall not exceed the loss [page 538] which the party in breach ought to have foreseen at the time of the conclusion of the contract, in the light of the facts and matters which then were known or ought to have been known to him, as a possible consequence of the breach of the contract*

⁹⁸ Článek 75 CISG - *Jestliže došlo k odstoupení od smlouvy a jestliže přiměřeným způsobem a v přiměřené době po odstoupení kupující již koupil náhradní zboží nebo prodávající již prodal zboží,*

1.5.1. Smysl, účel a zvláštnosti článku 74 Vídeňské úmluvy

Právo na náhradu škody je v mezinárodním obchodě považováno za jedno z nejvýznamnějších práv poskytovaných poškozené straně při porušení smlouvy, neboť nabízí poškozené straně možnost peněžní náhrady například z majetku smluvní strany.⁹⁹ Není proto pochyb o tom, že právo na náhradu škody je nepostradatelným institutem, bez něhož by existence smluvního práva ztratila na svém významu a mezinárodní obchod, který je smluvním právem podporován a usnadňován, by byl významně oslaben.

Stěžejním účelem unifikovaného práva na náhradu škody je podpora mezinárodního obchodu a udržení přátelských vztahů mezi zeměmi. Posledně uvedené se reflektuje zejména v usnadnění mezinárodních obchodů a ve snížení nákladů vynaložených v souvislosti s nárokem na náhradu škody.¹⁰⁰ Nepochybně klíčovým smyslem článku 74 je postavit poškozenou stranu do stejné finanční situace, v jaké by se nacházela, kdyby nedošlo k porušení smlouvy. Tato myšlenka je vtělena do principu plné náhrady.¹⁰¹

---

může strana uplatňující náhradu škody požadovat úhradu rozdílu mezi kupní cenou stanovenou ve smlouvě a cenou dohodnutou v náhradním obchodě, jakož i jinou škodu, na niž je nárok podle čl. 74. Článek 76 CISG.

⁹⁹ FOUNTOULAKIS, Christiana. Remedies for breach of contract under the United Nations Convention on the International Sale of Goods. *ERA Forum*, 2011, 12(1), str. 20.

¹⁰⁰ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 17-18.

¹⁰¹ GOTANDA, John. Articles 74-78.,. In: *UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)*. Munich: C.H. Beck, 2011, str. 991.

Právo na náhradu škody má mezi ostatními právy poskytnuté poškozené straně při porušení smlouvy prominentní postavení. Jako jediné může být bez omezení kombinováno s ostatními právy. Příkladem je situace, kdy smluvní strana žádá o dodání náhradního zboží¹⁰² či snížení kupní ceny¹⁰³, a zároveň má právo na náhradu škody, která ji ve vztahu s porušením smlouvy vznikla. Obdobně lze tvrdit, že právo na náhradu škody není dotčeno i přesto, že smluvní strana odstoupila od smlouvy.¹⁰⁴ Naopak kombinace jiných práv je ve většině případů vyloučena. Typickým příkladem je kupující požadující plnění povinností po prodávajícím,¹⁰⁵ který v tomto okamžiku ztrácí právo na uplatnění jiného práva jako je například právo na odstoupení od smlouvy či právo na snížení kupní ceny. Je nutno dodat, že výsada kombinovat právo náhrady škody s ostatními nároky není ve všech právních úpravách běžná. Český občanský zákoník¹⁰⁶ (dále jen „NOZ“) obdobně jako Vídeňská úmluva ovšem umožňuje kombinovat nárok na náhradu škody s jinými právy poškozené strany.¹⁰⁷

---

¹⁰² Článek 46 odst. 2 CISG - *Jestliže zboží neodpovídá smlouvě, může kupující požadovat dodání náhradního zboží....*

¹⁰³ Článek 50 CISG - *Jestliže zboží není v souladu se smlouvou, kupující může snížit kupní cenu...*

¹⁰⁴ Článek 49 odst. 1 CISG - *Kupující může odstoupit od smlouvy: a) jestliže prodávající nesplněním některé své povinnosti ze smlouvy nebo z této Úmluvy porušil smlouvu podstatným způsobem, nebo b) v případě nedodání zboží...“*

Článek 64 CISG (1) *Prodávající může odstoupit od smlouvy: a) jestliže kupující nesplněním některé své povinnosti ze smlouvy nebo z této Úmluvy porušil smlouvu podstatným způsobem; nebo b) jestliže kupující nesplnil povinnost zaplatit kupní cenu nebo převzít dodávku zboží.....*

¹⁰⁵ Článek 46 odst.1 CISG.

¹⁰⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (Česká republika).

¹⁰⁷ Článek 2913 odst 1 NOZ .

Právo na náhradu škody není specifické pouze svou nezávislostí na existenci uplatnění jiných práv, ale také svou povahou zohledňující více právních systémů. Vídeňská úmluva je výsledkem kompromisu mezi kontinentálním a angloamerickým právem, který se výrazně projevuje v mechanismu náhrady škody. Angloamerickým právem se Vídeňská úmluva inspirovala v oblasti objektivní odpovědnosti, a proto lze na stranu porušující smlouvu nahlížet jako na stranu odpovědnou za škodu bez ohledu na existenci vnitřního vztahu mezi její vůlí a jednáním. Prolínání odpovědnosti bez zavinění s kontinentálním právem se projevuje v existenci výjimek z objektivní odpovědnosti, které jsou ztělesněny překážkami, které vznikly nezávisle na vůli smluvních stran.¹⁰⁸ Existence vyloučení odpovědnosti při tzv. vyšší moci poukazuje na schopnost Vídeňské úmluvy skloubit přístup osvojený angloamerickým právem spolu s přístupem kontinentálního práva, který je založený zpravidla na subjektivní odpovědnosti.¹⁰⁹

1.5.2. Peněžitá náhrada škody

Mnoho právních řádů rozlišuje mezi dvojím způsobem nahrazujícím vzniklou škodu, tzv. uvedením v předešlý stav (*restitutio in integrum*) a nahrazením v penězích. Článek 74 Vídeňské úmluvy výstižně limituje náhradu škody co do peněžní částky, která odpovídá ztrátě, včetně ušlého

---

¹⁰⁸ Článek 79 odst. 1 CISG - (1) *Strana není odpovědná za nesplnění jakékoli povinnosti, jestliže prokáže, že toto nesplnění bylo způsobeno překážkou, která nezávisela na její vůli, a ohledně které nebylo možno rozumně očekávat, že by s ní strana počítala v době uzavření smlouvy, nebo že by tuto překážku nebo její důsledky odvrátila nebo překonala.*

¹⁰⁹ FOUNTOLAKIS, Christiana. Remedies for breach of contract under the United Nations Convention on the International Sale of Goods. *ERA Forum*, 2011, 12(1), str. 20.

zisku, a nepřímou tak vylučuje možnost náhrady škody uvedením do předešlého stavu.¹¹⁰ Náhrada škody v podobě finanční kompenzace představuje jednu z nejefektivnějších a nejsnadnějších metod, jak „napravit“ porušení smlouvy. Metoda nahrazení škody v penězích reflektuje zájem podnikatelů, který v mezinárodním obchodu směřuje především k peněžnímu vyrovnání.¹¹¹

Na rozdíl od Vídeňské úmluvy, NOZ preferuje náhradu škody uvedením do předešlého stavu. Není-li možné nahradit škodu uvedením do předešlého stavu, anebo požádá-li o to poškozená strana, hradí se škoda v penězích.¹¹² Nicméně žádosti poškozené strany soud nevyhoví, pokud tím sleduje šikanu odpovědné strany. Úprava NOZ je z určité části převzatá z německého občanského zákoníku, který stejně jako NOZ považuje za primární způsob náhrady škody *restitutio in integrum*.¹¹³

1.5.3. Princip plné náhrady

Princip plné náhrady je jeden ze stěžejních principů náhrady škody v rámci Vídeňské úmluvy, který byl aplikován v řadě soudních rozhodnutí a rozhodčích nálezů.¹¹⁴ Jeho důležitost a význam byl vyzdvížen v rozhodčím

---

¹¹⁰ KNAPP, Victor. Article 74. In: Bianca-Bonell. *Commentary on the International Sales Law*. Milan: Giuffrè Editore, 1987, článek 2.3.

¹¹¹ SAIDOV, Djakhongir, CUNNINGTON, R. Current Themes in the Law of Contract Damages: In: Saidov, D. and Cunnington R. (eds.). *Contract Damages: Domestic and International Perspectives*. Oxford: Hart Publishing, 2008, str. 2.

¹¹² Článek 2951 NOZ.

¹¹³ Článek 249 odst. 1 německého občanského zákoníku ("BGB") - (1) *Wer zum Schadensersatz verpflichtet ist, hat den Zustand herzustellen, der bestehen würde, wenn der zum Ersatz verpflichtende Umstand nicht eingetreten wäre.*

¹¹⁴ Rozhodnutí Austria Supreme Cour z roku 2002. (*Cooling system case*), sp.zn. 7 Ob 301/01t. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020114a3.html>;

nálezu vydaném ve Vídni, ve kterém byl označen jako jeden ze základních principů samotné Vídeňské úmluvy.¹¹⁵ Princip plné náhrady je ustálených právních institutem, jehož znění lze nalézt jak v národních úpravách,¹¹⁶ tak v mezinárodních instrumentech jako jsou Zásady UNIDROIT¹¹⁷ a PECL.¹¹⁸

Ve Vídeňské úmluvě se princip plné náhrady objevuje v první větě článku 74, která je i přes svou stručnost velice výstižná. Poškozená strana má právo na plnou náhradu všech ztrát, které vyústily z porušení smlouvy druhou smluvní stranou, a to včetně ušlého zisku. Ústřední myšlenkou principu plné náhrady je postavení poškozené strany do stejné finanční

Rozhodnutí Serbia Foreign Trade Court attached to the Serbian Chamber of Commerce z roku 2008 (*Peaches and nectarines case*), sp. zn. T-7/07. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/080819sb.html>;

Rozhodnutí Serbia Foreign Trade Court attached to the Serbian Chamber of Commerce z roku 2010 (*Non-alcoholic beverages and fruit nectar case*), sp. zn. T -11/09. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/100709sb.html>;

Rozhodnutí Austria Supreme Court z roku 2000 (*Roofing material case*), sp.zn. 6 Ob 311/99z. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/000309a3.html>.

¹¹⁵ Rozhodčí náleží Austria Vienna Arbitration proceeding z roku 1994 (*Rolled metal sheets case*), sp. zn. SCH-4318., Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940615a4.html>.

¹¹⁶ NANDA, P., RALPH, B. Lake. *The Law of Transnational Business Transactions*. St. Paul, Minn: Thomson/West, 2003. ISBN 0314110631, §4 :50.

ČR - Čl. 2952 Zákona č. 89/2012, Občanský zákoník, 2012 – „Hradí se skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk). Záleží-li skutečná škoda ve vzniku dluhu, má poškozený právo, aby ho škůdce dluhu zprostil nebo mu poskytl náhradu.“ – Cílem je stejně jako v rámci CISG kompenzovat poškozenou stranu za škodu skutečnou škodu, stejně jako ušlý zisk. Zajímavostí je, že Občanský zákoník na rozdíl od CISG upravuje možnost poškozené strany vybrat si v případě vzniku dluhu mezi finanční kompenzací a zproštěním dluhu samotným škůdcem. Jinými slovy, poškozené straně je dopříváno právo nechat si kompenzovat škodu pro ni upřednostňovaným způsobem.

¹¹⁷ Článek Article 7.4.2 odst. 1 Zásad UNIDROIT – „*The aggrieved party is entitled to full compensation for harm sustained as a result of the non-performance.*“

¹¹⁸ Článek 9:502 PECL – „*The general measure of damages is such sum as will put the aggrieved party as nearly as possible into the position in which it would have been if the contract had been duly performed.*“

situace, v jaké by bývala byla, pokud by nedošlo k porušení smlouvy, aniž by tím došlo k bezdůvodnému obohacení poškozené strany.¹¹⁹

Cílem principu plné náhrady je nejenom náhrada skutečné škody,¹²⁰ která poškozené straně vznikla z důvodu porušení smlouvy, ale také ochrana legitimního očekávání poškozené strany z uzavření smlouvy. Legitimní očekávání odráží hodnotu smlouvy, kvůli které poškozená strana vstoupila do smluvního závazku. Ideální náhrada škody za porušení legitimního očekávání ze smlouvy by nastala za předpokladu, že poškozená strana nebude pociťovat rozdíl mezi situacemi, kdy smlouva byla řádně plněna a kdy naopak došlo k jejímu porušení.¹²¹ Někteří autoři tvrdí, že v globálním kontextu by náhrada škody za porušení legitimního očekávání ze smlouvy měla vést ke stimulaci ekonomické aktivity, neboť odpadnou obavy z nenaplněného očekávání z uzavřené obchodní dohody.¹²²

Legitimní očekávání a princip plné náhrady jsou často zaměňovány pro svůj podobný význam a totožný cíl. Princip plné náhrady je formulován jako právo být kompenzován za všechny nevýhody utrpěné v důsledku porušení smlouvy. Nevýhody jsou vyjádřeny srovnáním mezi situacemi, kdy

---

¹¹⁹ HONNOLD, John, FLECHTNER Harry M. Article 74-77: In: *Uniform law for international sales under the 1980 United Nations Convention*. 4. vyd. Austin: Wolters Kluwer Law & Business, 2009. ISBN-13: 978-9041127532, str. 402.

¹²⁰ Latinsky *damnum emergens*. Příkladem jsou náklady vyložené v souvislosti s vykonáváním smlouvy, poškození cizí věci, atd.

¹²¹ KORPELA Riku. Article 74 of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. In: *Review of the Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)*. Pace International Law Review, 2006, str. 96-97.

¹²² COOTER R., ULEN T. Law and Economics. *Berkeley Law Books*. 6. vyd., 2016. ISBN 978-0-13-254065-0, s.204.

došlo k porušení smlouvy a situaci, jaká by bývala nastala, kdyby k porušení nedošlo (legitimní očekávání ze smlouvy). Navzdory totožné myšlence mají tyto dva instituty v rámci článku 74 odlišné role. Legitimní očekávání znázorňuje cíl, kterého se poškozená strana snaží dosáhnout v souladu s právem náhrady škody, zatímco princip plné náhrady je mechanismus, ve kterém lze dosáhnout uspokojení legitimního poškozené strany.¹²³

Princip plné náhrady úzce souvisí s principem předvídatelnosti, který v určité míře limituje princip plné náhrady co do rozsahu nepředvídatelných škod. Jinými slovy, poškozená strana je kompenzována za všechny škody v důsledku porušení smlouvy, ledaže nemohly být tyto škody stranou porušující smlouvu předvídaný jako možný důsledek porušení smlouvy.¹²⁴ Pro maximální efekt principu plné náhrady je stěžejní, aby odpovědnost za škodu zahrnovala veškeré možné vzniklé škody, které strana porušující mohla předvídat.¹²⁵

Náhrada škody je kromě nepředvídatelných škod také limitována co do rozsahu, ve kterém se stává pro poškozenou stranu finančně výhodnou.¹²⁶

---

¹²³ SAIDOV, Djakhongir. Method of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Pace International Law Review*, 2002, 14 (2), str. 3- 4.

¹²⁴ Problematika principu předvídatelnosti je blíže popsána v kapitole 3. této práce.

¹²⁵ EISELEN, Sieg. Unresolved damages issues of the CISG: a comparative analysis. *Comparative and International Law Journal of Southern Africa*, 2005, 38, str. 4.; BRIDGE, Michael. *The International Sale of Goods*. 5. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2013. 960. ISBN: 9780198792703, č. 12.55; MORRISSEY, Joseph F., GRAVES, Jack M. *International Sales Law and Arbitration – Problem, Cases and Commentary*. Alphen aan den Rijn: Aspen Publishers Inc.-Kluwer Law International, 2008. ISBN-10: 0735577072, str. 267 – 268.

¹²⁶ HONNOLD, John, FLECHTNER Harry M. Article 74-77: In: *Uniform law for international sales under the 1980 United Nations Convention*. 4. vyd. Austin: Wolters Kluwer Law & Business, 2009. ISBN-13: 978-9041127532, str. 402.

Plná náhrada škody tak nesmí postavit poškozenou stranu do lepší finanční situace, než ve které by se nacházela, kdyby smlouva byla řádně plněna.¹²⁷ Jak ovšem řešit situaci, kdy porušení smlouvy přináší poškozené straně určité výhody? Zásady UNIDROIT upravují tuto situaci tak, že při výpočtu výsledné náhrady škody se vezme v úvahu peněžitý profit poškozeného, který se od výsledné částky odečte.¹²⁸ Podobné řešení je implicitně aplikováno i ve Vídeňské úmluvě. Poškozená strana neutrpí škodu do té míry, v jaké ji porušení smlouvy přineslo výhody.¹²⁹ Souhlasně rozhodla i CIETAC,¹³⁰ která rozhodovala o sporu mezi čínským prodejcem, který měl dodat kupci v Lucemburku 500 metrických tun slitin křemíku a manganu. Arbitrážní komise konstatovala, že kupující není v pozici nárokovat náhradu škody v rozsahu rozdílu mezi smluvní cenou a cenou tržní, neboť ta je nižší než smluvní. Arbitrážní komise dále dodala, že vzniklá škoda by měla být částečně vykompenzována benefity, které poškozená strana získala v důsledku rozdílu cen.¹³¹

Princip plné náhrady má svůj význam také ve vztahu k výši úroků z prodlení, na které má poškozená strana nárok v případě nezaplacení

---

¹²⁷ SCHWENZER, Ingeborg. Article 74-77. In: Schlechtriem P. & Schwenger. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. 999. ISBN: 9780198723264, str. 1016.

¹²⁸ Článek 7.4.2 zásad UNIDROIT – (1) The aggrieved party is entitled to full compensation for harm sustained as a result of the non-performance. Such harm includes both any loss which it suffered and any gain of which it was deprived, **taking into account any gain to the aggrieved party resulting from its avoidance of cost or harm.**

¹²⁹ STOLL, H., GRUBER, G. Article 74 - 77. In: Peter Schlechtriem, Ingeborg Schwenger. *Commentary On the UN Convention of the International Sale of Goods (CISG)*, 2. vyd. New York: Oxford University Press, 2005, str. 566.

¹³⁰ Čínská mezinárodní hospodářská a obchodní arbitrážní komise.

¹³¹ China CIETAC Arbitration proceeding (*Silicon and manganese alloy case*), 2000, dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000201c1.html>.

kupní ceny. Vídeňská úmluva neupravuje výši úroků z prodlení, a proto existuje riziko, že náhradou úroků dojde k obohacení poškozené strany. Jak již bylo uvedeno, princip plné náhrady škody nesmí postavit poškozenou stranu do lepší finanční situace v porovnání se situací, ve které by došlo k řádnému plnění smlouvy. Příkladem demonstrujícím regulaci výše úroků z prodlení je spor mezi srbským prodávajícím a albánským kupujícím o nezaplacení kupní ceny. Rozhodce v arbitrážním řízení prohlásil, že požadavek prodávajícího na zaplacení ceny sjednané ve smlouvě je oprávněný a potvrdil, že prodávající má také nárok na úroky z prodlení. Vídeňská úmluva výši úroků neupravuje, a proto prodávající požádal o aplikaci úrokové sazby platné v místě jeho bydliště, která je vyšší než úroková sazba v jiné legislativě. Rozhodce uvedl, že použití takové úrokové sazby by mohlo vyústit v preferenční zacházení prodávajícího, neboť by se dostal do finančně výhodnější pozice, než v jaké by byl, kdyby smlouva byla řádně plněna.¹³²

V souvislosti s principem plné náhrady je důležité také zmínit, že důkazní břemeno v souvislosti s prokázáním ztráty a ušlého zisku nese poškozená strana.¹³³ Důkazní břemeno je jeden z prostředků, který zamezuje, aby náhrada škody vyústila ve finanční vyrovnání, které je pro poškozenou stranu výhodné, neboť vylučuje spekulativní a neprokázané škody. V opačném případě by náhrada neprokázaných a spekulativních škod mohla vyústit ve finanční vyrovnání, které postaví poškozenou stranu do

---

¹³² Rozhodnutí Serbia Foreign Trade Court attached to the Serbian Chamber of Commerce z roku 2009 (*Medicaments case*), sp. zn. T-8/08. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090128sb.html>.

¹³³ Bod č. 2 - CISG AC Stanovisko č. 6, Náhrada škody - výpočet výše náhrady škody podle článku 74 CISG, Pace Law School Institute of International Commercial Law, dostupné na <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op6.html>.

lepší finanční pozice, než ve které by byla, pokud by nedošlo k porušení smlouvy.¹³⁴ Pouze prokázaná škoda při splnění všech podmínek může být soudem přiznána a stranou porušující nahrazena. Dle stanoviska č. 6 k článku 74 Vídeňské úmluvy je klíčové, aby poškozená strana prokázala vzniklou škodu s rozumnou mírou jistoty, nicméně bez matematické přesnosti.¹³⁵

---

¹³⁴ MORRISSEY, Joseph F., GRAVES, Jack M. *International Sales Law and Arbitration – Problem, Cases and Commentary*. Alphen aan den Rijn: Aspen Publishers Inc.-Kluwer Law International, 2008. ISBN-10: 0735577072, str. 272.

¹³⁵ CISG AC Stanovisko č. 6, Náhrada škody - výpočet výše náhrady škody podle článku 74 CISG, Pace Law School Institute of International Commercial Law, dostupné na <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op6.html>.

2. PŘEDPOKLADY VZNIKU ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU

Předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu v rámci Vídeňské úmluvy jsou upravené v článku 74. Nárok na náhradu škody vzniká za předpokladu, že poškozená strana prokáže, že (i) druhá strana porušila smlouvu či ustanovení Vídeňské úmluvy, (ii) poškozené straně vznikla škoda, která je kompenzovatelná, a (iii) vzniklá škoda je v příčinné souvislosti s porušením smlouvy či Vídeňské úmluvy.¹³⁶ K tomu je třeba dodat, že existence zavinění není, jak bude níže v této kapitole popsáno, předpokladem pro odpovědnost za škodu v rámci Vídeňské úmluvy.

Je klíčové dodat, že článek 74 CISG představuje obecné ustanovení, které je použitelné pouze ve spojení s článkem 61, pokud se jedná o práva prodávajícího, nebo ve spojení s článkem 45, pokud je poškozenou stranou kupující.

2.1. Protiprávnost

Odpovědnost za škodu v souladu s články 74 až 77 CISG může nastat v okamžiku, kdy jedna ze smluvních stran poruší své povinnosti vyplývající ze smlouvy či ustanovení Vídeňské úmluvy a druhá strana se domáhá

---

¹³⁶ Článek 74 CISG - *Náhrada škody při porušení smlouvy jednou stranou zahrnuje částku odpovídající ztrátě, včetně ušlého zisku, kterou utrpěla druhá strana v důsledku porušení smlouvy. Náhrada škody nesmí přesáhnout ztrátu a ušlý zisk, kterou strana porušující smlouvu předvíдалa nebo měla předvídat v době uzavření smlouvy s přihlédnutím ke skutečnostem, o nichž věděla nebo měla vědět, jako možný důsledek porušení smlouvy.*

Článek 45 odst. 1 CISG, článek 61 odst. 1 CISG.

náhrady škody z toho vzniklé.¹³⁷ Porušení povinností může být viděno zejména v situacích, kdy se smluvní strana nachází v prodlení se svým plněním, nebo své povinnosti neplní vůbec či pouze částečně, popřípadě pokud došlo k vadnému plnění.¹³⁸

Nejenom skutečné porušení, ale také, jak je některými autory navrhováno, existence zřejmého ohrožení plnění, může za splnění určitých podmínek vést k odpovědnosti za škodu.¹³⁹

V následujících dvou částech práce bude vymezen rozdíl mezi situacemi, kdy je plnění pouze ohroženo a kdy je skutečno porušeno.

2.1.1. Ohrožení plnění

Nárok na náhradu škody může vzniknout také za situace, kdy strana neposkytne druhé straně zajištění splnění svých smluvních povinností, ačkoli je tak povinna učinit, ať už v souladu se smlouvou, Vídeňskou úmlouvou či zvyklostmi mezinárodního obchodu.¹⁴⁰

Vídeňská úmluva zakotvuje povinnost poskytnout přiměřené zajištění, pokud se stalo zřejmým, že strana podstatně poruší své smluvní

---

¹³⁷ Zajímavostí je, že CISG používá termín „*breach*“ nebo „*failure to perform*“, zatímco PECL a UPICC používají termín „*non-performance*“ - články 45 odst. 1 + článek 61 odst.1 CISG, článek 9:501 odst. 1 PECL, článek 7.4.1. UPICC.

¹³⁸ KANDA, Antonín. *Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní kupní smlouvě*. Praha: Linde Praha a.s., 1999, str. 165.

¹³⁹ FOUNTOULAKIS, Christiana. Article 72, In: Schlechtriem P. & Schwenger, I. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. ISBN: 9780198723264, para 34.

¹⁴⁰ SCHWENZER, Ingeborg. Article 74-77. In: Schlechtriem P. & Schwenger. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. 999. ISBN: 9780198723264, str. 1003.

povinnosti. Uplatnění práva na náhradu škody je v tomto případě podmíněno třemi podmínkami, (i) oznámením druhé straně o záměru odstoupit od smlouvy, (ii) odmítnutím poskytnout poškozené straně přiměřené zajištění splnění svých povinností a (iii) odstoupením poškozené strany od smlouvy.¹⁴¹ Z toho vyplývá, že za situace, kdy smluvní strana má právo odstoupit od smlouvy, ale neodstoupila, a ani neoznámila druhé straně svůj záměr odstoupit od smlouvy, nárok na náhradu škody smluvní straně nevzniká.¹⁴²

Obdobně jako Vídeňská úmluva, také Zásady UNIDROIT¹⁴³ a PECL¹⁴⁴ přiznávají nárok na náhradu škody při odstoupení od smlouvy, je-li před dobou plnění smlouvy zřejmé, že jedna ze smluvních stran podstatně poruší své smluvní závazky. Stejně jak bylo již zmíněno ve vztahu k Vídeňské úmluvě, i zde je právo na náhradu škody podmíněno odmítnutím poskytnutí přiměřeného zajištění plnění a následným odstoupením od smlouvy.¹⁴⁵

---

¹⁴¹ Článek 71 CISG – pozastavení plnění.

Pro srovnání - Rozhodčí nález Netherlands Arbitration Institute z roku 2002 (*Condensate crude oil mix case*), sp. zn. 2319 15, Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/021015n1.html>.

¹⁴² SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 23-24.

¹⁴³ Článek 7.3.3. – 7.3.4. UPICC.

¹⁴⁴ Článek 8.105 PECL.

¹⁴⁵ GUIDE TO ARTICLE 71 and 71, Comparison with Principles of European Contract Law (PECL), Pace Law School Institute of International Commercial Law, dostupné na <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/peclcomp71.72.html>.

2.1.2. Porušení plnění

Vídeňská úmluva neobsahuje jednotnou definici porušení smlouvy, ale upravuje jednotlivé povinnosti smluvních stran spolu s následky jejich porušení. Mezi stěžejními povinnostmi prodávajícího ve Vídeňské úmluvě je dodání zboží a předání dokladů, které se k němu vztahují, spolu s vlastnickým právem ke zboží. Naopak kupující je povinen zaplatit za zboží smluvní kupní cenu a převzít zboží v souladu se smluvními podmínkami.¹⁴⁶ Každé porušení uvedených povinností, popřípadě povinností vyplývajících ze smlouvy, dává poškozené straně možnost se bránit a požadovat nápravu daného porušení.¹⁴⁷

Vídeňská úmluva rozlišuje běžné a podstatné porušení smlouvy, přičemž podstatné porušení se od běžného porušení odlišuje závažnějšími následky pro poškozenou stranu. Podstatné porušení se charakterizuje především tím, že zbavuje poškozenou stranu toho, co je tato strana oprávněna očekávat v souladu se smlouvou.¹⁴⁸ Je zřejmé, že podstatné porušení s sebou přináší mimořádná práva, jež nejsou dostupná při běžném porušení smlouvy. Jedná se o právo dodání náhradního zboží a odstoupení od smlouvy.¹⁴⁹

---

¹⁴⁶ Povinnosti **prodávajícího**: kapitola II Vídeňské úmluvy (od čl. 30).

Povinnosti **kupujícího**: kapitola III Vídeňské úmluvy (od čl. 53).

¹⁴⁷ Práva **kupujícího** při porušení smlouvy prodávajícím: Oddíl II Vídeňské úmluvy (od čl. 45).

Práva **prodávajícího** při porušení smlouvy kupujícím: Oddíl III Vídeňské úmluvy (od čl. 61).

¹⁴⁸ Článek 25 CISG.

¹⁴⁹ Článek 46 odst. 2 CISG – právo kupujícího požadovat dodání náhradního zboží.

Článek 49 odst. 1, 64 odst. 1 CISG – právo poškozené strany odstoupit od smlouvy.

Navzdory tomu, že některá práva poškozené strany jsou vázána pouze s podstatným porušením, právo na náhradu škodu může poškozená strana uplatnit i v případě běžného porušení.¹⁵⁰ Dále je nutné zmínit, že poškozená strana není povinna poskytnout druhé straně dodatečný čas na nápravu, a dále ji nemusí oznámit svůj záměr odstoupit od smlouvy, tak jak tomu je za situace ohrožení plnění.¹⁵¹ Obdobně bylo rozhodnuto německým soudcem ve sporu o zaplacení kupní ceny, ve kterém soudce vyzdvihl, že prodávající nebyl povinen zaslat poškozené straně upomínku o zaplacení ceny, neboť splatnost byla ujednána ve smlouvě.¹⁵²

2.2. Škoda

Škoda, jejíž uplatnění může poškozená strana dosáhnout dle článku 74 Vídeňské úmluvy, vzniká i částečným nesplněním povinností vyplývajících ze smlouvy či Vídeňské úmluvy.¹⁵³ Otázkou zůstává, které škody mají nárok na právní ochranu a jsou z právního hlediska vymahatelné v režimu Vídeňské úmluvy.

Podle některých autorů, se kterými se autorka ztotožňuje, lze odpověď nalézt v hodnotách Vídeňské úmluvy. Úmluva si klade za cíl podpořit mezinárodní obchod vyváženým souborem pravidel, který by byl obecně

---

¹⁵⁰ Články 45 odst. 1, článek 61 odst.1 CISG – „*nesplní-li prodávající/kupující některou svou povinnost stanovenou smlouvou nebo touto Úmluvou...* „

¹⁵¹ Článek 72 odst. 2. CISG.

¹⁵² Rozhodnutí Germany Appellate Court Berlin z roku 1994 (*Wine case*), sp. zn. 2 U 7418/92. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940124g1.html>. - „*A payment reminder notice was not necessary for this claim to arise....In addition, the court held that interest was payable from the time the purchase price became due, even if no notice was given*“.

¹⁵³ Články 45 a 61 Vídeňské úmluvy.

přijatelný pro smluvní strany. Lze tedy říci, že pro usnadnění mezinárodního obchodu je důležité, aby právní ustanovení odpovídala oprávněným potřebám, legitimnímu očekávání a ustálených praktikám smluvních stran.¹⁵⁴ A proto není vhodné spoléhat v kontextu Vídeňské úmluvy na typickou klasifikaci škod, tzv. *non-performance damages, incidental damages, and consequential damages*, kterou lze nalézt v mnoha právních literaturách.¹⁵⁵ Uvedená klasifikace neodpovídá potřebám sjednotit výklad a aplikaci Vídeňské úmluvy a ani nepodporuje mezinárodní charakter Vídeňské úmluvy. Například výklad pojem „následné škody“ je v národních právních úpravách vykládán různým způsobem.¹⁵⁶ Základním dělením kategorie škod, jehož kořeny sahají až do Římského práva, a které je v souladu s článkem 74 Vídeňské úmluvy, je dělení na skutečnou škodu a na ušlý zisk.¹⁵⁷

---

¹⁵⁴ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 39.

¹⁵⁵ SCHWENZER, Ingeborg.. Article 74-77. In: Schlechtriem P. & Schwenzler. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. 999. ISBN: 9780198723264, str. 1006 – ‘Recoverable types of loss include non-performance loss, incidental loss, and consequateial loss resulting from the breach of contract.’

¹⁵⁶ STOLL, H., GRUBER, G. Article 74 - 77. In: Peter Schlechtriem, Ingeborg Schwenzler. *Commentary On the UN Convention of the International Sale of Goods (CISG)*, 2. vyd. New York: Oxford University Press, 2005, str. 755 – stating that ‘[possible] forms of damages as a result of breach of contract are **non-performance damages, incidental damages, and consequential damages**’. It is respectfully submitted that this classification is not helpful. Such concepts as ‘incidental’ and ‘consequential’ damages are widely used in some domestic legal systems. In addition, the term ‘consequential damages’ has been used in a number of different senses. Therefore, relying on these terms in the context of the CISG would be neither in line with the need to respect the Convention’s international character nor with the need to promote uniformity in its application.’

¹⁵⁷ Článek 74 Vídeňské úmluvy - Damages for breach of contract by one party consist of a **sum equal to the loss**, including **loss of profit**, suffered by the other party as a consequence of the breach....

V následujících částech práce budou rozebrány dvě hlavní kategorie škod, tzv. skutečná škoda a ušlý zisk, které přímo vyplývající z článku 74 CISG. Pozornost bude věnována také dalším situacím, které jsou často předmětem arbitrážního či soudního řízení. Jedná se především o situace, kdy došlo ke (i) snížení počtu transakcí, (ii) ztrátě šance a (iii) ztrátě dobrého jména.

2.2.1. Kategorie škod

Skutečná škoda (*damnum emergens*) může být definována jako (i) jakékoliv snížení majetku poškozeného, který měl poškozený v době uzavření smlouvy, či (ii) zvýšení závazků poškozeného. Zvýšení závazků může například nastat v případě, pokud druhá strana nezaplatí smluvní kupní cenu, a poškozená strana je nucena si půjčit peníze, aby dostala svých závazkům vůči ostatním klientům.¹⁵⁸

Druhou kategorií škod přímo vyplývající z článku 74 je ušlý zisk (*lucrum cessans*). Na rozdíl od skutečné škody, která je charakterizována jako snížení majetku poškozeného, ušlý zisk spočívá v tom, že u poškozené strany nedojde v důsledku porušení smlouvy k rozmnožení majetkových hodnot, i přesto že to bylo očekáváno. Jinými slovy, ušlý zisk znamená ztrátu očekávaného přínosu, kterého by poškozená strana dosáhla, pokud by druhá strana řádně plnila své smluvní povinnosti.¹⁵⁹

---

¹⁵⁸ SAIDOV, Djakhongir. Method of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Pace International Law Review*, 2002, 14 (2), str. 5.

¹⁵⁹ SCHWENZER, I., FOUNTOLAKIS, C., DIMSEY, M. *International sales law*. A guide to the CISG. 2. vyd. Oxford: Hart Publishing, 2012. 842, ISBN 978184946302, s. 540.

Regulace skutečné škody i ušlého zisku je v rámci Vídeňské úmluvy téměř obdobná. Důvod jejich oddělené právní úpravy lze nalézt v odlišné úpravě práva kupujícího z vad zboží. Dle Vídeňské úmluvy právo kupujícího z vadného zboží zaniká, pokud neoznámil prodávajícímu povahu těchto vad v přiměřené době.¹⁶⁰ Nicméně pokud existuje omluvitelný důvod, proč tak poškozená strana neučila, právo na snížení kupní ceny a náhradu škody nebude poškozené straně odepřeno. Výjimkou je ušlý zisk, který kompenzovatelný není.¹⁶¹ Dalším důvodem pro odlišnou regulaci skutečné škody a ušlého zisku je obecnějšího charakteru, a to že ušlý zisk není považován všemi právními řády jako škoda vymahatelná.¹⁶²

2.2.2. Ušlý zisk v důsledku snížení počtu transakcí (neboli „ztráta objemu transakcí“)

Ušlý zisk v důsledku snížení objemu transakcí odkazuje na situaci, kdy poškozená strana v důsledku porušení smlouvy druhou stranou ztratila možnost profitovat z více transakcí. Příkladem je situace, kdy kupující (strana A) odmítne převzít a zaplatit smlouvené zboží a prodávající (strana B) proto zboží prodá třetí osobě (strana C), a to třeba i za stejnou kupní

---

¹⁶⁰ Čl. 39 ods. 1 Vídeňské úmluvy.

¹⁶¹ Článek 44 Vídeňské úmluvy: „Bez ohledu na ustanovení čl. 39 odst. 1 a čl. 43 odst. 1 může kupující snížit kupní cenu podle ustanovení článku 50 nebo požadovat náhradu škody s výjimkou ušlého zisku, jestliže neučinil požadované oznámení z omluvitelných důvodů.“

¹⁶² GOTANDA, John. *Damages in Lieu of Performance because of Breach of Contract*. Haag, 2006. Public Policy Research Paper. Villanova University School of Law, School of Law, s. 36 - ...“in Jordan and the U.A.E., the recovery of lost profits is not allowed.“

cenu.¹⁶³ Na první pohled se může zdát, že prodávající (strana B) neutrpěl žádnou škodu, neboť zboží prodal třetí osobě (strana C) za stejnou cenu. K ušlému zisku ovšem dochází za předpokladu, že prodej zboží třetí osobě (strana C) by byl uskutečněn, i pokud by původní kupující smlouvu neporušil (strana A). Jinými slovy, v takovém případě by prodej zboží třetí osobě nebylo možné považovat za transakci nahrazující původní transakci (dále jen „náhradní transakce“), ale za transakci existující nezávisle na transakci první (dále jen „nezávislá transakce“), neboť by k ní došlo, i pokud první transakce realizována byla. V takovém případě by se zisk prodávajícího snížil o zisk, který by získal, kdyby se první prodej uskutečnil.¹⁶⁴

Teorie hovořící o „ztrátě objemu transakcí“ jako vymahatelné škodě byla vyvinuta především americkou soudní praxí a akademiky. Vídeňská úmluva o této situaci mlčí, a proto byla vymahatelnost této škody v rámci Vídeňské úmluvy předmětem mnoha kontroverzních diskuzí.¹⁶⁵

---

¹⁶³ Příklad ztráty objemu uvedený Poradním výborem CISG ve stanovisku č. 6: "If a private party agrees to sell his automobile to a buyer for \$2,000, a breach by the buyer would cause the seller no loss (except incidental damages, that is, the expense of a new sale) if the seller was able to sell the automobile to another buyer for \$2,000. But the situation is different with dealers having an unlimited supply of standard-priced goods. Thus, if an automobile dealer agrees to sell a car to a buyer at the standard price of \$2,000, a breach by the buyer injures the dealer, even though he is able to sell the automobile to another for \$2,000. If the dealer has an inexhaustible supply of cars, the resale to replace the breaching buyer costs the dealer a sale, because, if the breaching buyer had performed, the dealer would have made two sales instead of one. The buyer's breach, in such a case, depletes the dealer's sales to the extent of one, and the measure of damages should be the dealer's profit on one sale."

¹⁶⁴ BREEN, John M. The Lost Volume Seller and Lost Profits under U.C.C. § 2-708(2): A Conceptual and Linguistic Critique. *University of Miami Law Review*, July 1996, 50(4), s. 793.

¹⁶⁵ SAIDOV, Djakhongir. Method of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Pace International Law Review*, 2002, 14 (2), 2. categories of loss bod c) Lost Volume Situation.

V následné části bude vysvětleno, jak rozpoznat situaci, kdy došlo k ušlému zisku v důsledku snížení počtu transakcí a za jakých předpokladů může být „ztráta objemu transakcí“ předmětem právní ochrany. Prostor bude také věnován argumentům obhajujících názor, proč by škoda ze „ztráty objemu transakcí“ neměla být v režimu Vídeňské úmluvy vymahatelná.

Není pochyb o tom, že situace označovaná jako „ztráta objemu transakcí“ nastává v mezinárodním obchodu často, a proto je její pochopení v režimu Vídeňské úmluvy velice důležité. „Ztráta objemu transakcí“ se dotýká především strany, která vystupuje jako prodávající. Jedná o situaci, kdy prodávající má méně zákazníků než zboží, které chce prodat. V některých případech se ovšem může také kupující ocitnout v podobné situaci. Jedná se o kupujícího, který zboží nakupuje za účelem následného přeprodeje a nikoli pro vlastní spotřebu. Příkladem je kupující (strana A), který je v důsledku nedodání zboží prodávajícím (strana B) neschopen dodat zboží svým dalším zákazníkům, a proto je nucen si zboží sehnat od jiného dodavatele (strana C). Strana A utrpí ztrátu objemu transakcí, pokud by stejné zboží nakoupila od strany C, i pokud by strana A nesehala dodat smluvené zboží. Na rozdíl od prvně uvedeného příkladu, lze se jednat o situaci, kdy poptávka převyšuje nabídku.¹⁶⁶

V mezinárodním právu vzniklo několik argumentů, proč by „ztráta objemu transakcí“ neměla být uznávaná mezinárodními instrumenty.

---

¹⁶⁶ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 67.

Jeden z argumentů se opírá o tvrzení, že poškozená strana nemusí být schopná prokázat s rozumnou mírou jistoty přesný počet transakcí, který v budoucnu uzavře, ani svoji dostatečnou kapacitu dodat zboží více stranám.¹⁶⁷ Další pozoruhodný argument je založen na myšlence, že prodávající není ve svém důsledku poškozenou stranou, neboť má možnost rozšířit svůj trh o zákazníky, kterým měl kupující, který porušil smlouvu, přeprodat zboží. Jinými slovy, počet transakcí uskutečněných prodávajícím se nejprve sníží, ale ve výsledku má prodávající možnost získat nové zákazníky od kupujícího a rozšířit tak okruh zákazníků a potažmo znásobit počet transakcí.¹⁶⁸ V neposlední řadě je kladen důraz na komplexnost této problematiky, se kterou nemusí být rozhodci a soudci dostatečně obeznámeni.¹⁶⁹

Shora uvedené argumenty mají své oprávnění, nicméně dle autorky by to nemělo vést k odepření vymahatelnosti ušlého zisku v důsledku snížení počtu transakcí, neboť ušlý zisk je v režimu Vídeňské úmluvy obecně vymahatelný. Dále je třeba upozornit, že stěžejním principem Vídeňské úmluvy je princip plné náhrady,¹⁷⁰ v souladu s kterým má být poškozená strana postavena do stejné finanční situace, ve které by se nacházela, pokud by druhá strana řádně plnila smlouvu. Vymahatelnost škody

---

¹⁶⁷ Prokázání dostatečné kapacity je více rozebráno níže v této sub-kapitole.

¹⁶⁸ SCOTT, E.Robert. The case for Market Damages: Revisiting the Lost Profits Puzzle. *The University of Chicago Law Review*, 1990, str. 1155-1202, str. 1165-1165.

¹⁶⁹ WHITE, James J., a SUMMERS Robert S. *Uniform Commercial Code*. 5. vyd. St Paul: West Publishing Co, 2000, str. 292.

¹⁷⁰ Problematika principu plné náhrady je blíže popsána v kapitole 1.4.3 této práce.

způsobené „ztrátou objemu transakcí“ byla potvrzena i Poradní výborem CISG ve stanovisku č. 6.¹⁷¹

V návaznosti na ušlý zisk v důsledku snížení počtu transakcí považuje autorka za stěžejní vyzdvihnout články 75 a 76 CISG. Na základě článku 75 může poškozená strana při odstoupení od smlouvy požadovat úhradu rozdílu mezi kupní cenou ve smlouvě a cenou dohodnutou v náhradním obchodě, popřípadě mezi kupní cenou ve smlouvě a běžnou cenou, pokud by k náhradnímu obchodu nedošlo.¹⁷² Zde je důležité zmínit, že poškozená strana by se nedostala do stejné finanční situace, jako kdyby k porušení nedošlo, pokud by k náhradnímu obchodu došlo nezávisle na skutečnosti, jestli došlo k porušení první smlouvy. To znamená, že pouhá úhrada rozdílu mezi cenami, jak je uvedeno výše, by byla v rozporu s principem plné náhrady.¹⁷³ Autorka se ztotožňuje s názorem, že ušlý zisk v podobě snížení počtu transakcí by mohl být přiznán na základě ujednání o jiné škodě, která se nachází v obou člancích 75 a 76.¹⁷⁴

---

¹⁷¹ CISG AC Stanovisko č. 6, Náhrada škody - výpočet výše náhrady škody podle článku 74 CISG, Pace Law School Institute of International Commercial Law, dostupné na <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op6.html>, bod 3 C.

¹⁷² Článek 76 ods 1 Vídeňské úmluvy - “Při odstoupení od smlouvy s běžnou cenou zboží může strana uplatňující náhradu škody, která neuskutečnila koupi nebo prodej podle článku 75, **požadovat rozdíl mezi kupní cenou stanovenou ve smlouvě a běžnou cenou platnou v době odstoupení od smlouvy**, jakož i náhradu jiné škody podle článku 74. Jestliže však strana, která uplatňuje náhradu škody, odstoupila od smlouvy teprve po převzetí zboží, je rozhodující běžná cena platná v době tohoto převzetí místo běžné ceny platné v době odstoupení od smlouvy.”

¹⁷³ SAIDOV, Djakhongir. Method of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Pace International Law Review*, 2002, 14 (2), 2. categories of loss bod b) loss of profit.

¹⁷⁴ GALSTON, Nina M., SMIT Hans. *International Sales: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. New York: M. Bender, 1984, 9-14 (words in Articles 75 and 76 “adequately cover a loss volume chain).

Jak již bylo zmíněno, každá náhrada škody musí být vykládána v souladu s principem plné náhrady. Z toho vyplývá, že poškozená strana by se měla dostat do stejné finanční situace, ale nikoli lepší, než v jaké by bývala byla, pokud by nedošlo k porušení smlouvy. Američtí právní akademici vyvinuli tři obecná kritéria, která musí prodejce jako poškozená strana splnit, aby náhrada škody v důsledku „ztráty objemu transakcí“ nevedla k bezdůvodnému obohacení poškozené strany.¹⁷⁵ V souladu s tím budou v práci rozebrány dvě otázky, jejichž odpovědi budou nápomocné k určení, jestli má poškozený právo na náhradu škody vzniklé v důsledku snížení počtu jeho transakcí.¹⁷⁶

1. Měl prodávající jako poškozená strana kapacitu k dodání zboží oběma kupujícím, tzv. (i) kupujícímu, který porušil smlouvu, tak (ii) druhému kupujícímu, kterému zboží prodal?
2. Pokud by nedošlo k porušení první smlouvy, uchýlil by se prodávající k druhému prodeji?

První otázka je otázkou objektivní a zabývá se kapacitou dodavatele dodat zboží oběma kupujícím. Je podstatné určit, zda by měl prodávající dostatek zboží, které by dodal druhému kupujícímu, i kdyby došlo k řádnému plnění kupujícímu prvnímu. Nejedná se o teoretickou

---

¹⁷⁵ Professor Harris has developed three main requirements that a lost volume seller must meet: "(1) the person who bought the resold entity would have been solicited by the plaintiff had there been no breach or resale; (2) the solicitation would have been successful; and (3) the plaintiff could have performed that additional contract".

¹⁷⁶ SAIDOV, Djakhongir. Method of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Pace International Law Review*, 2002, 14 (2), 2. categories of loss bod b) loss of profit.

schopnost dodat zboží oběma kupujícím, ale prodávající musí prokázat, že má dostatečné množství zboží ve skladu či má adekvátní kapacitu pro výrobu takového množství zboží.¹⁷⁷ Negativní odpověď znamená, že se nejedná o „ztrátu objemu transakcí“, ale o pouhé zmírnění škody v souladu s článkem 77¹⁷⁸. Náhrada škody z titulu ztráty objemu by vedla k bezdůvodnému obohacení poškozené strany.¹⁷⁹

Druhá otázka je více subjektivní a její zodpovězení je klíčové k objasnění, zda první smlouva a následná (druhá) smlouva jsou zcela nezávislými jevy. Jinými slovy, zda by prodávající uzavřel druhou smlouvu bez ohledu na skutečnost, zda první smlouva byla či nebyla porušena. Opět, negativní odpověď na tuto otázku znamená, že prodávající jako poškozená strana není v pozici ztráty objemu transakcí.¹⁸⁰

Nalézt odpověď na druhou otázku, která odráží subjektivní postoj poškozené strany, se zdá být obtížné. K jejímu nalezení je klíčové zjistit a zvážit všechny významné okolnosti případu. Například skutečnost, zda prodávající vynaložil zvláštní úsilí k tomu, aby došlo k uzavření druhé

---

¹⁷⁷ Rozhodnutí Ohio District Courts of Appeals (*Lake Erie Boat Sales*), sp. zn. 463 N.E.2d 70 73 – v tomto případě soud nepřiznal maloobchodnímu prodejci člnů nárok na ztrátu objemu, jelikož jediný důkaz o jeho kapacitě zboží byl opřen o svědectví jeho dodavatele, který tvrdil, že co do je znalostí má maloobchodní prodejce neomezený přísun zboží, které bylo předmětem smlouvy se žalovaným.

¹⁷⁸ Princip zmírnění škody je blíže popsán v kapitole 4. této práce.

¹⁷⁹ HOLINSKY, Jerald D. Finding the 'Lost Volume Seller: Two Independent Sales Deserve Two Profits under Illinois Law. *John Marshall Law Review*, 1998, 22(2), str. 380.

¹⁸⁰ Rozhodnutí Court of Special Appeals of Maryland z roku 1977 (*Snyder v. HERB. GREENBAUM & ASSOCIATES, INC.*), sp. zn. 380 A.2d 618. Dostupné na <http://law.justia.com/cases/maryland/court-of-special-appeals/1977/44-september-term-1977-0.html> – v tomto případě soudce rozhodl, že první a druhá smlouva jsou na sobě nezávislé události, které spolu začínou souviset až ve chvíli, kdy dojde k porušení první smlouvy a původní zboží je dodáno v rámci druhé smlouvy.

smlouvy (speciální reklama, atd.), vede k závěru, že druhá smlouva by nebyla uzavřena, pokud by nedošlo k porušení té první. Dalším rozpoznávacím znamením náhradní transakce od druhé nezávislé transakce může být zboží upravené podle přání prvního kupujícího neboli tzv. zboží na míru. Obecně lze říci, že čím specifitější zboží je předmětem první smlouvy, tím menší je pravděpodobnost, že druhá smlouva byla uzavřena nezávisle na smlouvě první.¹⁸¹

Proto, aby mohl být prodávající považován za stranu, která ztratila na objemu transakcí, obě shora uvedené otázky musí být zodpovězeny kladně. To znamená: (1) že prodávající musel být objektivně schopen dodat zboží jak původnímu kupujícímu, tak i druhému kupujícímu a (2) musí být patrné, že prodávající by uzavřel smlouvu s druhým kupujícím, i v případě, že by nedošlo k porušení smlouvy první (obě transakce jsou na sobě nezávislé).

V souladu s těmito dvěma požadavky byl rozhodován spor mezi německým prodávajícím a rakouským kupujícím, kteří uzavřeli smlouvu o prodeji šperků. Kupující i po třech výzvách nezapltil kupní cenu, která byla smluvně splatná před převzetím zboží. Následně na to prodávající požádal soud o náhradu škody, která mu byla způsobena nezaplacením kupní ceny. Kupující argumentoval, že prodávající porušil svoji povinnost zmírnit škodu v souladu s článkem 77, neboť se nepokusil prodat

---

¹⁸¹ SAIDOV, Djakhongir. Method of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Pace International Law Review*, 2002, 14 (2), 2. categories of loss bod b) loss of profit.

smluvené zboží třetí straně. Soud tento argument odmítl s odůvodněním, že pokud by prodávající prodal zboží třetí straně, nejednalo by se o transakci s cílem zmírnit škodu, ale tato transakce by proběhla nezávisle na vztahu mezi prodávajícím a rakouským kupujícím.¹⁸²

2.2.3. Ztráta šance

Podstata pojmu ztráty šance spočívá v přesvědčení, že ztráta šance na dosažení lepšího výsledku by měla být v určitých případech předmětem odškodnění. Ve shodě s uvedeným by strana, které byla druhou stranou zmařena či omezena možnost na lepší výsledek, měla mít právo na náhradu škody z titulu ztráty šance.¹⁸³

Ztráta šance je velice zvláštní institut, který je problematický zejména ze čtyř hledisek, kterými jsou:

1. kompenzovatelnost ztráty šance jako materiální škody podle čl. 74 Vídeňské úmluvy; a
2. důkazní břemeno o vzniku škody; a
3. důkazní břemeno o výši škody; a
4. kalkulace přiznané náhrady škody.

1. Kompenzovatelnost ztráty šance jako materiální škody podle čl. 74 Vídeňské úmluvy:

---

¹⁸² Rozhodnutí Austria Supreme Cour z roku 2000 (*Jewelry case*), sp.zn. 1 Ob 292/99v. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000428a3.html>.

¹⁸³ CISG AC Stanovisko č. 6, Náhrada škody - výpočet výše náhrady škody podle článku 74 CISG, Pace Law School Institute of International Commercial Law, dostupné na <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op6.html>, článek 3.15.

Stěžejní je nalezení odpovědi na otázku, zda může být ztráta „šance“ vyjádřena jako ztráta určité hodnoty či jmění. Argumentem podporujícím tvrzení, že ztráta šance je kompenzovatelnou škodou, je skutečnost, že šance na dosažení lepšího výsledku má povahu obchodní činnosti každá obchodní činnost zahrnuje riziko a spekulace, které mohou vést k získání finančního profitu. Jinými slovy, obchodník riskuje a spekuluje, proto, aby mohl zvýšit své jmění a získat tak určitý profit.¹⁸⁴

Ztráta šance je typ škody, který je obecně uznávaný PECL i Zásadami UNIDROIT.¹⁸⁵ Přestože Vídeňská úmluva škodu z titulu ztráty šance výslovně neupravuje, převažuje názor, že pokud jsou splněny všechny předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu, poškozené straně by měla být škoda nahrazena. Uvedené je podpořeno stanoviskem č. 6 vydaným Poradním výborem CISG, jenž stanoví, že poškozená strana má právo na náhradu všech očekávaných škod mající původ v porušení smlouvy, které mohou zahrnovat i ztrátu možnosti či příležitosti na zisk.¹⁸⁶

V rozporu s většinovým názorem rozhodl švýcarský soud a v situaci, ve které by jiné soudy rozpoznaly ztrátu šance, náhradu škody nepřiznal. Jednalo se o spor mezi švýcarským kupujícím, který se smluvně domluvil s italským prodejcem na tisku a svázání knih o umění. Kupující během

---

¹⁸⁴ SAIDOV, Djakhongir. Damages: The Need For Uniformity, *Journal of Law and Commerce*, 2005, 25, článek 3.4 loss of chance, s.402.

¹⁸⁵ Článek 9:501 odst. 2 PECL - The loss for which damages are recoverable includes:(a) non-pecuniary loss; and (b) future loss which is reasonably likely to occur.

Článek 7.4.3 odst. 2 Zásady UNIDROIT - Compensation may be due for the loss of a chance in proportion to the probability of its occurrence.

¹⁸⁶ CISG AC Stanovisko č. 6 Náhrada škody - výpočet výše náhrady škody podle článku 74 CISG, článek 3.A a dále článek. 3.15 - In certain cases, aggrieved parties may seek damages for the loss of chance or opportunity to earn a profit....

soudního řízení tvrdil, že kvůli pozdnímu doručení jedné ze zásilek zboží ztratil šanci na získání očekávaného zisku při příležitosti plánované výstavy, a proto žádal soud o snížení kupní ceny. Soudce konstatoval, že škoda z titulu ztráty šance na zisk není v tomto případě v souladu s článkem 74 Vídeňské úmluvy vymahatelná a své rozhodnutí odůvodnil tím, že zisk, který měl vzniknout z této obchodní transakce, nesouvisí s obchodní činností kupujícího.¹⁸⁷

Náhrada škody z titulu ztráty šance byla naopak rozpoznána v rozhodnutí ICC mezinárodního arbitrážního soudu ve sporu mezi Americkým výrobcem a Alžírskou průmyslovou společností, kteří uzavřeli smlouvu o prodeji průmyslového vybavení a přenosu know-how. Arbitrážní soud uvedl, že Alžírská společnost opomenula při předání vybavení dodat americkému výrobcí podklady vztahující se k montáži a využití průmyslového vybavení. Toto opomenutí vyústilo k jeho ztrátě příležitosti rozvíjet a přizpůsobovat průmyslovou výrobu v souladu s požadavky trhu. Arbitrážní soud ve svém odůvodnění odkazoval na článek 7.4.3. Zásad UNIDROIT, v souladu s kterými může být ztráta šance předmětem odškodnění v poměru k pravděpodobnosti jejího uskutečnění.¹⁸⁸

---

¹⁸⁷ Rozhodnutí Commercial Court Zurich z roku 1999 (*Art books case*), sp. zn. HG 970238.1. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990210s1.html>.

¹⁸⁸ Rozhodnutí Court of Special Appeals of Maryland z roku 1977 (*Snyder v. HERB. GREENBAUM & ASSOCIATES, INC.*), sp. zn. 380 A.2d 618. Dostupné na <http://law.justia.com/cases/maryland/court-of-special-appeals/1977/44-september-term-1977-0.html>.

2. Důkazní břemeno o vzniku škody:

Důvodem, proč se některé soudy zdráhaly uznat škodu ze ztráty šance, byla nejistota, zda je poškozená strana schopná unést důkazní břemeno o prokázání vzniku ztráty šance na dosažení lepšího výsledku. Složitost prokázat škodu s rozumnou mírou jistoty je patrná zejména s ohledem na neznámé a nepředvídané události stojící mezi šancí a přeměnou šance v určitý výsledek. Vzhledem k tomu, že nepředvídané události musí nastat dříve, než samotné dosažení lepšího výsledku, poškozená strana není obvykle schopna prokázat s rozumnou mírou jistoty, že by k dosažení lepšího výsledku došlo, pokud by byla smlouva řádně plněna.¹⁸⁹

Výjimkou z povinnosti prokázat vznik škody s rozumnou mírou jistoty je situace, kdy poškozený uzavře smlouvu s druhou stranou za účelem získání šance či příležitosti na zisk. V takové případě, kdy je účel uzavření smlouvy zřejmý pro obě strany, dojde k obrácení důkazního břemene a poškozený nemusí prokazovat vznik škody s rozumnou mírou jistoty.¹⁹⁰

---

¹⁸⁹ CISG AC Stanovisko č. 6 Náhrada škody - výpočet výše náhrady škody podle článku 74 CISG, článek 3.15.

¹⁹⁰ Tamtéž, článek 3.16 - The prohibition on damages for loss of chance or opportunity does not apply when the aggrieved party purposely enters into a contract in order to obtain a chance of earning a profit. In such a case, the chance of profit is an asset, and, when a party chooses to enter into a contract to obtain such a chance, the party is entitled to compensation when the promisor unjustifiably does not perform.

3. Důkazní břemeno o prokázání výše škody:

Pokud poškozená strana prokáže, že by při řádném plnění smlouvy dosáhla lepších výsledků, musí, prokázat výši škody která by jí vznikla.¹⁹¹ Je zřejmé, že prokázání výše budoucí ztráty s rozumnou mírou jistoty je mnohdy složité. Otázkou zůstává, zda je spravedlivé, aby poškozená strana získala nulovou kompenzaci, pokud neprokáže výši škody s rozumnou mírou jistoty, ačkoli je výskyt škody nepopíratelný.¹⁹² Zásady UNIDROIT v takové situaci dovolují soudci posoudit výši ztráty škody ve své diskreční pravomoci.¹⁹³ Obdobně zní doporučení Kompenzační komise OSN, ve které členové komise navrhují, aby soudce posoudil v rámci své pravomoci výši škody, pokud poškozená strana prokázala vznik škody, ale nebyla schopná předpoložít důkazy o výši škody s určitou mírou jistoty.¹⁹⁴

4. Kalkulace přiznané náhrady škody:

V souladu se shora uvedeným vyvstává otázka, zda je naopak spravedlivé, aby strana, která porušila smlouvu, měla nahradit škodu v plné výši, i přesto, že výše škody nebyla prokázána poškozenou stranou s rozumnou mírou jistoty. Tato otázka naráží na problematiku kalkulace výsledné

---

¹⁹¹ BLACK, E., CARNES, T., Richardson V.J. The Market Valuation of Corporate Reputation. *Corporate Reputation Reviv*, 2000, 3(1), článek 3. Matters governed by the Convention, but not expressly settled in it.

¹⁹² SAIDOV, D., Standard of Proving Loss and Determining the Amount of Damage, článek II. Loss of a Chance.

¹⁹³ Článek 7.4.3 odst. 3 - Where the amount of damages cannot be established with a sufficient degree of certainty, the assessment is at the discretion of the court.

¹⁹⁴ Doporučení Kompenzační komise OSN - United Nations Compensation Commission, č.j. Recommendation S/AC.26, 23.09.1997, dostupné na <http://www.unilex.info/case.cfm?pid=2&do=case&id=639&step=FullText>.

přiznané náhrady škody. Vídeňská úmluva neupravuje způsob výpočtu výše ztráty šance, a proto vznikly celkem tři teorie.

První teorie navrhuje, aby se náhrada škody ze ztráty šance rovnala finančnímu obnosu investovanému do příležitosti dosáhnout lepšího výsledku. Druhá teorie přirovnává výši náhrady škody k hodnotě zisku z šance. Dle třetí teorie by měla být poškozená strana kompenzována za ztrátu šance v poměru k pravděpodobnosti vzniku zisku.¹⁹⁵

Autorka je toho názoru, že třetí teorie se jeví jako nespravedlivější, a dále také nejvhodnější s ohledem na ustanovení Zásad UNIDROIT, které upravují kalkulaci škody ze ztráty šance obdobně.¹⁹⁶ Je nepopíratelné, že přiznaná náhrada za ztrátu šance v poměru k pravděpodobnosti jejího výskytu je nižší, než by byla náhrada za prokázaný ušlý zisk. Nicméně, právě v tom je viděn kompromis mezi kompenzací „všeho a „ničeho“. Pokud poškozená strana neprokáže výši škody s rozumnou mírou jistoty, náhrada škody by ji neměla být odepřena, ale zároveň by neměla znevýhodňovat druhou stranu tím, že bude poškozené strany přiznaná plná náhrada.¹⁹⁷

Problematiku důkazního břemene lze shrnout tvrzením, že neprokázání výše škody s rozumnou mírou jistoty by nemělo vést k upření náhrady škody, za předpokladu, že soud považuje vznik škody ze ztráty šance za

---

¹⁹⁵ GOTANDA, John. Articles 74-78., In: *UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)*. Munich: C.H. Beck, 2011, s.1007.

¹⁹⁶ Článek 7.4.3 ods. 2 Zásad UNIDROIT - Compensation may be due for the loss of a chance in proportion to the probability of its occurrence.

¹⁹⁷ SAIDOV, Djakhongir. Damages: The Need For Uniformity, *Journal of Law and Commerce*, 2005, 25, str.1005,1051.

prokázaný. Škoda by měla být v dané situaci přiznána v poměru k výskytu šance na zisk.¹⁹⁸

2.2.4. Poškození dobrého jména

Na rozdíl od Zásad UNIDROIT¹⁹⁹ a PECL²⁰⁰, které výslovně uznávají právo na náhradu nemateriální škody, Vídeňská úmluva neobsahuje ani zmínku o této oblasti. Jedním z důvodů by mohla být dle autorky obchodní povaha Vídeňské úmluvy. Úmluva upravuje vztahy převážně mezi právníky osobami, které nejsou schopny utrpět škodu na přirozených právech člověka.

Nicméně poškození dobrého jména či dobré pověsti právnické osoby jsou pojmy, které mohou být relevantní i při obchodování, a proto by na ně nemělo být hleděno automaticky jako na škody nevyhmatelné Vídeňskou úmluvou. Pokud poškozená strana utrpí finanční škodu způsobenou ztrátou dobrého jména, škoda by měla být nahraditelná v souladu s článkem 74 Vídeňské úmluvy. Totéž potvrdil poradní orgán

---

¹⁹⁸ SAIDOV, D Djakhongir. Standard of Proving Loss and Determining the Amount of Damages. *Journal of Contract Law*, 2006, 22, článek II. Loss of a Chance.

¹⁹⁹ Článek 7.4.2 Zásad UNIDROIT: The aggrieved party is entitled to full compensation for harm sustained as a result of the non-performance. Such harm includes both any loss which it suffered and any gain of which it was deprived, taking into account any gain to the aggrieved party resulting from its avoidance of cost or harm.

²⁰⁰ Článek 9:501(2) PECL: (1) The aggrieved party is entitled to damages for loss caused by the other party's non-performance which is not excused under Article 8:108. **(2) The loss for which damages are recoverable includes: (a) non-pecuniary loss; and (b) future loss which is reasonably likely to occur.**

CISG ve svém stanovisku č. 6, kterým potvrdil právo poškozené strany na náhradu škody ze ztráty dobrého jména.²⁰¹

Otázkou zůstává, zda je samotné poškození dobrého jména kompenzovatelné v režimu Vídeňské úmluvy, nebo pouze škoda, která z poškození dobrého jména vznikla. Proto, abychom našli odpověď na tuto otázku, je třeba poukázat na stěžejní principy Vídeňské úmluvy. Nejedna autor by odkázal na princip plné náhrady, který nepochybně napomohl k uznání škody vyplývající ze ztráty dobrého jména, nicméně plnohodnotnou odpověď na naši otázku nám neposkytne. Odpověď je proto třeba hledat v samotné podstatě Vídeňské úmluvy. Vídeňská úmluva je právním instrumentem, který podporuje mezinárodní obchod, a proto by měla obsahovat vyvážená pravidla, která budou odpovídat legitimních potřebám a očekáváním smluvních stran.²⁰² To vede k zamyšlení, zda smluvní strana potřebuje a očekává ochranu svého dobrého jména a reputace. Jinými slovy, zda má pro stranu samotné dobré jméno hodnotu a zda jsou strany do tohoto fenoménu ochotni investovat peníze. Jistě se najdou společnosti, které profitují z negativní reputace. Nicméně lze obecně konstatovat, že nejenom v mezinárodním obchodě je na dobré jméno společnosti hleděno jako na jmění, do které je třeba investovat, a ze které plynou různorodé finanční výhody. Výhodami se rozumí například nižší marketingové náklady, možnost prodeje zboží a

---

²⁰¹ CISG AC Stanovisko č. 6 Náhrada škody - výpočet výše náhrady škody podle článku 74 CISG, článek 7 - *The aggrieved party is entitled to damages for loss of goodwill as a consequence of the breach.*

²⁰² GOODE, Roy. *Commercial Law*. 3.vyd. London: Penguin, 2004, s. 1203-1204.

služeb za vyšší ceny či získání půjčky za výhodnějších podmínek.²⁰³ Na základě uvedených demonstrativních benefitů nelze než uvést, že udržení dobrého jména a reputace je důležitým strategickým prvkem představujícím konkurenční výhodu. Není proto překvapením, že některé společnosti investují významnou finanční částku a čas do vývoje a udržení dobrého jména a reputace.²⁰⁴

V nesouladu s výše uvedeným rozhodl francouzský odvolávací soud. Ten zrušil rozhodnutí soudu první instance o uznání ztráty dobrého jména s odůvodněním, že poškození dobrého jména společnosti není kompenzovatelné, ledaže je prokázáno, že jeho poškození vedlo k materiální škodě.²⁰⁵ K obdobnému názoru došel také německý soud, který prohlásil, že ztráta dobrého jména není kompenzovatelná, pokud nevyústí ve snížení obrátu.²⁰⁶

Navzdory rozhodnutí francouzského a německého soudu není pochyb, že dobré jméno a reputace hraje podstatnou roli v obchodních záležitostech a že smluvní strany jsou ochotny investovat vysoký objem peněz do udržení svého dobrého jména. Není tajemstvím, že některé společnosti upřednostňují zaplacení pokuty, než aby riskovaly poškození dobrého jména. Z toho lze vyvodit, že se smluvní strany snaží chránit své dobré

---

²⁰³ FOMBRUN, Charles. *Reputation: Realizing Value from the Corporate Image*. Boston: Harvard Business School Press, 1996. ISBN-10: 0875846335, s.73-75.

²⁰⁴ BLACK, E., CARNES, T., Richardson V.J. The Market Valuation of Corporate Reputation. *Corporate Reputation Reviv*, 2000, 3(1), str. 31.

²⁰⁵ Rozhodnutí France Appellate Court Grenoble z roku 1999 (*Calzados Magnanni v. Shoes General International*). Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/991021f1.html>.

²⁰⁶ Rozhodnutí Germany District Court Darmstadt z roku 2000 (*Video recorders case*), sp. zn. 10 O 72/00. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000509g1.html>.

jméno, aniž by s jistotou věděly, že jeho poškození by vedlo k finanční ztrátě. Jinými slovy, smluvní strany se snaží chránit své dobré jméno a reputaci, neboť už samotné dobré jméno pro ně ztělesňuje určité jmění, které je v jejich očích třeba chránit.²⁰⁷ Logický závěr zní, že samotné poškození dobrého jména by mělo být považováno za škodu vymahatelnou v režimu Vídeňské úmluvy. Nicméně institut poškození dobrého jména vyvolává několik otázek, které budou v následující části rozebrány. Konkrétně se jedná o samotnou definici dobrého jména a o problematiku důkazního břemene.

Jedním z argumentů zpochybňujícím vymahatelnost samotného poškození dobrého jména je nemožnost přesného uchopení významu „dobré jméno“, neboť pojem je příliš abstraktivní. Někteří autoři uvádí, že právě chybějící jednotná definice znemožňuje soudcům a arbitrům rozhodovat o poškození dobrého jména, neboť pojem „dobré jméno“ je v literaturách definován nejednotně.²⁰⁸

Poškození dobrého jména může být spojováno se ztrátou budoucích zisků.²⁰⁹ V mezinárodním obchodě, kde se poškození dobrého jména týká spíše právnických osob, může souviset s úpadkem společnosti či snížením schopnosti vydělávat abnormální zisk.²¹⁰ Dále, v souladu se všeobecně

---

²⁰⁷ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 60 - 61.

²⁰⁸ SAIDOV, Djakhongir. Damages: The Need For Uniformity, *Journal of Law and Commerce*, 2005, 25395, tr. 396.

²⁰⁹ CISG AC Stanovisko č. 6 Náhrada škody - výpočet výše náhrady škody podle článku 74 CISG, článek 7.3.

²¹⁰ GOTANDA, John. Articles 74-78., In: *UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)*. Munich: C.H. Beck, 2011, s. 1008.

uznávanými účetními principy („GAAP²¹¹) je hodnota dobrého jména viděna v rozdílu mezi kupní cenou společnosti a cenou obvyklou.²¹¹

Ve shodě se všemi uvedenými definicemi lze shrnout, že dobré jméno společnosti odráží jak její minulost, tak i její budoucnost. Jinými slovy, dobré jméno je institut, který je vytvářen na základě vjemů a úsudků určité, pro společnost důležité, skupiny lidí. Ve většině případů se poškození dobrého jména reflektuje ve vztahu společnost – zákazníci. Nicméně, existuje mnoho dalších jednotlivců a skupin, které mohou být považovány za důležité v oblasti posuzování dobrého jména společnosti. Jedná se například o ostatní společnosti podnikající ve stejné oblasti, investory či zaměstnance.²¹² Jeden americký soudce uvedl, že ačkoli je dobré jméno společnosti převážně považováno za instrument pro udržení a získání nových zákazníků, vztah mezi společnostmi a věřiteli, potažmo s bankou, může být také důležitým kritériem při definici jejího dobrého jména.²¹³ Nutno dodat, že přesná definice neexistuje. Při posuzování dobrého jména a jeho poškození je důležité posoudit, jak je společnost ve srovnání se svými konkurenty vnímána určitými jednotlivci a skupinami lidí, a to zejména s ohledem na klíčové aspekty. Pro zákazníky přepravní společnosti je například důležité, aby jejich zboží bylo dodáno v pořádku

---

²¹¹ GABEHART, Scott, BRINKLEY, Richard. *The Business Valuation Book*. Proven strategies for measuring a company's value. New York: AMACOM, American Management Association, 2002. ISBN-10: 0814406424, s. 116 – “In general, GAAP does not allow a company to place the estimated value of its goodwill on the balance sheet. However, in the case of a business acquisition, the value of goodwill may be placed on the post-acquisition balance sheet.”

²¹² SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 62.

²¹³ Rozhodnutí U.S. District Court, N.D., New York z roku 1993 (*Toltec Fabrics v August Inc*), sp. zn. WL 339280 1.

a včas. V potravinářském průmyslu se budou naopak zajímat o kvalitu zboží.²¹⁴

Dalším problematickým aspektem při posuzování náhrady za poškození dobrého jména je důkazní břemeno. V souladu se stanoviskem č. 6 k Vídeňské úmluvě je poškozená strana povinna prokázat škodu s rozumnou mírou jistoty.²¹⁵ Někteří soudci se ovšem domnívali, že z důvodu chybějící definice dobrého jména ve Vídeňské úmluvě by měla být kritéria pro unesení důkazního břemena přísnější. Příkladem je spor o zaplacení kupní ceny, kterou kupující odmítl zaplatit z důvodu dodání vadných výrobků. Kromě prohlášení soudce, že poškození dobrého jména je irelevantní, ledaže by prokazatelně došlo k finanční ztrátě, soudce dále sdělil, že pokud by došlo k prokázání škody, kupující by musel rozsah vzniklé škody prokázat s matematickou přesností.²¹⁶ Tento názor dokonce popírá ustanovení Vídeňské úmluvy, které stanoví, že rozsah samotné škody nemusí být určen s matematickou přesností.²¹⁷

Poškození dobrého jména může nepochybně vyústit ve ztrátu budoucích zisků, které mohou být považovány za ušlý zisk. K tomu je důležité zmínit existenci rizika, že v některých situacích se náhrada ušlého zisku a

---

²¹⁴ SAIDOV, Djahongir. Damage to Business Reputation and Goodwill under the Vienna Sales Convention. In: Saidov, D. and Cunnington R. (eds.). *Contract Damages: Domestic and International Perspectives*. Oxford: Hart Publishing, 2008, s. 389-418..

²¹⁵ CISG AC Stanovisko č. 6 Náhrada škody - výpočet výše náhrady škody podle článku 74 CISG, článek 2 - *The aggrieved party has the burden to prove, with reasonable certainty, that it suffered loss.*

²¹⁶ Rozhodnutí Germany District Court Darmstadt z roku 2000 (*Video recorders case*), sp. zn. 10 O 72/00. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000509g1.html>

²¹⁷ ANDERSON, Roy R.. *Damages under the Uniform commercial code*. 2. vyd. St. Paul, Minn.: Thomson West, 201, § 11.3.

náhrada škody za poškození dobrého jména mohou překrývat, což by vyústilo k bezdůvodnému obohacení poškozené strany. Ilustrativním příkladem je spor o zaplacení kupní ceny vadných videorekordérů. Z důvodu dodání vadných výrobků kupující žádal během soudního řízení jak o náhradu ušlého zisku, tak o náhradu škody z poškození dobrého jména společnosti. Kromě toho, že soud neuznal náhradu škody z poškození dobrého jména, také pronesl, že náhrada jak ušlého zisku, tak škody z poškození dobrého jména by byla v rozporu s principem plné náhrady, neboť by postavila poškozenou stranu do lepší a nikoli stejné finanční situace než v jaké by byla, kdyby nedošlo k porušení smlouvy.²¹⁸

Každý spor je třeba zkoumat jednotlivě, neboť ne za každých okolností se poškození dobrého jména a ztráta ušlého zisku nezbytně překrývají. Příkladnou situací může být porušení smlouvy, které vyústí v ukončení podnikání poškozené strany. V takovém případě by mohla mít poškozená strana nárok na náhradu ušlého zisku ode dne porušení smlouvy do dne, kdy poškozená strana ukončila podnikání. A dále by mohla být oprávněná žádat náhradu škody z poškození dobrého jména, které vyústilo k ukončení její podnikatelské činnosti.²¹⁹

V návaznosti na vše shora uvedené by se dle autorky mělo na dobré jméno společnosti nahlížet již jako na jmění mající finanční hodnotu,

---

²¹⁸ Rozhodnutí Germany District Court Darmstadt z roku 2000 (*Video recorders case*), sp. zn. 10 O 72/00. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000509g1.html>.

²¹⁹ CISG AC Stanovisko č. 6 Náhrada škody - výpočet výše náhrady škody podle článku 74 CISG, čl. 2.2.

neboť její poškození může vést ke ztrátě budoucích zisků. Vídeňská úmluva na rozdíl od Zásad UNIDROIT a PECL²²⁰ neupravuje ztrátu budoucích zisků, nicméně, vymahatelnost by neměla být automaticky odepřena. V opačném případě by byla poškozená strana nucena čekat s žalobou na náhradu škodu až do té doby, kdy se ze ztráty budoucích zisků stane reálná ztráta. Popřípadě by poškozená strana musela podat žalobu znovu v době, kdy poškození dobrého jména vyústí ve skutečnou škodu, což není v souladu s procesními právy některých států.²²¹ V návaznosti na obavy některých autorů, že uznání náhrady škody ze samotného poškození dobrého jména by mohlo vést k náhradě spekulativních škod, autorka navrhuje, že pokud není možné prokázat rozsah škody, kalkulace výsledné náhrady škody by mohla být ponížena v poměru k pravděpodobnosti jejího výskytu, tak jak tomu je u ztráty šance.

2.3. Příčinná souvislost

Na příčinnou souvislost lze nahlížet nejenom jako na stěžejní předpoklad pro vznik odpovědnosti ke škodě, ale také jako na prostředek limitující výši náhrady škody. Na jedné straně smluvní strana nemůže být odpovědná za škodu, kterou svým jednáním nezpůsobila, neboť předpokladem pro odpovědnost této strany je vztah mezi jejím jednáním a vzniklou škodou.²²² Na druhé straně lze říci, že škoda je nahraditelná

---

²²⁰ Článek 7.4.3(1) Zásad UNIDROIT a článek 9:502(2) b) PECL.

²²¹ Viz anglické právo.

²²² SCHWENZER, Ingeborg.. Article 74-77. In: Schlechtriem P. & Schwenger. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3. vyd. Oxford:

stranou porušující smlouvu jen do rozsahu, ve které je v příčinné souvislosti s jejím chováním, protože příčinná souvislost limituje škodu co do škod, které nejsou v nepříčinné souvislosti s porušením smlouvy.²²³

Pro účely této práce bude institut příčinné souvislosti rozebrán v kapitole pojednávající o předpokladech vzniku odpovědnosti za škodu.

2.3.1. Podstava příčinné souvislosti

Ač se může zdát, že příčinná souvislosti je institut ryze právní, jeho existence je zakořeněná už v samotném myšlení každého člověka. Je přirozené, že se člověk podkládá za autora pouze těch jednání a činů, které sám provedl a učinil. Naopak je nepřirozené a nespravedlivé obviňovat osoby z následků, které nevycházejí nebo nemají souvislost s jednáním učiněným nebo ovlivnitelným danou osobou.²²⁴ Odhlédneme-li od právního hlediska, lze na příčinnou souvislost nahlížet jako na jev odrážející se v samotném chodu života, jež doprovází veškeré lidské aktivity a dění v okolním světě. Na základě uvedeného lze tvrdit, že příčinná souvislost nemá právní kořeny, ale naopak je jevem přirozeným, jehož zkoumání se odráží v rozličných oblastech jako je například oblast právní, psychologická či filozofická.²²⁵

Oxford University Press, 2010. 999. ISBN: 9780198723264, str. 1015 – *“It is necessary – but generally also sufficient – for the breach to have been th precodnidion for the occurence o the detriment.”*

²²³ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 79.

²²⁴ HART, H.L.A., HONORE, T. *Causation in the Law*. 2.vyd. New York: Oxford University Press, 1985. ISBN: 9780198254744, str.1.

²²⁵ SLOMAN, S., LAGNADO D. Causality in Thought. *Annual Review of Psychology*, 2015, 66, 3.2.

Příčinná souvislost neboli kauzální nexus je vztah mezi porušením smluvních povinností, popřípadě právem kvalifikovanou událostí, a vzniklou škodou. Nejenom v souladu s Vídeňskou úmluvou, ale také s ostatními mezinárodními instrumenty, je strana porušující smlouvu odpovědná pouze za škodu, která byla způsobena jejím chováním. V souladu se zněním Vídeňské úmluvy „*náhrada škody zahrnuje částku...., kterou utrpěla druhá strana v důsledku porušení smlouvy*“.²²⁶ Podobné znění lze také najít v PECL²²⁷ a Zásadách UNIDROIT²²⁸.

2.3.2. Faktická a právní kauzalita

Jak již bylo výše zmíněno, poškozená strana se může domáhat náhrady škody jenom v případě, pokud prokáže, že porušení smlouvy druhou stranou bylo příčinou vzniku škody.²²⁹ Právní systémy se liší v názorech, zda určení příčinné souvislosti je otázkou pouze faktickou či také právní, přičemž mezinárodní instrumenty spolu s Vídeňskou úmluvou danou problematiku také neosvětlují. V následující části proto bude faktická a právní kauzalita podrobně zkoumána.

V první fázi pro určení, zda konkrétní protiprávní jednání mohlo vést ke vzniku škody, je analýza faktické kauzality. Faktickou kauzalitu lze definovat jako objektivně existující vztah mezi vzniklou škodou a

---

²²⁶ Článek 74 CISG.

²²⁷ Článek 9:501 odst 1. PECL - *The aggrieved party is entitled to damages for loss caused by the other party's non-performance which is not excused under Article 8:108.*

²²⁸ Článek 7.4.2 odst 1, 1. věta Zásad UNIDROIT - *The aggrieved party is entitled to full compensation for harm sustained as a result of the non-performance.*

²²⁹ Důkazní břemeno nese poškozená strana.

protiprávním jednáním, přičemž důraz je kladen na události, které časově předcházely vzniku škody a mohly mít potenciálně vliv na její vznik. Smyslem testu faktické kauzality je zjištění, zda protiprávní jednání, tzv. porušení smlouvy, bylo součástí kauzálního řetězce příčin vedoucího ke vzniku škody a zda lze toto porušení smlouvy považovat za příčinu vzniku škody. Faktická kauzalita se zkoumá pomocí testu *but for* odpovídající v českém překladu teorii nezbytné podmínky alias *conditio sine qua non*. V souladu s tímto testem je faktickou příčinou taková událost, bez které by vznik škody nenastal. Jinými slovy, faktická kauzalita nastává v případě, pokud je existence vzniku škody nezbytně vázaná na existenci porušení smlouvy.²³⁰

Smyslem právní kauzality je vymezení konkrétních příčin z kauzálního řetězce, na které lze nahlížet jako na právní příčiny vzniku škody. Cílem není posouzení všech události předcházejících vznik škody, ale selekce těch, které jsou s ohledem na jejich důležitost a intenzitu postačující k založení individuální odpovědnosti za škodu. Test právní kauzality je založen především na myšlence, že s narůstajícím „časovým úsekem“ mezi jednotlivými články kauzálního řetězce (myšleno konkrétní příčina a následek) slábne intenzita tohoto vztahu.²³¹ Právní kauzalitu lze pojímat jako souhrn právních nástrojů nebo mechanismů, které mohou být využívány k omezení rozsahu odpovědnosti ve smyslu „zkrácení“ řetězce

---

²³⁰ HART, H.L.A., HONORE, T. *Causation in the Law*. 2.vyd. New York: Oxford University Press, 1985. ISBN: 9780198254744, str. 44.

²³¹ HONORE, Anthony M. Causation in the Law. In: Zalta Edward N. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. 2010, ISSN: 1095-5054. Dostupné také z <https://plato.stanford.edu/cgi-bin/encyclopedia/archinfo.cgi?entry=causation-law>, str. 33.

příčinné souvislosti. Nástroje právní kauzality jsou formulovány právní vědou a doktrínou ve formě právních teorií. Cílem právní kauzality je zejména snaha o nalezení optimálního rozsahu přičitatelnosti následků ke konkrétní příčině a dále snaha o zamezení excesivního rozsahu odpovědnosti, popřípadě vyloučení odpovědnosti.²³²

V rámci Vídeňské úmluvy neexistuje jednotný názor na to, jestli je faktická kauzalita postačující metodou pro určení, zda je strana porušující smlouvu odpovědná za vznik škody, nebo je v některých situacích třeba aplikace dodatečných metod, tzv. nástrojů právní kauzality. Někteří autoři tvrdí, že určení příčiny pomocí testu faktické kauzality (*conditio sine qua non*) je dostačující, neboť princip předvídatelnosti je způsobilý nahradit teorie právní kauzality. Tento názor je podporován domněnkou, že existence testu předvídatelnosti zamezuje možnost vývoje těchto teorií.²³³

Autorka s uvedeným názorem nesouhlasí a naopak je toho názoru, že aplikace pouhé faktické kauzality může v některých situacích vést k excesivnímu rozsahu odpovědnosti či naopak k vyloučené odpovědnosti. Jak bude podrobněji popsáno níže, například v situacích, kdy existuje více než jedna příčina vzniku škody („multikauzální příčiny“)

---

²³² SAIDOV, Djakhongir. Causation in Damages: The Convention on Contracts for the International Sale of Goods, the UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts, the Principles of European Contract Law. *Review of the Convention on Contracts for the International Sale of Goods 2004-2005*. European Law Publishers, 2006, str. 226.

²³³ STOLL, H., GRUBER, G. Article 74 - 77. In: Peter Schlechtriem, Ingeborg Schwenzer. *Commentary On the UN Convention of the International Sale of Goods (CISG)*, 2. vyd. New York: Oxford University Press, 2005, str. 558 - "The Convention has no room for legal theories of causation which limit liability for damage to probable or not entirely remote causal sequence of events, since it employs the foreseeability rule (Article 74) in order to exclude liability for damage which is so remote as to lie outside the scope of a party's responsibility."

je klíčové, aby byla faktická kauzalita doplněna o korektiv v podobně právní kauzality.²³⁴

V následující kapitole bude rozebrán vztah mezi předvídatelností a (právní) kauzalitou spolu s úvahami směřujícími k důvodům, proč princip předvídatelnosti nemůže zcela nahradit teorie právní kauzality.

2.3.3. Vztah mezi kauzalitou a principem předvídatelnosti

Lze konstatovat, že princip předvídatelnosti a (právní) kauzality jsou instituty, jejichž cílem je limitovat rozsah odpovědnosti za škodu. Nejenom z důvodu jejich obdobných účelů jsou tyto dva instituty v některých právních rádech mylně zaměňovány, popřípadě je jim přikládán nesprávný výklad. Příkladem může být na jedné straně americká právní doktrína, která považovala test předvídatelnosti za jediný test kauzality,²³⁵ a na druhé straně názor švýcarského autora definujícího kauzalitu pomocí principu předvídatelnosti.²³⁶

Byť jsou tyto instituty účelově podobné, každý z nich nastupuje do své role s cílem limitovat rozsah škody v jiné fázi. Příčinná souvislost mezi porušením smlouvy a vzniklou škodou se zkoumá jako první, kdežto test předvídatelnosti je aplikován až poté, co je prokázáno, že škoda vznikla

---

²³⁴ Rozlišení faktické kauzality od právní kauzality je mimo jiné podporováno v publikacích od autora SAIDOV, D; či WEINRIB, E.J. A Step Forward in Factual Causation. *The modern Law Review*, 1975, 38, str. 518 – 534.

²³⁵ CORBIN Arthur L., MURRAY Timothy. *Corbin on Contracts*. Matthew Bender, 1964. ISBN: 9780327183105, str. 70.

²³⁶ TREITEL, Guenter H. *Remedies for Breach of Contract: A Comparative Account*. Oxford: Clarendon Press, 1988, str. 153 – “A loss is considered to be caused by an event if the event is appropriate to bring it about and if a third person in the light of general experience and with knowledge of all the facts could have foreseen the possibility of loss”.

v důsledku porušení smlouvy. Prokázaná kauzalita je jakýmsi impulsem pro aplikaci testu předvídatelnosti, který limituje rozsah odpovědnosti strany o nepředvídatelné škody.²³⁷ Z tohoto lze vyvodit, že kauzalita je instrument existující nehledě na princip předvídatelnost, zatímco aplikace testu předvídatelnosti nenastane dříve, než je uzavřen řetězec kauzálních příčin.²³⁸

Nejenom rozdílné aplikační fáze, ale samotná povaha obou právních institutů se liší. Zatímco kauzalita je objektivní přírodní fenomén existující bez ohledu na něčí znalosti nebo vědění, test předvídatelnosti obsahující jak objektivní tak subjektivní složku, se odvíjí od znalostí, které daná osoba věděla, nebo při nejmenším vědět měla.²³⁹

S ohledem na vše shora zmíněné nelze než shrnout, že princip předvídatelnosti a kauzalita jsou dva odlišné právní instituty, které jsou nezaměnitelné. Toto tvrzení je podpořeno i Zásadami UNIDROIT, které upravují oba instituty odděleně.²⁴⁰ Jelikož se test předvídatelnosti aplikuje až poté, co je vytvořena příčinná souvislost mezi porušením smlouvy a škodou, lze odmítnout názor, že předvídatelnost zamezuje možnost vývoje metod právní kauzality. Naopak, funkce obou právních institutů se

---

²³⁷ HART, H.L.A., HONORE, T. *Causation in the Law*. 2.vyd. New York: Oxford University Press, 1985. ISBN: 9780198254744, 255-256.

²³⁸ KORPELA Riku. Article 74 of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. In: *Review of the Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)*. *Pace International Law Review*, 2006, str. 112.

²³⁹ SAIDOV, Djakhongir. Method of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Pace International Law Review*, 2002, 14 (2), str. 17-18.

²⁴⁰ Kauzalita je upravená v článku 7.4.2 (right to damages) , zatímco princip předvídatelnosti je upraven v článku 7.4.4. (foreseeability of harm).

doplňuje tak, aby výsledný rozsah odpovědnost nezvýhodňoval jakoukoli smluvní stranu.

2.3.4. Multikauzální příčiny

V souladu s testem *but for* neboli *conditio sine qua non* je strana porušující smlouvu odpovědná za škodu, která by bez jejího přičinění (porušení smlouvy) nenastala. Vezmeme-li v úvahu, že vedle porušení smlouvy (příčina A) existují i další události (příčina B), které jsou samy o sobě schopné způsobit vznik škody, lze dospět k názoru, že škoda by nastala, i kdyby příčina A neexistovala. To stejné lze tvrdit u příčiny B, bez jejíž existence by škoda nastala naopak v důsledku příčiny A. V souladu s tím lze tvrdit, že ani jedna z příčin (příčina A a B) není v souladu s testem *conditio sine qua non* nezbytnou podmínkou ke vzniku škody, a proto by strana porušující smlouvu nebyla odpovědná za vzniklou škodu, neboť ta by vznikla i bez jejího přičinění, a poškozené straně by tak škoda nebyla stranou porušující smlouvu nahrazena.²⁴¹

Příkladem multikauzálních příčin poukazující na skutečnost, že v některých situacích je aplikace pouze testu *conditio sine qua non* spolu s testem předvídatelnosti nepostačující, je i spor mezi dodavatelem popruhové tkaniny potřebné pro výrobu legín (prodávající) a výrobcem legín (kupující). V tomto sporu byl prodávající srozuměn s tím, že kupující použije zboží k výrobě legín, které jsou určeny k následnému prodeji třetí straně. Prodávající byl také upozorněn na to, že včasné

---

²⁴¹ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 81-82.

dodání zboží je ve smlouvě s třetí stranou zajištěno smluvní pokutou. Prodávající ovšem dodal kupujícímu zboží se zpožděním a ten v důsledku toho nevyrobil legíny ve smluveném termínu a musel zaplatit smluvní pokutu třetí straně. Za předpokladu, že porušení smlouvy opožděním dodáním zboží (příčina A) bylo jedinou příčinou vzniklé škody v podobě smluvní pokuty, prodávající bude shledán v souladu s testem *conditio sine qua non* a principem předvídatelnosti odpovědným za škodu v rozsahu smluvní pokuty. Ve sporu ovšem vyšlo najevo, že nejenom opožděné dodání popruhové tkaniny (příčina A), ale také nedostatek oček pro výrobu legín (příčina B) byly příčinou pro vznik škody v podobě smluvní pokuty. Pokud odhlédneme od soudního rozhodnutí a vezmeme-li v úvahu, že všechny příčiny by samotně způsobily opožděné dodání legín, aplikace testu *conditio sine qua non* by vedla k vyloučení odpovědnosti prodávajícího, neboť škoda by vznikla i bez existence příčiny A, tzv. pokud by prodávající dodal zboží dle smlouvy.²⁴²

V souladu se shora uvedeným lze tvrdit, že princip předvídatelnosti není nápomocný, pokud existuje více příčin škody, neboť se aplikuje až poté, co je zjištěn kauzální nexus mezi příčinou (v našem případě porušením smlouvy) a vzniklou škodou.²⁴³ Ve shora uvedeném příkladu byl kauzální nexus vyloučen aplikací testu *conditio sine qua non*, neboť porušení smlouvy nebylo nezbytnou podmínkou vzniku škody. Otázkou zůstává, zda by

---

²⁴² U Rozhodnutí U.S. Court of Appeals for the Third Circuit 9 z roku 1943 (*Krauss v. Greenberg*), sp. zn. 37 F.2d 569. Dostupné na <http://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F2/137/569/1484139/>. V soudním rozhodnutí soudce uvedl, že škoda v podobě smluvní pokuty byla prodávajícím předvídatelná.

²⁴³ Vztah mezi příčinou souvislostí a předvídatelností bude blíže přiblížen v následující části 2.3.1.

aplikace některých z nástrojů právní kauzality dosáhla spravedlivějšího výsledku.²⁴⁴

Někteří autoři obhajují názor, že v případě multikauzálních sporů²⁴⁵ je nejvhodnější řešením aplikovat test zvaný *NESS*, tzv. test dostatečnosti (*a test of sufficiency*). Na rozdíl od testu *conditio sine qua non*, tzv. testu nezbytné podmínky, by aplikace testu *NESS* ve shora uvedeného sporu vedla k závěru, že porušení smlouvy prodávajícím, tak i ostatní příčiny jsou považovány jako právní příčiny vzniku škody. Právní příčinou by tedy pak byla každá událost, která by mohla vést ke vzniku škody. Představíme-li si, že si výrobce legín (kupující ve shora uvedeném příkladě) objednal zmíněna očka (příčina B) od jiného dodavatele (prodávající 2), který stejně jako dodavatel tkaniny (prodávající 1) dodal očka se zpožděním, aplikací testu *NESS* dosáhneme vyváženějšího výsledku, neboť jak prodávající 1, tak prodávající 2 budou shledání odpovědní za smluvní pokutu.²⁴⁶

V návaznosti na dvě nezávislé příčiny (v našem případě opožděné dodání tkaniny a oček), které jsou v kauzálním nexusu se vzniklou škodou, je navrhováno, aby poškozená strana měla možnost požadovat plnou náhradu škodu po každém škůdci. Myšlenka společné a nerozdílné odpovědnosti je podporována z důvodu větší jistoty poškozené strany

---

²⁴⁴ HA HART, H.L.A., HONORE, T. *Causation in the Law*. 2.vyd. New York: Oxford University Press, 1985. ISBN: 9780198254744, str. 308.

²⁴⁵ Multikauzální spor je spor, ve kterém existuje více než jedna příčina vzniku sporu. V případě náhrady škody se jedná o existenci více než jedné příčiny, které vedly, nebo mohly vést, ke vzniku škody.

²⁴⁶ HONORE, Anthony M. Causation in the Law. In: Zalta Edward N. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. 2010, ISSN: 1095-5054. Dostupné také z <https://plato.stanford.edu/cgi-bin/encyclopedia/archinfo.cgi?entry=causation-law>.

v plnou náhradu.²⁴⁷ Představíme-li si, že vztah s jedním dodavatelem se řídí Vídeňskou úmluvou, a vztah s druhým dodavatelem se řídí vnitrostátním právem, může nastat situace, kdy obě rozhodná práva odpovědnost za škodu posuzují jiným způsobem. Vezmeme-li v úvahu, že Vídeňskou úmluva aplikuje *NESS* test, zatímco druhý dodavatel by byl na základě *but for* testu shledán neodpovědným, poškozená strana by byla kompenzována pouze částečně.²⁴⁸

Zůstaneme-li u sporu, kde oba dodavatelé selhali dodat materiál stěžejní pro výrobu legín, otázkou zůstává, jakým podílem se každý dodavatel proporcionálně podílí na náhradě škody. Vídeňská úmluva stejně jako PECL a Zásady UNIDROIT neuvádí nic o určení podílu odpovědnosti při existenci více odpovědných stran. Nápomocné by mohly být například další nástroje právní kauzality, stupeň zavinění obou odpovědných stran, spravedlnost, equita či diskreční pravomoc soudce. Pokud jde o nástroje právní kauzality, existuje několik pro tuto situaci relevantních teorií. Jednou z nich je teorie adekvátní kauzality, která posuzuje rozsah odpovědnost na základě objektivní pravděpodobnosti vzniku dané škody.²⁴⁹

---

²⁴⁷ Poškozená strana by nebyla postavena do stejné finanční situace, v jaké by bývala byla, pokud by nedošlo k porušení smlouvy (princip plné náhrady škody).

²⁴⁸ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 83-84.

²⁴⁹ HART, H.L.A., HONORE, T. *Causation in the Law*. 2.vyd. New York: Oxford University Press, 1985. ISBN: 9780198254744, str. 121-122.

2.4. Zavinění

Na smluvní stranu lze nahlížet jako na stranou odpovědnou za škodu bez ohledu na existenci jejího zavinění. Vídeňská úmluva se v tomto směru inspirovala angloamerickým právem, který je založen na objektivní odpovědnosti.²⁵⁰

Na rozdíl od angloamerického práva a potažmo Vídeňské úmluvy, existence zavinění je nepostradatelným předpokladem pro odpovědnost za škodu v rámci některých kontinentálních právních řádů. V souladu s tvrzením jednoho autora, povinnosti vyplývající ze smlouvy v rámci kontinentálního práva reflektující vzájemný slib obou smluvních stran, zatímco v angloamerickém právu jsou smluvní povinnosti považovány spíše za záruku.²⁵¹

Navzdory tomu, že je Vídeňská úmluva založena na objektivní odpovědnosti, je významné zmínit, že v některých případech může zavinění působit jako ovlivňující faktor. Například při posuzování předvídatelnosti škody může hrát úmyslný charakter porušení smlouvy určitou roli.²⁵² Dále lze tvrdit, že se zavinění může stát předpokladem vzniku odpovědnosti za škodu, pokud se tak smluvní strany výslovně dohodly. Až na výjimky obsahuje Vídeňská úmluva dispozitivní

---

²⁵⁰ STOLL, H., GRUBER, G. Article 74 - 77. In: Peter Schlechtriem, Ingeborg Schwenzer. *Commentary On the UN Convention of the International Sale of Goods (CISG)*, 2. vyd. New York: Oxford University Press, 2005, str. 750.

²⁵¹ BASEDOW, Jürgen. Towards a Universal Doctrine of Breach of Contract: The Impact of the CISG. *International Review of Law and Economics*, 2005, 25, str. 495.

²⁵² Problematika faktorů ovlivňujících předvídatelnost škody je blíže popsána v kapitole 3.5 této práce.

ustanovení, od kterých se smluvní strany mohou odchýlit a například se dohodnout, že strana porušující smlouvu není odpovědná za škodu, která nebyla způsobena úmyslně.²⁵³ Obdobný případ byl řešen ve Finsku, kde se smluvní strany dohodly, že pokud prodávající dodá vadné zboží a nechá ho opravit, má kupující právo na náhradu jenom té škody, která byla způsobena úmyslně či v hrubé nedbalosti.²⁵⁴ V jiném případě si smluvní strany podmínily smluvní odpovědnost zaviněním, a proto arbitrážní tribunál požadoval zavinění jako předpoklad pro odpovědnost smluvní strany.²⁵⁵

Další zajímavostí ve vztahu k zavinění v režimu Vídeňské úmluvy (a dále Zásad UNIDROIT a PECL) je situace, ve které se strana smluvně zavázala vynaložit nejvyšší úsilí k tomu, aby dosáhla druhou stranou vytouženého výsledku.²⁵⁶ V souladu se Zásadami UNIDROIT²⁵⁷, povinnost vynaložit nejvyšší úsilí apeluje k úsilí, které by bylo očekáváno od třetí osoby nacházející se ve stejné situaci za stejných okolností. Obecně lze říci, že porušení povinnosti vynaložit nejvyšší úsilí se

---

²⁵³ Článek 6 CISG - *Strany mohou vyloučit použití této Úmluvy nebo, s výjimkou článku 12, kteréhokoli jejího ustanovení nebo jeho účinky změnit.*

Článek 1.1. Zásad UNIDROIT

Článek 1:102 PECL

²⁵⁴ Rozhodnutí Finland Turku Court of Appeal z roku 2002 (*Forestry equipment case*). Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020412f5.html>.

²⁵⁵ Rozhodčí nález Ukraine Arbitration proceeding z roku 2005, sp. zn. 48. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/050000u5.html>. – "...party at fault will reimburse the injured party expenses which are connected with improper execution of the contract and are confirmed by the corresponding documents..."

²⁵⁶ Původní anglické znění je *duty of best efforts*.

²⁵⁷ Článek 5.1.4 - odst.1 - (2) *To the extent that an obligation of a party involves a duty of best efforts in the performance of an activity, that party is bound to make such efforts as would be made by a reasonable person of the same kind in the same circumstances.*

prokazuje odkazem na určitý druh standardu, který strana porušila. V tomto případě jde o standard týkající se jednání třetí osoby. Většina právních řádů aplikujících subjektivní odpovědnost rozlišuje jednání na úmyslné, nedbalostní, popřípadě hrubě nedbalostní.²⁵⁸ Není pochyb o tom, že úmyslné jednání je charakteru subjektivního, zatímco na nedbalostní jednání je nahlíženo jako na zavinění mající objektivní charakter.²⁵⁹ Porušení povinnosti jednáním v nedbalosti souvisí s porušením určitého stupně péče či dovednosti a prokazuje se odkazem na určitý standard, v souladu s kterým měla odpovědná strana jednat. Srovnáme-li povinnost vynaložit nejvyšší úsilí se zaviněním ve formě nedbalosti, nelze než dospět k názoru, že v obou případech se jedná o zavinění mající objektivní charakter, jehož porušení se prokazuje porušením určitého standardu. V souladu se shora uvedeným lze říct, že nedbalostní zavinění může mít svoje opodstatnění v režimu Vídeňské úmluvy, pokud byla strana povinna vynaložit nejvyšší úsilí v souvislosti v souvislosti se smluvním plněním.²⁶⁰

Smluvní odpovědnost dle českého občanského zákoníku platného do roku 2013 byla založena na subjektivní odpovědnosti, jejímž předpokladem bylo zavinění strany porušující smlouvu.²⁶¹ Přijetím NOZ byl zaveden přístup založený na odpovědnosti objektivní. Jinými slovy

---

²⁵⁸ Přímá a nepřímá úmyslnost.

²⁵⁹ TREITEL, Guenter H. *Remedies for Breach of Contract: A Comparative Account*. Oxford: Clarendon Press, 1988, str. 11 - 12.

²⁶⁰ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 21-23.

²⁶¹ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

smluvní strana může být shledána odpovědnou za škodu bez ohledu na existenci vnitřního vztahu s jejím jednáním.²⁶² Vzhledem k zařazení českého práva do systému kontinentálního práva se mohla zdát tato změna přístupu ke smluvní odpovědnosti překvapující. K tomu je důležité dodat, že NOZ odděluje smluvní a mimosmluvní odpovědnost, přičemž mimosmluvní odpovědnost za škodu je i nadále podmíněná existencí zavinění. Jedním z argumentů pro zavedení objektivní smluvní odpovědnosti je povaha dotčených práv. Zatímco porušením zákonné povinnosti je zasaženo absolutní právo působící vůči každému, při smluvní odpovědnosti působí jen mezi smluvními stranami.²⁶³

---

²⁶² §2951 – §2952 Zákona č. 89/2012, občanský zákoník, 2012.

²⁶³ K §2909 až 2914 - Důvodová zpráva k NOZ – Nový občanský zákoník. Dostupné také na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

3. PŘEDVÍDATELNOST

Účelem principu předvídatelnosti jako jednoho z nejdůležitějších prostředků limitujících škodu je omezit náhradu škody o škody nepředvídatelné. Princip předvídatelnosti, který je součástí nejenom mezinárodních instrumentů, ale má své pevné místo také v mnoho vnitrostátních právních rádech, je kvůli své komplexnosti věnována celá kapitola. Je nutné dodat, že instituty jako příčinná souvislost či princip zmírnění škody, které se v určitém smyslu také řadí mezi prostředky limitující náhradu škody, jsou upraveny v jiných kapitolách.

3.1. Smysl a účel principu předvídatelnosti

Princip předvídatelnosti je jedním z prostředků limitujících náhradu škody v mezinárodním i vnitrostátním obchodním právu. Jedná se o korektiv, který zohledňuje, že není přirozené ani spravedlivé požadovat po straně porušující smlouvu, aby poškozené straně nahradila škodu, kterou v době uzavření smlouvy jako možný důsledek porušení smlouvy nepředvídala a ani nemohla předpovídat.²⁶⁴

Princip předvídatelnosti zakotvený v článku 74 Vídeňské úmluvy není předpokladem pro odpovědnost, ale jeho funkcí je limitovat náhradu škody, pro niž již byly předpoklady splněny. V souladu se zněním

---

²⁶⁴ HAR HART, H.L.A., HONORE, T. *Causation in the Law*. 2.vyd. New York: Oxford University Press, 1985. ISBN: 9780198254744, str. 254 – “ It is not surprising to find that lawyers often stress the importance of foreseeability in relation to problems of responsibility, for even outside law the fact that harm was or was not foreseeable is frequently an important factor in blaming or excusing people for its occurrence.”

Vídeňské úmluvy je náhrada škody limitována co do škody, kterou strana porušující nepředvídala nebo nemohla předvídat v době uzavření smlouvy, s přihlédnutím ke skutečnostem, o nichž věděla nebo vědět měla, a které měly vliv na důsledky porušení smlouvy.²⁶⁵ Princip předvídatelnosti je upraven také v Zásadách UNIDROIT a PECL.²⁶⁶

Existence principu předvídatelnosti spočívá v předsvědčení, že každá osoba žije v souladu s maximální opatrností, která je zcela založena na předvídatelnosti následků. Maximální opatrnost se reflektuje během smluvního jednání ve snaze sjednat podmínky minimalizující ztrátu s ohledem na všechny známé a předvídatelné okolnosti. Jinými slovy, pokud smluvní strana nepředvídala a ani nemohla předvídat vznik určité škody, byla jí odebrána možnost sjednání si speciálních podmínek limitujících takovou škodu, popřípadě možnost zvolení vhodnějšího pojištění.²⁶⁷

Klíčovou myšlenkou principu předvídatelnosti je přirozené a spravedlivé rozložení rizika mezi obě smluvní strany s cílem snížit náhradu škody o

---

²⁶⁵ Článek 74 CISG druhá věta.

²⁶⁶ Článek 7.4.4 Zásad UNIDROIT - The non-performing party is liable only for harm which it foresaw or could reasonably have foreseen at the time of the conclusion of the contract as being likely to result from its non-performance.

Článek 9:503 PECL – The non-performing party is liable only for loss which it foresaw or could reasonably have foreseen at the time of conclusion of the contract as a likely result of its non-performance, unless the non-performance was intentional or grossly negligent.

²⁶⁷ MILL, John Stuart. The Collected Works of John Stuart Mill, Volume X - Essays on Ethics, Religion and Society. In: *Collected Works of John Stuart Mill, in 33 vols.* London: University of Toronto Press, Routledge and Kegan Paul Ltd, 1969, str. 63. „*The commonest person lives accordingly to maxims of prudence wholly founded on foresight of consequences.*“

nepředvídatelné, neobvyklé a excesivní ztráty.²⁶⁸ Důraz je kladen na to, aby strana porušující smlouvu byla odpovědná pouze za předvídatelné škody a výše náhrady škody se přibližně rovnala kalkulaci rizik při uzavírání smlouvy.²⁶⁹

3.2. Historie principu předvídatelnosti

První snahy o limitování náhrady škody co do předvídatelné škody sahají až do římského práva.²⁷⁰ Základním kamenem pro rozvoj a rozšíření principu předvídatelnosti byl Napoleonův zákoník,²⁷¹ který sloužil jako model pro mnoho právních řádů jako je například Belgický, Italský, Portugalský či v jednu dobu i Švýcarský.²⁷²

Princip předvídatelnosti v angloamerickém právu vychází ze známého případu *Hadley vs. Baxandale*, odkud byl rozšířen do dalších zemí jako Izrael, Skotsko či právních úprav v jižní Africe. Až donedávna bylo některými autory mylně tvrzeno, že princip předvídatelnosti své historické kořeny nachází právě v případě *Hadley vs. Baxandale*, a znění článku 74

---

²⁶⁸ HART, H.L.A., HONORE, T. *Causation in the Law*. 2.vyd. New York: Oxford University Press, 1985. ISBN: 9780198254744, str. 230 – "...the foreseeability is a rule which promotes 'a fair balance between the contracting parties'"

²⁶⁹ BRIDGE, Michael. *The Sale of Goods*. 2. vyd. Oxford: Oxford University Press, 1997. ISBN10: 0198258712., str. 541 - "... the foreseeability rule 'as consonant with the wishes of the business community that a contracting party should not be the insurer of the other's contractual adventure'".

²⁷⁰ FERRARI, Franco. Comparative Ruminations of foreseeability of Damages in Contract Law. *Louisiana Law Review*, 1993, 52, str. 1264.

²⁷¹ Principu předvídatelnosti je nyní zakotven ve čl. 1150 francouzské Občanském zákoníku.

²⁷² Jedna z prvních verzí Švýcarského občanského zákoníku (Code of Obligations) z roku 1964 obsahoval zmínku o principu předvídatelnosti: "*The debtor who is bound to compensate the damages has to pay the damages which, at the moment the contract was concluded, could be foreseen as being an immediate consequence of the non-performance or the Schlechterfullung of the contract.*"

Vídeňské úmluvě z něj vychází.²⁷³ Toto tvrzení může být vyvráceno už jen skutečností, že soudce z anglického případu *Hadley vs. Baxendale* ve svém rozhodnutí odkazoval na francouzské právo, kterým se v ohledu předvídatelnosti inspiroval.²⁷⁴

Nejenom časová linka, ale také odlišné pojetí institutu předvídatelnosti dokazují, že článek 74 není založen na slavném anglickém judikátu. Zatímco článek 74 CISG požaduje, aby vzniklá škoda byla předvídána jako "možný následek", dle angloamerického práva má být škoda předvídána jako "pravděpodobný následek". Kromě standardu předvídatelnosti lze spatřit rozdíl také v samotném použití některých výrazů. Vídeňská úmluva odkazuje na „předvídatelnost“ škody, kdežto v angloamerickém právu je vyžadováno, aby se „uvažovalo“ o pravděpodobné škodě (*contemplated loss*). Neposlední distinkcí je aplikace principu předvídatelnosti. Na rozdíl od angloamerického práva, u kterého je vyžadováno, aby obě strany uvažovaly o pravděpodobné škodě (*the loss has to be contemplated by both parties*), Vídeňská úmluva explicitně uvádí,²⁷⁵ že je to pouze znalost strany porušující smlouvu, která má pro posouzení předvídatelnosti škody právní význam.²⁷⁶ Posledně uvedené podporuje

---

²⁷³ GOTANDA, John. Articles 74-78., In: *UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)*. Munich: C.H. Beck, 2011, s. 43; BRIDGE, Michael. *The International Sale of Goods*. 5. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2013. 960. ISBN: 9780198792703.

²⁷⁴ Rozhodnutí England and Wales High Court z roku 1854 (*Hadley v Baxendale*), sp. zn. EWHC J70. Dostupné na <http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Exch/1854/J70.html>.

²⁷⁵ Článek 74 CISG druhá věta - Such damages may not exceed the loss which **the party in breach foresaw or ought to have foreseen...** Podobné ustanovení lze najít také v článku 9:503 PECL a článku 7.4.4 Zásad UNIDROIT - „...**the non-performing party** is liable only for loss which **it foresaw or could reasonably have foreseen...**“.

²⁷⁶ FERRARI, Franco. Comparative Ruminations of foreseeability of Damages in Contract Law. *Louisiana Law Review*, 1993, 52, str. 1263-1265

myšlenku o přirozeném a spravedlivém rozložení rizika mezi oběma smluvními stranami a je dále také konzistentní s presumpcí, že poškozená strana má hlubší znalosti o rizicích a okolnostech svého podnikání, než strana porušující smlouvu. Na základě uvedeného by se předvídatelnost v režimu úmluvy neměla vykládat v souladu s angloamerickou judikaturou.²⁷⁷

3.3. Objektivní a subjektivní test předvídatelnosti

Předvídatelnost škody je posuzována jak dle subjektivního, tak objektivního testu, které jsou upraveny v článku 74 CISG.²⁷⁸ Zatímco v subjektivním testu je kladen důraz na skutečnou znalost strany porušující smlouvu, v objektivním testu není důležité, zda a jestli tato strana škodu skutečně předvíдалa, ale to zda byla v pozici, kdy ji předvídat měla. Poškozené straně, která nese důkazní břemeno, postačí, aby prokázala, že strana porušující smlouvu měla ztrátu předvídat s ohledem na skutečnosti, o nichž vědět měla.²⁷⁹

Obdobné znění předvídatelnosti je upravené i v dalších mezinárodních instrumentech jako jsou Zásady UNIDROIT a PECL.²⁸⁰ Při pohledu na

---

²⁷⁷ SCHWENZER, I., FOUNTOULAKIS, Ch. *International Sales Law*. 1. vyd. London: Routledge, 2007. 664. ISBN-10: 0415419646, VII. Foreseeability Rule, str. 1018-1019.

²⁷⁸ Článek 74 CISG druhá věta - Náhrada škody nesmí přesáhnout ztrátu a ušlý zisk, kterou strana porušující smlouvu předvíдалa nebo měla předvídat v době uzavření smlouvy s přihlédnutím ke skutečným, o nichž věděla nebo měla vědět, jako možný důsledek porušení smlouvy

²⁷⁹ GOTANDA, John. Articles 74-78,. In: *UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)*. Munich: C.H. Beck, 2011, str. 1003.

²⁸⁰ Článek 7.4.4 - ...The non-performing party is liable only for harm which it foresaw or could reasonably have foreseen...

jejich jednotlivá znění je patrný rozdíl ve formulaci objektivního testu. Vídeňská úmluva odkazuje na ztrátu, kterou strana porušující smlouvou měla předvídat (*ought to have foreseen*), kdežto oba shora zmiňované instrumenty hovoří o ztrátě, kterou neplnící strana mohla rozumně předvídat (*could reasonably have foreseen*). I přesto, že rozdílná formulace může vyvolat dojem, že Vídeňská úmluva klade na poškozenou stranu přísnější kritéria u posouzení objektivního testu, výklad u všech třech instrumentů by měl být vzhledem ke stejné základní myšlence a cíli totožný. Tento názor byl potvrzen výkladem v komentáři k Zásadám UNIDROIT i k PECL.²⁸¹

3.4. Subjekt předvídatelnosti

Jak již bylo výše uvedeno, strana odpovědná za porušení smlouvy může být odpovědná za vzniklou škodu buď na základě subjektivního, či objektivní testu předvídatelnosti. Nicméně není zcela jednoznačné, dle jaké osoby se posuzuje objektivní test. Zda se jedná o neplnící stranu nebo rozumnou třetí osobu v tomtéž postavení, kdo měl předvídat ztrátu. Objasnění je obzvláště kritické v situaci, kdy má neplnící strana atributy, které se liší od těch, které lze přičíst rozumné osobě, a při posouzení

Článek 9:503 - ...The non-performing party is liable only for loss which it foresaw or could reasonably have foreseen...

²⁸¹ Komentář k článkům 7.4.4 Zásad UNIDROIT a 9:503 PECL.

předvídatelnosti ve vztahu k takové neplnící straně by test mohl vést k odlišnému výsledku.²⁸²

Z výslovného znění článku 74 CISG vyplývá, že se objektivní test spíše aplikuje na neplnící straně. Podobné znění lze nalézt také v Zásadách UNIDROIT a PECL, které podobně stanoví, že je to strana porušující smlouvu, která měla nebo mohla předvídat škodu.²⁸³ Nicméně, zmíněná interpretace objektivního testu by mohla být v rozporu s článkem 25 CISG definujícím podstatné porušení smlouvy. Dle článku 25 není podstatným porušením takové porušení, které strana porušující smlouvu nepředvídala a ani rozumná osoba v tomtéž postavení a za stejných okolností by je nepředvídala.²⁸⁴ Je nejasné, zda patrný rozdíl v pojetí objektivního testu předvídatelnosti u náhrady škody a u definice podstatného porušení smlouvy je pouhým nedopatřením a cílem je interpretovat články obdobně, nebo naopak úmyslem autorů bylo vytvořit dvě odlišná pojetí objektivního testu předvídatelnosti.²⁸⁵

Dle názoru autorky se z hlediska vytvoření uniformní interpretace jeví logičtější považovat rozumnou osobu v tomtéž postavení za osobu, která měla nebo mohla předvídat možný důsledek porušení smlouvy. Tento výklad se zdá být také spravedlivější, neboť neplnící strana může mít

---

²⁸² Článek 74 CISG.

²⁸³ Článek 74 CISG, článek 9:503 PECL, článek 7.44 Zásady UNIDROIT.

²⁸⁴ Článek 25 CISG.

²⁸⁵ SAIDOV, Djakhongir. Method of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Pace International Law Review*, 2002, 14 (2), str. 103-104.

méně znalostí než rozumná osoba, a pokud by se objektivní test posuzoval pouze podle znalostí neplnění strany, mohla být poškozené straně odepřena možnost náhrady škody, která by byla v jiném případě předvídatelná.

3.5. Faktory ovlivňující předvídatelnost škody

3.5.1. Znalost

Pro posouzení, zda následky porušení smlouvy byly, měly nebo mohly být předvídatelné, je důležité vzít v potaz několik faktorů. Základem testu předvídatelnosti, jak vyplývá ze samotného článku 74 CISG, jsou znalosti relevantních faktů umožňujících předvídat důsledky porušení smlouvy. Obdobně jako samotná předvídatelnost, i znalost může být dvojího typu. Pokud jde o subjektivní test předvídatelnosti, neplnění strana může předvídat určitý následek porušení smlouvy pouze, pokud měla skutečnou znalost relevantních faktů a okolností umožňujících předvídat škodu. Naopak u objektivního testu předvídatelnosti lze škodu předvídat, pokud osoba (ať už neplnění strana nebo rozumná osoba v tomtéž postavení) určité relevantní znalosti mít mohla nebo měla. Zde se jedná o presumovanou znalost.²⁸⁶

Jak skutečná znalost, tak presumovaná znalost se nezřídka při aplikování testu předvídatelnosti prolínají, a proto není rozhodující dodržovat

---

²⁸⁶ Článek 74 CISG - Náhrada škody nesmí přesáhnout ztrátu a ušlý zisk, kterou strana porušující smlouvu předvíдалa nebo měla předvídat v době uzavření smlouvy s přihlédnutím ke skutečnostem, o nichž věděla nebo měla vědět, jako možný důsledek porušení smlouvy.

přísnou separaci těchto dvou typů znalostí. Skutečná znalost může být častým předpokladem pro presumovanou znalost. Výstižným příkladem je spor mezi Ukrajinským obchodníkem a Rakouským dodavatelem o zaplacení škody, která byla způsobena selháním dodat smluvené zboží. Mezinárodní obchodně arbitrážní tribunál k rozsahu přisouzené škody uvedl, že prodávající byl již od začátku obeznámen o tom, že prodávající je obchodníkem, a že zboží bylo zakoupeno za účelem dalšího zpracování a následného přeprodeje (skutečná znalost), a proto měl nebo mohl vědět, že nedodáním zboží dle smluvních podmínek způsobí obchodníkovi nejenom škodu, ale také ušlý zisk v podobě marže z předprodeje zboží (presumovaná znalost).²⁸⁷

Skutečná znalost relevantního faktu hraje stěžejní roli zejména při neobvyklém typu nebo excesivní výši škody. Smluvní strana nemůže být odpovědná za škodu atypického původu, o možnosti jejíhož vzniku nebyla informována druhou smluvní stranou před nebo v době uzavření smlouvy. Právní fikce „měla nebo mohla vědět“ se v takovém případě neaplikuje. Shodně rozhodl německý odvolávací soud, který ve svém rozhodnutí uvedl, že ztráta, která je ovlivněná ostatními okolnostmi a ekonomickými rozhodnutími poškozené strany, není pro neplnící stranu

---

²⁸⁷ Tribunal Award, International Commercial Arbitration at the Ukraine Chamber of Commerce and Trade, Ukraine, č.j. 48, 2005, dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/050000u5.html>. – “*The [Seller] knew from the very beginning that goods were purchased by the [Buyer] for further processing and sale of the derived products. Therefore, the [Seller] had to realize that stoppage of supply will cause certain losses for the [Buyer].*”

jako důsledek porušení smlouvy předvídatelná, ledaže o nich tato strana skutečně věděla.²⁸⁸

Podobná situace byla řešena mezi německým prodávajícím a italským dodavatelem, kteří uzavřeli smlouvu o dodání materiálu určeného k provedení stavebních prací. I přes skutečnost, že byl kupující dodavatelem upozorněn na nejzazší možný termín dodání a také na existence smluvní pokuty mezi kupujícím a stavební firmou, stavební materiál byl doručen o 14 dní později, než bylo smluvně domluveno. Soud konstatoval, že smluvní pokuta je sama o sobě předvídatelná, nicméně její výše v tomto konkrétním případě je excesivní a nestandardní, a proto nemůže být shledána předvídatelnou. Při posuzování vzal soudce v potaz zejména stěžejní myšlenku předvídatelnosti o rozložení rizika mezi oběma smluvními stranami.²⁸⁹

Obecně platí, že presumovaná znalost může být smluvní straně přidávána k tíži, pokud lze objektivně předpokládat, že neplnící strana takové znalosti má vzhledem ke svému povolání. Například, u podnikatele je předpokládáno, že má znalosti o cenách zboží na trhu a je obeznámen o

---

²⁸⁸ Rozhodnutí Germany Appellate Court Bamberg z roku 1999 (*Fabric case*), sp. zn. 3 U 83/98. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990113g1.html> - „*Damages that are influenced by the surrounding circumstances and economic decisions of the other party are to be reimbursed only if the party in breach was aware of them. Generally, damages caused by the surrounding circumstances of one party could only be covered, if those circumstances were known by the other party at the time of the conclusion of the contract.*“

²⁸⁹ Rozhodnutí District Court Hamburg z roku 2001 (*Stones case*), sp. zn. 419 O 48/01. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/011221g1.html> - „*[Buyer] could not hold [Seller] liable for the contractual penalty loss as in its individual realization, the penalty is not foreseeable as a possible result of [Seller]'s breach of contract.....Nevertheless, the amounts claimed cannot be awarded to [Buyer] as the individual amounts are unsubstantiated and were not foreseeable, respectively, unproven.*“

jejich fluktuaci na nestabilních trzích.²⁹⁰ Z judikatury lze dále vyčíst, že nejenom obchodní znalosti a zkušenosti neplnění strany, ale také znalosti o podnikání poškozené strany mohou být brány v potaz při určení, zda strana porušující může být shledána odpovědnou za určitý typ škody. Německý soudce uvedl, že prodávající je odpovědný nejenom za přímou škodu, ale také za škodu, která byla způsobena zákazníkům kupujícího. Předvídatelnost škody odůvodnil tím, že prodávající věděl, že kupující je obchodníkem s automobily a zboží nezakoupil pro svou vlastní potřebu, a proto mohl předpokládat, že dodáním vadného zboží může způsobit škodu i jeho zákazníkům.²⁹¹

Naopak, pokud jedna ze smluvních stran nevěděla, a ani nemohla rozumně předkládat, že druhá strana jedná například v pozici agenta,²⁹² je velice nepravděpodobné, že škoda v podobě ztráty odměny agenta bude shledána předvídatelnou. O obdobné problematice rozhodoval Čínský arbitrážní tribunál. Kupující požadoval po prodávajícím nahrazení odměny, kterou by jako dovozní agent dostal, kdyby smlouva byla řádně plněna, a dále žádal nahrazení částky odpovídající pokutě, která byla smluvně domluvena mezi jeho komitentem a třetí osobou. Tribunál uvedl, že prodávající neměl v době uzavření smlouvy znalost o povolání

---

²⁹⁰ Rozhodnutí Germany Appellate Court Hamm z roku 1978 (*Brass poles case*), sp. zn. 2 U 30/77. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/780323g1.html>.

²⁹¹ Rozhodnutí Germany Appellate Court Köln z roku 1996 (*Used car case*), sp. zn. 22 U 4/9.. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960521g1.html> - "*The [seller] knew that the [buyer] did not buy the car for his own use, but in his capacity as a car dealer. The [seller] thus had to reckon that the delivery of non-conforming goods would make the [buyer] liable towards his customer. In view of this, the foreseeability of the damages could only be denied if the damages would have to be considered as so exceptionally high that the [seller] did not have to reckon it.*"

²⁹² Dle českého práva se jedná o komisionářskou smlouvu upravenou v § 2455 a násl. NOZ.

prodávajícího, a proto nemůže být škoda vzniklá v souvislosti s jeho pozicí agenta shledána předvídatelnou.²⁹³

Jak vyplývá ze sporu mezi Holandským prodejcem sýru a německým distributorem, znalost tržní situace v zemi poškozené strany může být dalším faktorem objasňujícím, zda neplnící strana mohla škodu předvídat. Odvolací soud konstatoval, že holandský prodejce je odpovědný za škodu ze ztráty dobrého jména distributora sýru i přesto, že pouhé 3% z doručeného zboží bylo shledáno vadným. Důvodem je zejména skutečnost, že prodávající věděl, že německý trh je nasycen nabídkou holandského sýru a i sebemenší nespokojenost se zbožím distributora může vést k rozvázání spolupráce s distributorem. Tento soudní případ je považován v Německu za průlomový v otázce předvídatelnosti.²⁹⁴

I přesto, že existují určité faktory k předpokladu, že by škoda z porušení smlouvy mohla být předvídatelnou a tedy nahraditelnou, je vždy důležité posoudit všechny relevantní okolnosti konkrétního případu. Výstižnou ukázkou je spor mezi americkým prodejcem vánočních stromků a mexickým kupujícím o doručení vadného zboží. Kupující požadoval po prodávajícím náhradu škody včetně ušlého zisku způsobenou ztrátou jeho

---

²⁹³ Rozhodčí nález China CIETAC Arbitration proceeding z roku 1997 (*Isobutanol case*). Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970707c1.html> - „*The [Buyer] also claims an agent fee of RMB 102,459, alleging that it was the agent for importation. However, such agency relationship was unknown and could not be foreseen by the [Seller] at the time of the conclusion of the Contract. Therefore, According to Article 74 of CISG, the Arbitration Tribunal does not support this claim. In addition, the [Buyer] requests the [Seller] to compensate the contract violation fee of the two contracts, amounting to RMB 345,000. The Arbitration Tribunal points out that this loss could not be foreseen by the [Seller] when signing the Contract.*“

²⁹⁴ Rozhodnutí Germany Supreme Court z roku 1979 (*Cheese case*), sp. zn. 19791024. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/791024g1.html>.

očekávaného zisku z následujícího přeprave, neboť jeho zákazníci odmítli zboží zakoupené od prodávajícího převzít. Navzdory tomu, že prodejce věděl, že zboží je kupováno za účelem následného přeprave, americký soud usoudil, že škoda není považována za předvídatelnou, jelikož kupující nechal své zákazníky odmítnout zboží bez jakéhokoli odůvodnění.²⁹⁵ K tomu je třeba dodat, že stejného výsledku by bylo dosaženo pravidlem zmírnění škody, neboť kupující nepodnikl patřičné kroky ke snížení škody a pouze akceptoval vrácení zboží bez odůvodnění.²⁹⁶

Dalším faktorem při rozhodování o předvídatelnosti škody může být kromě znalosti o podnikatelské činnosti poškozené strany také znalost povahy zboží a jeho využití. Mezinárodní arbitrážní soud rozhodl, že prodávající věděl, nebo vědět měl, že smluvené zboží je určeno pro prodej v maloobchodní prodejně kupujícího a věděl, nebo vědět měl, že zboží je sezónního charakteru. Na základě těchto znalostí mohl prodávající předpokládat, že opožděné doručení zboží může mít vliv na maloobchodní cenu, která může být snížena, pokud zboží bude doručeno mimo hlavní sezónu.²⁹⁷

---

²⁹⁵ Rozhodnutí Federal District Court New York z roku 1994 (*Delchi Carrier v. Rotorex*), sp. zn. 88-CV-1078. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940909u1.html>. – “Because the buyer had permitted several of its subbuyers to reject the trees without justification, the court approved the buyer’s decision not to claim for such losses because the seller could not have foreseen them.”

²⁹⁶ Problematika principu zmírnění škody je blíže popsána v kapitole 4. této práce.

²⁹⁷ Rozhodčí nález ICC International Court of Arbitration z roku 1997 (*Clothing case*), sp. zn. 8786. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/978786i1.html> - „The [seller] should have known that the goods were to be sold in the [buyer]’s retail store and also that the goods were seasonal in nature. Accordingly, late delivery would mean that the goods could only be sold for reduced price once they were out of season and therefore profits would be lost.“

Možnost přičítat osobě při aplikaci objektivního testu určité znalosti, které by měla nebo mohla mít, vede k zamyšlení, zda nelze vymezit určité oblasti znalostí, které lze kategorizovat jako znalosti presumované, a definovat určité typy škod, které lze označit za předvídatelné. Například rakouský soudce uvedl, že pokud je známo, že kupující je obchodníkem, ušlý zisk ze ztráty profitu z předprodeje by měl být považován za škodu předvídatelnou bez dokazování.²⁹⁸ Německý soudce zase poukazoval na skutečnost, že podnikatel by měl vědět, že na nestabilních trzích může docházet k časté fluktuaci cen zboží, a proto by měly být rozdíly mezi těmito výkyvy považovány automaticky za předvídatelné.²⁹⁹ Dalšími ztrátami z porušení smlouvy, které by dle některých autorů měly být považovány za automaticky předvídatelné, jsou náklady na přepravu zboží, náklady na uskladnění zboží či pojištění.³⁰⁰

Autorka se shora uvedeným názorem neztotožňuje, neboť je toho názoru, že by bylo hrubě nespravedlivé považovat určité škody a situace paušálně za předvídatelné a presumované. Uvedená presumpce by vedla k negaci samotné myšlenky principu předvídatelnosti o přirozeném a

---

²⁹⁸ Rozhodnutí Austria Supreme Cour z roku 1996 (Propane case), sp.zn. 10 Ob 518/95. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960206a3.html> - *whenever commercial goods are sold to a merchant, no further proof of the foreseeability of a resale-transaction is required.*

²⁹⁹ Rozhodnutí Germany Appellate Court Hamm z roku 1978 (*Brass poles case*), sp. zn. 2 U 30/77. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/780323g1.html>. - „*[Buyer] is a businessperson. Furthermore, the brass material that [seller] purchased to perform its contract with the [buyer] is an article which depends on the market. Consequently, considerable fluctuations in price are to be expected. That includes a sudden drop in prices to the depths the [seller] uses to calculate its losos.*“

³⁰⁰ STOLL, H., GRUBER, G. Article 74 - 77. In: Peter Schlechtriem, Ingeborg Schwenzer. *Commentary On the UN Convention of the International Sale of Goods (CISG)*, 2. vyd. New York: Oxford University Press, 2005, str. 570, 766.

spravedlivém rozložení rizika mezi oběma smluvními stranami, neboť by byly ignorovány konkrétní okolnosti případu. K tomu dodává, že uvedený demonstrativní výčet situací a typů škod nicméně může sloužit jako faktor při aplikování objektivního testu předvídatelnosti.³⁰¹

3.5.2. Smluvní ustanovení smlouvy

Dalším stěžejním faktorem pro posouzení předvídatelnosti škody jsou smluvně upravené podmínky mezi stranami. Podmínky smluv reflektují skutečnou znalost strany porušující smlouvu, a proto se ve většině případů jedná o subjektivní předvídatelnost. Strana věděla, že porušením smlouvy může způsobit konkrétní škodu. Nicméně, i pokud by strana škodu nepředvíдалa, její odpovědnost může být založena na objektivním testu předvídatelnosti. Jinými slovy, strana porušující smlouvu se nacházela v pozici, kdy měla nebo mohla danou škodu předvídat.³⁰²

Pokud smlouva obsahuje podmínky, které jsou s ohledem na posouzení předvídatelnosti v rozporu, prioritou jejich aplikovatelnosti se posuzuje v souladu s úmyslem smluvních stran, popřípadě podle významu, který by jim přiřadila rozumná osoba za téže podmínky.³⁰³

3.5.3. Zvyklosti mezinárodního obchodu

---

³⁰¹ Obdobný názor lze nalézt také v SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales. The CISG and other International Instrument*. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 106-107.

³⁰² SAIDOV, Djakhongir. Method of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Pace International Law Review*, 2002, 14 (2), str. 13-14.

³⁰³ Čl. 8 CISG - (1) Pro účely této Úmluvy prohlášení nebo jiné chování strany se vykládají podle jejího úmyslu, jestliže druhé straně byl tento úmysl znám nebo jí nemohl být neznám.

V posuzování předvídatelnosti hrají roli také zvyklosti mezinárodního obchodu. Zavedená praxe či běžně vykonávané záležitosti a postupy mezi stranami mohou být považovány za předvídatelné. Jinými slovy, na obchodní zvyklosti mezi smluvními stranami, které ovlivňují vzájemnou interakci smluvních stran a jejich očekávání ze smlouvy, může být v některých situacích nahlíženo jako na presumované znalosti.³⁰⁴

Německý soudce ve svém rozhodnutí v souladu ULIS rozhodl obdobně a naznačil, že zvyklosti mezinárodního obchodu mohou sloužit k posouzení, zda strana porušující smlouvu předvíдалa, nebo měla předvídat, určitou škodu.³⁰⁵ Podpůrným argumentem je i znění Vídeňské úmluvy, které stanovuje, že smluvní strany jsou vázány zvyklostmi a praxí, které mezi sebou zavedly.³⁰⁶ Obdobně hovoří také PECL a Zásady UNIDROIT.³⁰⁷

---

³⁰⁴ Tamtéž, str. 111.

³⁰⁵ Rozhodnutí Germany Supreme Court z roku 1979 (*Cheese case*), sp. zn. 19791024. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/791024g1.html> - „*ULIS Article 82 requires a subjective and objective test, that the test can conclusively be met by a showing of trade custom as to foreseeability.*“

³⁰⁶ Čl. 9 CISG - (1) *Strany jsou vázány jakoukoli zvyklostí, na které se dohodly, a praxí, kterou mezi sebou zavedly.* (2) *Pokud není dohodnuto jinak, má se za to, že strany se nepřímou dohodou, že na smlouvu nebo na její uzavírání má být použita zvyklost, kterou obě strany znaly nebo měly znát, a která je v mezinárodním obchodu v široké míře známa stranám smlouvy téhož druhu v příslušném obchodním odvětví a zpravidla jimi dodržována.*

³⁰⁷ Čl. 1.8 Zásady UNIDROIT - *A party cannot act inconsistently with an understanding it has caused the other party to have and upon which that other party reasonably has acted in reliance to its detriment.* Čl. 1:105 PECL - (1) *The parties are bound by any usage to which they have agreed and by any practice they have established between themselves.* (2) *The parties are bound by a usage which would be considered generally applicable by persons in the same situation as the parties, except where the application of such usage would be unreasonable.*

3.5.4. Zavinění

Dále je třeba vzít v úvahu, zda bylo porušení smlouvy úmyslného nebo nedbalostního charakteru. Toto rozlišení hraje stěžejní roli zejména v PECL, které rozšiřují rozsah odpovědnosti. V souladu s nimi je strana porušující smlouvu odpovědná i za nepředvídatelnou škodu, pokud porušení smlouvy způsobila úmyslně nebo v hrubé nedbalosti.³⁰⁸ Navzdory tomu, že Vídeňská úmluva a Zásady UNIDROIT podobné znění neobsahují, lze shrnout, že skutečnost zda bylo porušení smlouvy úmyslného charakteru, může být vodícím faktorem při rozhodování o předvídatelnosti škody.³⁰⁹

3.5.5. Proporcionalita mezi škodou a výší benefitu ze smlouvy

Další otázkou a potažmo i faktorem je, zda při aplikaci testu předvídatelnosti je třeba vzít v potaz stupeň proporcionality mezi škodou a výší benefitu, který z toho strana porušující smlouvu získala. Pokud prodávající dodá farmáři nekvalitní osivo, které negativně ovlivní jakost sklizně a způsobí farmáři značnou ztrátu, měl by být prodávající odpovědný za škodu v plném rozsahu, která je v nepopíratelném nepoměru s jeho výnosem ze smlouvy?³¹⁰

---

³⁰⁸ Čl. 9:503 PECL - The non-performing party is liable only for loss which it foresaw or could reasonably have foreseen at the time of conclusion of the contract as a likely result of its non-performance, **unless the non-performance was intentional or grossly negligent.**

³⁰⁹ BRIDGE, Michael. *The Sale of Goods*. 2. vyd. Oxford: Oxford University Press, 1997. ISBN10: 0198258712, str. 546.

³¹⁰ FARNSWORTH, Allan E. Legal Remedies for Breach of Contract. *Columbia Law Review*, 1970, 70 (7), str. 1145 - 1216. DOI: 10.2307/1121184, str. 1208 – „in cases where the injured party's loss . . . is greatly out of pro-

Některé právní úpravy zastávají více restriktivní výklad principu předvídatelnosti a stranu porušující smlouvu shledávají odpovědnou za nepoměrnou ztrátu v plném rozsahu, pokud strana tento risk akceptovala.³¹¹ Nicméně, tento výklad je obecně nepodporovaný, neboť odpovědnost prodávajícího za škodu, která je v hrubém proporcionálním nepoměru s jeho benefitem ze smlouvy, odporuje spravedlivému rozložení rizika mezi smluvními stranami. Pokud by prodávající opravdu předvídal možnost vzniku tak značné škody, bylo by s očekáváním, že by přijal opatření zohledňující riziko nepoměrně ztráty (např. pojištění, vyloučení odpovědnosti, či zvýšení smluvní ceny v poměru k riziku). Na závěr lze uvést, že neproporcionalita mezi škodou a vyšší benefitem ze smlouvy, může být brána jako jeden z faktorů pro adekvátní limitaci škody.³¹²

3.6. Objekt předvídatelnosti

Kromě faktorů pro posouzení předvídatelnosti je obdobně důležité vytyčení, co je předmětem předvídatelnosti, jinými slovy, co má být smluvní stranou předvídáno. Vídeňská úmluva odkazuje na ztrátu a ušlý zisk, který strana porušující předvídala nebo měla předvídat, jako možný

---

portion to the benefit that the party in breach was to have received in return . . . [foreseeability] does not restrict [liability enough].“

³¹¹ BURROWS, Andrew. *Remedies for Tortss and Breach of Contract*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2004. ISBN: 9780406977267, str. 95.

³¹² SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 111-112.

důsledek smlouvy.³¹³ S ohledem na samotné znění je nesporné, že porušení smlouvy a možnost následné škody je považováno za předvídatelné, přestože smluvní strana zpravidla uzavírá smlouvu s cílem ji plnit a ne porušovat. Samotná existence oddílu náhrady škody ve Vídeňské úmluvě uvedené jen stvrzuje.³¹⁴ Otázkou ovšem zůstává, jak podrobně musí být škoda dle Vídeňské úmluvy předvídatelná, jestli pouze co do typu, nebo co do rozsahu, popřípadě co do typu a rozsahu.

Vnitrostátní právní řády mají rozličné názory na to, co je třeba stranou porušující smlouvu předvídat. Dle anglického práva je vyžadována pouze předvídatelnost typu škody, zatímco v souladu s francouzským právem je kritické předvídat nejenom typ škody, ale také její rozsah.³¹⁵ Ani mezinárodní instrumenty jako PECL a Zásady UNIDROIT nemají jednotný názor. Podle komentáře k Zásadám UNIDROIT se předvídatelnost škody vztahuje pouze na typ škody, a rozsah musí být předvídatelný jenom, pokud tento rozsah vyústil ve změnu posouzení typu škody.³¹⁶ Opačný postoj je zaujat v komentáři k PECL, v souladu s nimiž musí být nejenom typ škody, ale také její rozsah předvídatelný.³¹⁷ Nejednotnost názorů, jak už na národní úrovni, tak na mezinárodní, vede k nevyhnutelné nejistotě smluvních stran, pokud jde o předmět předvídatelnosti. A proto budou v následující části rozebrány jak

---

³¹³ Článek 74 CISG.

³¹⁴ Oddíl II. Náhrada škody CISG.

³¹⁵ NICHOLAS, Barry. *The French Law of Contract*. 2. vyd. Oxford: Clarendon Press, 1992. 290. ISBN 9780198762560, str. 231.

³¹⁶ Komentář k čl. 7.4.4 Zásad UNIDROIT – „*Foreseeability relates to the nature or type of the harm but not to its extent unless the extent is such as to transform the harm into one of a different kind*“.

³¹⁷ Komentář A. Ilustrace 1 k čl. 9:503 PECL.

různorodé názory a tvrzení autorů, tak judikatura, které jsou stěžejní pro nalezení většinového postoje v rámci Vídeňské úmluvy.

3.6.1. Předvídatelnost typu škody

Tvrzení, že strana musí předvídat typ škody, aby mohla být za takovou škodu odpovědná, je obecně uznávané v mnoha státech.³¹⁸ Existují ovšem i protichůdné názory. Někteří autoři tvrdí, že nutnost předvídat typ škody, by mohlo vést k odepření náhrady škody, za situace, kdy výše škody je v souladu s očekáváním strany porušující smlouvy, ale samotná škoda je neobvyklého typu. A proto vyslovují názor, že pokud strana porušující smlouvu předvíдалa, nebo mohla předvídat rozsah škody, měla by být odpovědná za vzniklou škodu, i pokud byla škoda typově neobvyklá a nepředvídatelná. Uvedený názor je většinově neodporovatelný, neboť si lze jen těžko představit, že poškozená strana předvídá rozsah škody bez jakékoli představy o typu škody. Například, pokud strana předvídá, že může způsobit škodu v rozsahu EUR 1.000,-, její představa se ve většině případů odvíjí od konkrétního typu škody – dodání vadného zboží, nezaplacení kupní ceny, apod.³¹⁹

Předvídatelnost typu škody je provázána nejasností, pokud jde o kategorizaci škod. Jaká jsou kritéria pro určení, zda škoda, která byla

---

³¹⁸ Jak již bylo uvedeno, angloamerické právo i francouzské právo shodně upravují, že typ škody musí být předvídatelný.

³¹⁹ DIAMOND, Thomas A., FOSS Howard. Consequential Damages for Commercial Loss: An Alternative to Hadley v. Baxendale. *Fordham Law Review*, 1994, 63 (3), str. 707-708 – „As long as the seller could reasonably have predicted under the appropriate standard the amount of the buyer's loss, the seller should be liable for that loss, even if the type of loss was unpredictable.“

stranou předvídána, spadá pod stejnou kategorii jako škoda, která vznikla z porušení smlouvy? V souladu se zněním článku 74 CISG lze vyvodit, že škoda se dělí minimálně na dvě velké kategorie, tzv. skutečnou ztrátu a ušlý zisk. Pod jakou kategorií spadá například ztráta dobrého jména? Spadá ztráta šance pod stejnou kategorií jako ztráta objemu? Pokud spadají obě ztráty pod ušlý zisk, jaká je pravděpodobnost, že ušlý zisk není předvídatelný? V souladu s tím lze uvést, že pokud by pro účely předvídatelnosti byla škoda pouze dvojího typu, tzv. skutečná ztráta a ušlý zisk, tak by byla myšlenka o rozložení rizika mezi smluvní strany spíše potlačena. Téměř každá škoda může spadat pod kategorii „skutečná ztráta“ nebo „ušlý zisk“, přičemž obě jsou zpravidla předvídatelné. Obecně uznávaná klasifikace škody neexistuje, a v zásadě se její vznik kvůli nemožnosti kategorizovat úplně každou škodu nepodporuje.³²⁰ Otázka, zda vzniklá škoda spadá typově pod škodu, kterou strana porušující smlouvu předvíдалa, by proto měla být posouzena především v souladu se samotnou myšlenkou principu předvídatelnosti a také dobrou vírou.³²¹

---

³²⁰ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 115-116.

³²¹ Saidov navrhuje, že vodítkem při aplikaci testu předvídatelnosti co do typu škody může být dělení následující: (1) skutečná ztráta, (2) dodatečné výdaje kvůli porušení smlouvy, (3) ztráta šance, (4) ušlý zisk, (5) ztráta dobrého jména, (6) ztráta způsobená devalvací měny, ... atd. - SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, I. General Part, 3. Categories of Loss.

3.6.2. Předvídatelnost rozsahu škody

Další problematika se dotýká rozsahu škody. Strana, která porušila smlouvu, by neměla být odpovědná za škodu v plném rozsahu, ledaže rozsah vzniklé škody odpovídá rozsahu škody, který mohla tato strana rozumně předvídat.³²² Jinými slovy, strana by měla být odpovědná za škodu pouze v rozsahu, v jakém mohla předvídat škodu jako možný důsledek porušení smlouvy. Obdobně rozhodl soud ve sporu mezi Britským prodávajícím, který měl dodat Litevskému kupujícímu 100.000 kg másla. Poté, co prodávající nesplnil svou povinnost doručit zboží, kupující odstoupil od smlouvy a požadoval navrácení kupní ceny, spolu s úrokem z prodlení. Soud rozhodl, že prodávající zaplatí kupujícímu ušlou ztrátu v plném rozsahu, avšak úrok z prodlení pouze v rozsahu částečném. Soudce k tomu uvedl, že požadovaná výše úroku z prodlení nemohla být prodávajícím předvídána, neboť výše úroku z prodlení v Litevsku je v proporcionálním nepoměru s výší úroku z prodlení v ostatních evropských zemích.³²³

Dalším podpůrným rozhodnutím o předvídatelnosti typu a rozsahu škody je nález CIETAC³²⁴ o sporu mezi čínským prodejcem a australským kupujícím, kteří uzavřeli smlouvu o koupi oblečení. Spor v tomto případě

---

³²² CHENGWEI, Lie. *Remedies for Non-performance: Perspectives from CISG, UNIDROIT Principles & PECL*. In: PaceLaw School Institute of International Commercial Law [online]. Zari 2013 [31.07.2017]. Dostupné z <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/chengwei.html>, str. 33.

³²³ Rozhodnutí Finland District Court of Kuopio z roku 1996 (*Butter case*), sp.zn. 95/3214. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/961105f5.html>.

³²⁴ Čínská mezinárodní hospodářská a obchodní arbitrážní komise.

spočíval v prodlení s dodáním zboží prodávajícím a následném dodání zboží špatné kvality. Vzhledem k tomu, že zboží bylo předmětem přeprodeje, kupujícímu byla způsobena mimo jiné také ztráta ušlého zisku v podobě marže. V souladu s Vídeňskou úmluvou je prodávající povinen nahradit poškozené straně, jak ušlou ztrátu, tak ušlý zisk. Arbitrážní komise ve svém rozhodnutí uvedla, že prodávající měl vědět, že zboží bude dále prodáno zákazníkům kupujícího, avšak zdůraznila, že neexistují důkazy svědčící o tom, že prodávající mohl předvídat, že marže v podobně rozdílů mezi kupní cenou a cenou, za kterou měl kupující dále zboží přeprodat, přesahuje kupní cenu o více než 100%. Tribunál aplikoval princip předvídatelnosti nejenom co do typu škody, ale také co do jejího rozsahu, a přiznal náhradu škody sníženou o částku, kterou prodávající nemohl předvídat.³²⁵

Přestože existuje v rámci Vídeňské úmluvy několik rozhodnutí shodně interpretujících princip předvídatelnosti, existují i výjimky. Výstižným příkladem je rozhodnutí ruského tribunálu o sporu mezi indickým prodávajícím a ruským kupujícím. Obdobně jako ve shora uvedeném sporu prodávající nedodal zboží ve smluveném a kupujícímu vznikly mimo jiné dodatečné náklady s přeprodejem. Kupující měl dle smlouvy se svými zákazníky zaplatit pokutu z prodlení s dodáním zboží, jejíž výše byla neobvykle vysoká. Porušení smlouvy bylo nesporné, a proto tribunál řešil, zda byla pokuta předvídatelná a pokud ano, zda byl prodávající odpovědný za pokutu v plném rozsahu. Tribunál ve svém překvapivém

---

³²⁵ Rozhodčí nález China CIETAC Arbitration proceeding z roku 2003 (*Clothes case*), sp.zn. 20030603. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/030603c1.html>.

rozhodnutí stanovil, že výše pokuty je irrelevantní, pokud je samotná pokuta předvídatelná, a proto rozhodl o náhradě škody v plné výši. Své rozhodnutí opřel o existenci smluvní svobody³²⁶ a tvrzení, že stanovení výše pokuty je pouze záležitostí smluvních stran a nehraje při předvídatelnosti roli.³²⁷

Dle výslovného znění Vídeňské úmluvy „*Náhrada škody nesmí přesáhnout...*“³²⁸ lze naopak nabýt klamného dojmu, že v souvislosti s předvídatelností je zapotřebí konkrétního limitu. Obdobně si vyložila článek 74 Vídeňské úmluvy CIETEC, která ve svém nálezu vyzdvihla potřebu předvídat škodu co do přesné výše. Ve svém rozhodnutí uvedla, že poškozená strana neprokázala, že prodávající věděl nebo měl vědět cenu, za jakou kupující přeprodával zboží, a proto je ušlý zisk ve formě marže mezi kupní cenou a cenou, za kterou zboží mělo být přeprodáno, nepředvídatelný.³²⁹ Tento klamný dojem je třeba vyvrátit, neboť předvídatelnost limituje škodu co do určitého rozsahu, nikoli co do přesné částky.³³⁰ V opačném případě by poškozené straně bylo zpravidla

---

³²⁶ Čl.1 Občanského zákoníku Ruské federace – smluvní svoboda.

³²⁷ Rozhodčí nález ICC Tribunal of International Commercial Arbitration at the Russian Federation Chamber of Commerce and Industry z roku 2004, sp. zn. 20041223. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/041223r1.html#cd>.

³²⁸ Čl. 74 CISG – „*such damage may not exceed....*“

³²⁹ Rozhodčí nález China CIETAC Arbitration proceeding z roku 2000 (*Silicon and manganese alloy case*). Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000201c1.html>.

³³⁰ SCHWENZER, Ingeborg. Article 74-77. In: Schlechtriem P. & Schwenzler. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. 999. ISBN: 9780198723264, str. 1020.

odepřeno právo na náhradu škodu, neboť druhá strana by jen stěží byla schopna předvídat přesnou částku.³³¹

Na základě shora vyřčeného lze shrnout, že v souladu s principem předvídatelnosti je vyžadována předvídatelnost škody nejenom co do typu, tak také co do rozsahu. Dle názoru autorky je toho tvrzení v souladu s myšlenkou principu předvídatelnosti o rozložení rizika mezi oběma smluvními stranami. V opačném případě, pokud by škoda nebyla limitována co do předvídatelného rozsahu, náhrada škody by mohla několikanásobně převýšit samotný profit ze smlouvy a dostat stranu porušující smlouvy do znevýhodněné pozice. Není pochyb, že pro každou smluvní stranu je klíčové předjímat finanční riziko vyplývající ze smlouvy. Nebezpečí odpovědnosti v rozsahu výrazně převyšující předjímané finanční riziko by mohlo vést k myšlence vyloučit aplikaci Vídeňské úmluvy pro mezinárodní transakce.³³²

Na závěr autorka poznamenává, že při hodnocení možného rozsahu škody je klíčové brát ohled mimo jiné na skutečnost, jakým způsobem byla škoda způsobena, popřípadě jaké události vedly k jejímu vzniku.

---

³³¹ TREITEL, Guenter H. *Remedies for Breach of Contract: A Comparative Account*. Oxford: Clarendon Press, 1988, str. 161.

³³² SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 116-118.

3.7. Klíčový moment pro posouzení předvídatelnosti

Rozhodujícím momentem pro posouzení, zda je určitá škoda předvídatelná, je doba uzavření smlouvy.³³³ Okolnosti, které nastanou po tomto okamžiku, jsou zpravidla pro posouzení předvídatelnosti škody bezvýznamné. Smyslem určení momentu pro posouzení předvídatelnosti škody je snaha o rozložení rizika mezi smluvními stranami. Tedy pouze riziko, které strana přijala ke dni uzavření smlouvy, by mělo mít právní význam pro posouzení předvídatelnosti, neboť pouze při uzavírání smlouvy má strana příležitost smluvně chránit své zájmy. Větší smluvní riziko může mít za následek například sjednání vyšší kupní ceny, omezení odpovědnosti jedné ze smluvních stran nebo sjednání dodatečného pojištění. Naopak, pokud by byla předvídatelnost škody posuzována až po uzavření smlouvy, straně porušující smlouvy by byla odeprána možnost chránit své zájmy.³³⁴

Určení momentu pro posouzení předvídatelnost škody bylo klíčové v již zmíněném sporu mezi americkým prodejcem, který se zavázal dodat mexickému kupujícímu vánoční stromky pěstované na svých plantážích v Oregonu. Po uzavření smlouvy a dodání smluveného zboží, které odpovídalo požadavkům smlouvy, se smluvní strany domluvily zvýšit množství zboží. Kvůli zvýšenému množství byl americký prodejce nucen zajistit si zboží od jiné americké farmy. Zboží od jiného dodavatele se

---

³³³ Čl. 74 CISG, čl. 7.4.4 Zásad UNIDROIT, čl. 9:503 PECL.

³³⁴ SCHWENZER, Ingeborg. Article 74-77. In: Schlechtriem P. & Schwenger. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. 999. ISBN: 9780198723264, str. č. 47.

následně ukázalo jako vadné a bylo mexickým kupujícím odmítnuto. V době uzavírání smlouvy prodávající nebyl seznámen se skutečností, že smluvené zboží je určeno k předprodeji, a proto soud vyhověl pouze nároku na vrácení částky zaplacené za zboží, včetně nákladů na dopravu a manipulaci. Ztráta zisku, kterého by kupující dosáhl z následného předprodeje, byla soudem shledána jako škoda nepředvídatelná, neboť prodávající o dalších závazcích kupujícího v době uzavření smlouvy nevěděl a ani vědět nemohl.³³⁵

Moment uzavření smlouvy je klíčový zejména proto, že právě ke dni uzavření smlouvy strana přejímá rizika ze smlouvy, proti kterým má možnost se smluvně ochránit. V souladu s tímto lze tvrdit, že pokud byla straně dána příležitost ochránit své zájmy i po uzavření smlouvy, vhodnější a spravedlivější moment pro posouzení příležitosti by mohl nastat až po uzavření smlouvy. Jedním takovým případem je situace, kdy po uzavření smlouvy došlo ke změně podmínek smlouvy.³³⁶ Typickou ukázkou jsou dlouhodobé smlouvy, jejichž ustanovení jsou v průběhu trvání smlouvy měněny. Výstižným příkladem je situace, kdy se smluvní strany dohodnou na dodání dvojnásobného objemu zboží s tím, že dodatečné množství zboží je určeno k následnému předprodeji. V takovém případě může být prodávající při dodání vadného zboží shledán odpovědným i za škodu, která vznikne zákazníkům kupujícího, ledaže o přeprodeji nevěděl, nebo mu nebyla dána příležitost smluvně

---

³³⁵ Rozhodnutí U.S. Bankruptcy Court for the District of Oregon z roku 2004 (*In re: Siskiyou Evergreen, Inc., Debtor*), sp. zn. 02-66975-fra11. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/040329u2.html>.

³³⁶ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 119-120.

ochránit svoje zájmy k datu změny smlouvy. K obdobnému závěru lze dojít také u rámcových smluv, které často bývají uzavírány na dobu neurčitou, přičemž množství zboží, cena a datum doručení jsou určeny až k pozdějšímu datu.³³⁷

---

³³⁷ Není výjimkou v mezinárodním obchodě (zejména při obchodování komodit), že smlouva obsahuje ustanovení zakazující pře prodej zboží třetí osobě bez souhlasu prodávajícího.

4. ZMÍRNĚNÍ ŠKODY

V případě, že jedna ze smluvních stran poruší smlouvu a následkem takového porušení způsobí druhé straně škodu, má poškozená strana při splnění určitých podmínek právo na náhradu této škody.³³⁸ Poškozená strana ovšem není ve vztahu ke vzniklé škodě pouze pasivním pozorovatelem a nečinně nepřihlíží ke vzniku další škody. Naopak, poškozená strana musí vynaložit veškeré patřičné kroky k minimalizaci škody vzniklé v důsledku porušení smlouvy druhou stranou.³³⁹

4.1. Smysl a účel principu zmírnění škody

Povinnost zmírnit škodu je jeden ze zásadních principů ve vztahu k náhradě škody v rámci Vídeňské úmluvy, jehož cílem je, aby se poškozená strana nemohla domáhat náhrady té škody, jejímuž vzniku mohla sama zabránit nebo ji přinejmenším zmírnit.³⁴⁰ Základní myšlenku samotného principu zmírnění škody lze nalézt také v člancích 85 a 86 Vídeňské úmluvy, které zakotvují povinnost té smluvní strany, která má zboží u sebe, učinit veškeré kroky k zachování zboží, zatímco se druhá strana nachází v prodlení s plněním svých povinností. Jedná se tak o situaci, kdy se kupující nachází v prodlení s převzetím zboží či jeho zaplacením a

---

³³⁸ Článek 74 CISG.

³³⁹ RIZNIK, Peter. *Článek 77 CISG: Reasonableness of the Measures Undertaken to Mitigate the Loss*. Kodaň, 2009. Kodaňská Univerzita / Univerzita Maribor, § 1.2 – Duty to mitigate.

³⁴⁰ Článek 77 CISG.

prodávající má zboží stále u sebe, nebo naopak o případ, kdy zboží je v dispozici kupujícího, jenž má v úmyslu uplatnit právo odmítnout zboží.³⁴¹

Účel povinnosti poškozené strany učinit patřičné kroky ke zmírnění škody spočívá zejména ve snaze podpořit ekonomickou aktivitu a předejít vzniku odpadu. Oba pojmy spolu úzce souvisí, neboť podpora ekonomické aktivity je viděna v limitaci odpadu. Odpadem může být myšlen například odpad komunální. Jestliže kupující odmítne převzít zboží podléhající rychlé zkáze, odpad vzniká, pokud prodávající neučiní kroky k jeho zužitkování, například jeho prodejem jiné osobě. Ztrátu odpadu je možné přeneseně vidět také ve ztrátě možnosti využít peněz při jiné příležitosti. Pokud by poškozená strana nebyla povinna zmírnit škodu, strana porušující smlouvu by platila vyšší náhradu škody, než jakou by platila, pokud by poškozená strana učinila patřičné kroky ke zmírnění škody. Jinými slovy, při aplikaci principu zmírnění škody lze dosáhnout stejného cíle (škoda je poškozené strana nahrazena) za použití menších finančních prostředků. Zabránění vzniku odpadu je viděno v ušetřených finančních prostředcích, které mohou být využity stranou porušující

---

³⁴¹ Článek 85 CISG - *Je-li kupující v prodlení s převzetím dodávky zboží nebo v případech, kdy zaplacení kupní ceny a dodání zboží se má uskutečnit současně a kupující je v prodlení s placením kupní ceny, prodávající má zboží u sebe nebo může jinak s ním nakládat, musí prodávající učinit opatření přiměřená okolnostem případu k zachování zboží. Prodávající je oprávněn zboží zadržovat, dokud mu kupující neuhradí přiměřené náklady.*

Článek 86 odst.1 CISG- *Jestliže kupující obdržel zboží a zamýšlí podle smlouvy nebo této Úmluvy uplatnit právo je odmítnout, je povinen učinit opatření přiměřená okolnostem případu k jeho zachování. Kupující je oprávněn zadržovat zboží, pokud mu prodávající neuhradí přiměřené náklady.*

smlouvou při jiné příležitosti.³⁴² Nicméně, každé pravidlo má své výjimky, takže není překvapením, že je některými autory namítáno, že snahy o zmírnění škody mohou v jistých situacích naopak vyústit ve zvětšení nákladů.³⁴³

Ačkoli se může zdát, že povinnost zmírnit škodu je povinností altruistickou, zmírnění škody může být prospěšné také pro stranu poškozenou. Během soudního líčení ve Švýcarsku soudce prohlásil, že poškozená strana může mít své vlastní důvody k tomu, aby započala kroky ke zmírnění škody způsobené chováním druhé smluvní strany.³⁴⁴ Motivačním důvodem je například zachování dobrého obchodního jména či udržení přátelského obchodního vztahu mezi klienty. Posledně uvedené se projevilo ve sporu o dodání vadného zboží mezi francouzským prodávajícím a belgickým kupujícím. Kupující věděl o riziku ztráty svých zákazníků, pokud nesežene zboží bez vady od jiného dodavatele. Nicméně nepodnikl žádné kroky k tomu, aby toto riziko odvrátil. Soudce prohlásil, že by bylo nespravedlivé požadovat po prodávajícím náhradu

---

³⁴² SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421, str. 125-127.

³⁴³ EISENBERG, Melvin A. The duty to Rescue in Contract Law. *Fordham Law Review*, 2002-2003, 71, str. 659.

³⁴⁴ Commercial Court St. Gallen (*Sizing machine case*), 2002, dostupné na <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/021203s1.html> - "one cannot assume according to common sense that [seller] did not take the necessary and sensible measures to mitigate any losses and damages, because [seller] has its own self-interest reasons for minimizing any prospective loss and damages to the extent possible."

škody za ztrátu dobrého jména kupujícího, neboť ten byl v pozici, ve které mohl poškození svého jména zabránit, ale neučil tak.³⁴⁵

Jak vyplývá z posledně uvedeného judikátu, smysl principu zmírnění škody je podpořen myšlenkou spravedlivého jednání a jednání v dobré víře. Poškozená strana jedná v rozporu s principem dobré víry, pokud neučiní kroky ke zmírnění škody, když tak ve své pozici učinit může. Vídeňská úprava principu dobré víry výslovně neupravuje,³⁴⁶ nicméně existující názory, že obecná povinnost jednat spravedlivě, povinnost jednat v dobré víře a povinnost kooperovat, jež jsou upravené v Zásadách UNIDROIT a PECL, jsou použitelné také pro Vídeňskou úmluvu.³⁴⁷ V takovém případě by se dalo tvrdit, že princip zmírnění škody je reflektován ve formě projevu těchto zmíněných povinností.³⁴⁸

---

³⁴⁵ Appellate Court Gent (*N.V. Maes Roger v. N.V. Kapa Reynolds*), 2004, dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/040510b1.html> - “As Buyer knew that not conducting a cover purchase would severely burden its relationship with its customers and that Buyer could not fulfill its obligations with the delivered plastic film, the damage suffered due to loss of good reputation or as a consequence, that the clientele sustained damages because of missing replacement foil, are attributed to the Buyer and limited to the amount of a possible cover purchase.”

³⁴⁶ Princip dobré víry je v CISG zmíněn ve vztahu k její interpretaci – článek 7 CISG.

³⁴⁷ Článek 1:201: Good Faith and Fair Dealing PECL.

Článek 1.7 UPICC - Good faith and fair dealing.

Článek 1:202: Duty to Co-operate PECL.

³⁴⁸ LOOKOFSKY, Joseph. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on contracts for the international sale of goods*. 4. vyd. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2012. ISBN 9789041138200, 904113820X, str. 153.

4.2. Působnost principu zmírnění škody

Povinnost učinit vhodné kroky ke zmírnění škody se vztahuje na všechny kompenzovatelné škody, které vznikly z porušení smlouvy.³⁴⁹ Poškozená strana je povinna zmírnit škodu pouze za předpokladu, že žádá o náhradu škody. otázkou je, zda je princip zmírnění škody aplikovatelný také v souvislosti s ostatními právy poškozené strany, jako je například právo na snížení ceny či právo na zaplacení ceny.³⁵⁰ Odpověď je záporná, a to i přes v minulosti probíhající pokusy o rozšíření působnosti principu zmírnění škody na ostatní práva poškozené strany.³⁵¹

Ve spojení se shora uvedeným lze tvrdit, že jestliže poškozená strana neučiní přiměřená opatření ke zmenšení ztráty a domáhá se plné náhrady škody, její výše může být poměrně snížena. Na druhou stránku, pokud se namísto náhrady škody domáhá jiného nároku, skutečnost, zda jednala či nejednala v souladu s principem zmírnění škody, nehraje v širším měřítku roli. V takové situaci se zejména při prodeji zboží na míru dostávají do střetu dva principy Vídeňské úmluvy, tzv. právo na splnění smluvní povinnosti³⁵² a princip zmírnění škody.³⁵³ Příkladnou situací je spor mezi

---

³⁴⁹ STOLL, H., GRUBER, G. Article 74 - 77. In: Peter Schlechtriem, Ingeborg Schwenzer. *Commentary On the UN Convention of the International Sale of Goods (CISG)*, 2. vyd. New York: Oxford University Press, 2005, str. 788.

³⁵⁰ Článek 50 CISG.

Článek 46 a 62 CISG.

³⁵¹ Návrh byl zamítnut na 33. zasedání komise pro Mezinárodní právo (UNCITRAL).

³⁵² Článek 62 CISG.

výrobce oceli a stavebním dodavatelem, kteří uzavřeli smlouvu o prodeji ocelových nosníků. Na základě smlouvy měl výrobce dodat nosníky atypické délky dle požadavků dodavatele. Ještě před započítím výrobního procesu dodavatel informoval výrobce, aby nosníky dle smlouvy neřezal, a v návaznosti na to se chtěl dohodnout na ukončení smlouvy.³⁵⁴ Vystává otázka, zda je prodávající oprávněný trvat na plnění smlouvy, tzv. nařezat nosníky a požadovat jejich zaplacení, nebo musí učinit kroky ke zmírnění škody. K tomu je třeba dodat, že nosníky typické délky mají vyšší hodnotu než nosníky atypické délky. Vídeňská úmluva neupravuje, zda má princip zmírnění škody přednost před nárokem na trvání splnění povinností ze smlouvy.³⁵⁵ Na druhou stranu stanovuje, že při jejím výkladu je třeba přihlídnout k principům dobré víry mezinárodního obchodu.³⁵⁶ V tomto případě prodávající pokračoval v plnění smlouvy, nařezal nosníky a požadoval po kupujícím zaplacení kupní ceny. Ten odmítl zboží převzít a prodávající proto zboží přeprodal třetí osobě, ovšem za čtvrtinovou cenu.³⁵⁷ Má výrobce právo na náhradu

---

³⁵³ HONNOLD, John, FLECHTNER Harry M. Article 74-77: In: *Uniform law for international sales under the 1980 United Nations Convention*. 4. vyd. Austin: Wolters Kluwer Law & Business, 2009. ISBN-13: 978-9041127532, str. 460.

³⁵⁴ HONNOLD, John, FLECHTNER Harry M. Article 74-77: In: *Uniform law for international sales under the 1980 United Nations Convention*. 4. vyd. Austin: Wolters Kluwer Law & Business, 2009. ISBN-13: 978-9041127532, str. 460.

³⁵⁵ STOLL, H., GRUBER, G. Article 74 - 77. In: Peter Schlechtriem, Ingeborg Schwenzer. *Commentary On the UN Convention of the International Sale of Goods (CISG)*, 2. vyd. New York: Oxford University Press, 2005, str. 789.

³⁵⁶ Článek 7 (1) Vídeňské úmluvy - Při výkladu této Úmluvy se přihlídně k její mezinárodní povaze a k potřebě podporovat jednotnost při jejím použití a dodržování dobré víry v mezinárodním obchodu.

³⁵⁷ Rozhodnutí Germany Appellate Court Celle z roku 1998 (*Vacuum cleaners case*), sp. zn. 3 U 246/97. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/980902g1.html>.

škody ve výši rozdílu smluvní ceny a utržené ceny, vezmeme-li v potaz, že on sám snížil jejich hodnotu? Názor na problematiku střetu práva na splnění povinností ze smlouvy a principu zmírnění škody není jednotný. Nicméně většinovým názorem, se kterým se autorka ztotožňuje, je, že odstoupení od smlouvy by mělo být v obdobných případech považováno za přiměřené opatření ke zmírnění škody. Lze shrnout, že jednání výrobce by mělo být shledáno v hrubém rozporu s principem dobré víry.³⁵⁸

Názor většiny autorů je, že poškozená strana je povinna učinit kroky ke zmírnění škody již v okamžiku, kdy může předvídat porušení smlouvy,³⁵⁹ neboli kdy je zřejmé, že druhá strana nesplní podstatnou část svých povinností (jako bylo zřejmé v případě stavebního dodavatele).³⁶⁰ Protichůdným názorem menšího počtu autorů je tvrzení, že počátek povinnosti zmírnit škodu se odvíjí od momentu porušení smlouvy.³⁶¹

4.3. Pojem „povinnost“ zmírnit škodu

Některé zdroje tvrdí, že princip zmírnění škody ukládá poškozené straně povinnost vůči straně, která způsobila porušení smlouvy. Tento názor

---

³⁵⁸ HONNOLD, John, FLECHTNER Harry M. Article 74-77: In: *Uniform law for international sales under the 1980 United Nations Convention*. 4. vyd. Austin: Wolters Kluwer Law & Business, 2009. ISBN-13: 978-9041127532, str. 460.

³⁵⁹ Princip ohrožení plnění smlouvy (v anglické verzi *anticipatory breach*) je upravený v článku 71 CISG.

³⁶⁰ LOOKOFSKY, Joseph. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on contracts for the international sale of goods*. 4. vyd. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2012. ISBN 9789041138200, 904113820X, s. 136.

³⁶¹ Viz názory Rolfa Webera.

vychází zejména ze samotné formulace článku, jenž stanovuje následující: „poškozená strana musí učinit okolnostem případu přiměřená opatření, jež lze od ní rozumně očekávat, ke zmenšení ztráty vzniklé z porušení smlouvy“.³⁶² Opačný závěr vychází ze znění PECL, dle kterých strana porušující smlouvu není odpovědná za ztrátu v rozsahu, ve kterém poškozená strana mohla snížit ztrátu vynaložením patřičných kroků.³⁶³ O „povinnosti“ poškozené strany učít kroky ke zmírnění škody není v PECL zmínka. Z důvodu nejasné formulace ustanovení ve Vídeňské úmluvě se na mezinárodní úrovni vytvořily celkem tři odlišné teorie o tom, zda se jedná či nejedná o povinnost v klasickém slova smyslu (smluvní/zákonná povinnost).³⁶⁴

První teorie vychází z komentáře k článku 77 Vídeňské úmluvy vytvořeného Komisí OSN pro mezinárodní obchodní právo, dle které článek 77 ukládá poškozené straně povinnost vynaložit veškeré patřičné kroky ke zmírnění škody.³⁶⁵ To by znamenalo, že druhá strana (strana, která porušila smlouvu) by měla právo po poškozené straně vymáhat provedení těchto úkonů.³⁶⁶ Tento závěr je nekompatibilní se samotným záměrem principu zmírnění škody, neboť porušení "povinnosti" zmírnit

---

³⁶² Článek 77 CISG.

³⁶³ Článek 9:505 PECL.

³⁶⁴ ZELLER, Bruno. Mitigation of damages: Comparison between the provisions of the CISG (Art. 77) and the counterpart provisions of the Principles of European Contract Law (Art. 9:505). In: Felemegas, John. *An International Approach to the Interpretation of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (1980) as Uniform Sales Law*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2007, č. I. General Comments.

³⁶⁵ GUIDE TO CISG ARTICLE 46, Komentář Sekretariátu k návrhu Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, Pace Law School Institute of International Commercial Law, 1978, dostupné na <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-46.html>.

³⁶⁶ Článek 46 odst. 1 Vídeňské Úmluvy: (1) Kupující může požadovat, aby prodávající plnil své povinnosti, ledaže již uplatnil nárok, který není v souladu s takovým požadavkem.

škodu nemůže vyústit v odpovědnost poškozené strany k druhé smluvní straně. Pokud by záměrem skutečně bylo stanovit povinnost poškozené strany zmírnit škodu v klasickém slova smyslu, Vídeňská úmluva by vytvořila pro stranu, která způsobila škodu, odpovídající práva pro případ porušení principu zmírnění škody. Odpůrci této teorie dále namítají, že aplikace této teorie by vedla k možnosti započtení výše škody, která měla být poškozenou stranou zmírněna, s jinou započitatelnou škodou, jež druhá strana poškozené straně dluží.³⁶⁷

Druhá teorie je z části postavena na teorii první a tvrdí, že povinnost zmírnit škodu reflektuje povinnost v klasickém slova smyslu. Od první teorie se odlišuje v tom, že poškozená strana není odpovědná druhé straně, ale sobě samé. Tato teorie byla odmítnuta pro svou nekompatibilitu se samotným pojetím povinnosti v rámci Vídeňské úmluvy, neboť nikdo nemůže být odpovědný sobě samotnému.³⁶⁸

Poslední teorie hovoří o této "povinnosti" spíše jako o prostředku sloužícím v zájmu poškozené strany a nikoli jako smluvní povinnosti vůči druhé straně. Zastánci této teorie argumentují samotným smyslem povinnosti zmírnit škodu, který se výrazně odlišuje od účelu klasické smluvní povinnosti. Účelem článku 77 je zmírnění škody a nikoli uhrazení té škody, které nebylo zabráněno. Dalším podpůrným faktem je, jak již bylo uvedeno, že každé porušení smluvní povinnosti s sebou přináší

---

³⁶⁷ RIZNIK, Peter. *Článek 77 CISG: Reasonableness of the Measures Undertaken to Mitigate the Loss*. Kodaň, 2009. Kodaňská Univerzita / Univerzita Maribor, č. 1.4.

³⁶⁸ SAIDOV, Djakhongir. Method of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Pace International Law Review*, 2002, 14 (2), s. 19.

určitá práva pro poškozenou stranu.³⁶⁹ Nicméně, porušení povinnosti zmírnit škodu nepředstavuje základ pro žádná práva strany porušující smlouvu.³⁷⁰

Ze shora uvedeného autorka vyvozuje, že povinnost zmírnit škodu není povinnost v klasickém slova smyslu a poškozená strana nenahrazuje druhé straně škodu, kterou nezmírnila. Porušení povinnosti zmírnit škodu vyústí ve zmenšení uplatňované náhrady škody v tom rozsahu, v jakém mohla být zmírněna poškozenou stranou. Tento závěr je kompatibilní také se zněním v PECL.³⁷¹

4.4. Princip zmírnění v ostatních právních úpravách

4.4.1. Zásady UNIDROIT a PECL

Princip zmírnění škody je s výjimkou Vídeňské úmluvy také součástí Zásad UNIDROIT a PECL.³⁷² Na rozdíl od Vídeňské úmluvy, Zásady UNIDROIT a PECL upravují princip zmírnění škody z pozice strany porušující smlouvu a tím zamezují vznik teorií o tom, zda princip zmírnění škody ukládá poškozené straně povinnost v klasickém slova

---

³⁶⁹ V anglické verzi *remedie for breach of contract* – článek 48 Vídeňské Úmluvy.

³⁷⁰ RIZNIK, Peter. *Článek 77 CISG: Reasonableness of the Measures Undertaken to Mitigate the Loss*. Kodaň, 2009. Kodaňská Univerzita / Univerzita Maribor, č. 1.4.

³⁷¹ RIZNIK, Peter. *Článek 77 CISG: Reasonableness of the Measures Undertaken to Mitigate the Loss*. Kodaň, 2009. Kodaňská Univerzita / Univerzita Maribor, č. 1.4.

³⁷² Čl.7.4.8 odst. 1 Zásad UNIDROIT – *The non-performing party is not liable for harm suffered by the aggrieved party to the extent that the harm could have been reduced by the latter party's taking reasonable*.

Článek 9:505 PECL - *(1) The non-performing party is not liable for loss suffered by the aggrieved party to the extent that the aggrieved party could have reduced the loss by taking reasonable steps.*

smyslu. V souladu s jejich zněním strana porušující smlouvu není odpovědná za ztrátu v rozsahu, v jakém mohla být snížena poškozenou stranou.³⁷³ Jak Zásady UNIDROIT tak PECL upřesňují, že poškozená strana má nárok na náhradu veškerých nákladů, které vynaložila ve snaze snížit škodu.³⁷⁴ Jelikož Vídeňská úmluva o vynaložených nákladech mlčí, znění těchto nezávazných instrumentů může být nápomocné k doplnění její chybějící úpravy.³⁷⁵

4.4.2. Národní úprava

Nejenom na mezinárodní úrovni, ale také na úrovni národní není poškozená strana ve vztahu ke vzniklé škodě pouze pasivním pozorovatelem. Obdobnou úpravu principu zmírnění škody lze nalézt například ve Slovinském právu³⁷⁶ nebo v NOZ.³⁷⁷ Princip zmírnění škody v NOZ je ztělesněn v principu odvrácení újmy, který má kořeny jak v zásadě *neminem laedere* (nikomu neškodit), tak v listině základních práv a svobod (vlastnictví zavazuje).³⁷⁸ Samotný princip v NOZ se nevztahuje pouze na smluvní závazky, ale zakotvuje obecnou povinnost odvrácení

---

³⁷³ CHENGWEI, Lie. *Remedies for Non-performance: Perspectives from CISG, UNIDROIT Principles & PECL*. In: PaceLaw School Institute of International Commercial Law [online]. Zari 2013 [31.07.2017]. Dostupné z <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/chengwei.html>, str. 14.15.1.

³⁷⁴ Čl.7.4.8 odst. 2 Zásad UNIDROIT.

Článek 9:505 odst. 1 PECL.

³⁷⁵ Viz článek 7 odst. 2 CISG.

³⁷⁶ Čl.243 Slovenian Obligacijski zakonik - (4) Stranka, ki se sklicuje na kršitev pogodbe, mora storiti vse razumne ukrepe, da bi se zmanjšala škoda, ki jo je ta kršitev povzročila, sicer lahko druga stranka zahteva zmanjšanje odškodnine.

³⁷⁷ § 2903 NOZ - (1) Nezakročí-li ten, komu újma hrozí, k jejímu odvrácení způsobem přiměřeným okolnostem, nese ze svého, čemu mohl zabránit. (2) Při vážném ohrožení může ohrožený požadovat, aby soud uložil vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící újmy.

³⁷⁸ Článek 11 odst. 3 zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

újmy tomu, komu újma hrozí, a kdo jí může způsobem přiměřeným okolnostem zabránit. Ve smluvním právu se reflektuje obdobně jako princip zmírnění škody. Pokud jedné ze smluvních stran hrozí způsobení újmy z důvodu neplnění smluvní povinností druhou stranou, újmou ohrožená smluvní strana musí vynaložit patřičné kroky ke zmírnění či odvrácení této újmy. V opačném případě může dojít ke snížení náhrady újmy poškozené strany v rozsahu, ve kterém mohla být újma poškozenou stranou snížena.³⁷⁹

4.4.3. Princip spoluzavinění

Princip zmírnění škody může mít různé podoby. V některých právních úpravách je úprava principu zmírnění škody založena na aktivní participaci poškozené strany ke vzniklé škodě. V takovém případě se jedná o tzv. princip spoluzavinění,³⁸⁰ který je upraven mimo jiné v německém BGB či rakouském ABGB.³⁸¹ České právo upravuje jak princip zmírnění škody, tak princip spoluzavinění poškozeného z nedbalosti.³⁸² Přestože se tento institut může lišit v souvislosti

---

³⁷⁹ § 2903 NOZ.

³⁸⁰ Název se může lišit dle konkrétní národní úpravy. V anglické verzi je tento princip označován jako „contributory negligence“.

³⁸¹ § 254 BGB – (1) *Hat bei der Entstehung des Schadens ein Verschulden des Beschädigten mitgewirkt, so hängt die Verpflichtung zum Ersatz sowie der Umfang des zu leistenden Ersatzes von den Umständen, insbesondere davon ab, inwieweit der Schaden vorwiegend von dem einen oder dem anderen Teil verursacht worden ist.*

§ 1304 ABGB - *Wenn bey einer Beschädigung zugleich ein Verschulden von Seite des Beschädigten eintritt; so trägt er mit dem Beschädiger den Schaden verhältnißmäßig; und, wenn sich das Verhältniß nicht bestimmen läßt, zu gleichen Theilen.*

³⁸² § 2918 NOZ – *Vznikla-li škoda nebo zvětšila-li se také následkem okolností, které se přičítají poškozenému, povinnost škůdce nahradit škodu se poměrně sníží. Podílejí-li se však okolnosti, které jdou k tíži jedné či druhé strany, na škodě jen zanedbatelným způsobem, škoda se nedělí.*

s konkrétní úpravou, hlavní myšlenkou je snížení náhrady škody v tom rozsahu, v jakém došlo ke škodě zaviněním poškozené strany. Rozdíl mezi principem zmírnění škody dle článku 77 a principem spoluzavinění je vazba poškozené strany se vznikem škody nebo s její akumulací. Zatímco většina národních úprav se zaměřuje pouze na snížení výše celkové škody o část, k jejímuž vzniku přispěla poškozená strana, k výpočtu výsledné škody v rámci článku 77 se dojde tak, že se od celkové škody odečte výše škody, které mohla poškozená strana zabránit, bez ohledu na to, zdali k této části škody poškozená strana přispěla nebo nepřispěla.³⁸³

Ve spojení s výše uvedeným lze usoudit, že poškozená strana se dle principu spoluzavinění může domáhat náhrady škody v širším rozsahu. Škoda, které mohla zabránit, ale která nenastala jejím (spolu)zaviněním, není od výsledné náhrady škody odečtena. Důvod rozdílné úpravy lze spatřit ve vlivu angloamerického práva na Vídeňskou úmluvu. Dle angloamerického práva není existence zavinění k odpovědnosti za škodu obecně vyžadována a smluvní strana je odpovědná za škodu, aniž by k jejímu vzniku přispěla.³⁸⁴

---

³⁸³ Kalkulace celkové výše náhrady škody se vypočítá pomocí článků 74-76 Vídeňské Úmluvy. CHENGWEI, Lie. *Remedies for Non-performance: Perspectives from CISG, UNIDROIT Principles & PECL*. In: PaceLaw School Institute of International Commercial Law [online]. Zari 2013 [31.07.2017]. Dostupné z <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/chengwei.html>.

³⁸⁴ FOUNTOULAKIS, Christiana. Remedies for breach of contract under the United Nations Convention on the International Sale of Goods. *ERA Forum*, 2011, 12(1), str. 20.

Samotný princip spoluzavinění poškozeného se v rámci Vídeňské úmluvy nicméně také objevuje, a to v článku 80.³⁸⁵ V souladu s tím nemůže poškozená strana uplatňovat nároky z porušení smlouvy druhou stranou v rozsahu, v jakém bylo způsobeno jejím jednáním nebo opomenutím. Vídeňská úmluva stanovuje jak obecnou povinnost poškozené strany zmírnit škodu, tak upravuje princip spoluzavinění poškozeného, který se týká poškozené strany pouze v případě, pokud ke vzniklé škodě sama přispěla.³⁸⁶

Na základě shora uvedeného lze shrnout, že Vídeňská úmluva, Zásady UNIDROIT, PECL a i některé národní úpravy, jako například NOZ, rozlišují mezi situacemi, (i) kdy poškozená strana má obecnou povinnost zmírnit škodu, a (ii) kdy se poškozená strana nemůže domáhat náhrady škody jen do výše, ke které sama přispěla. Na základě těchto dvou principů sdílí poškozená strana dle Vídeňské úmluvy s druhou stranou odpovědnost za škodu jak v rozsahu, v jakém sama přispěla ke škodě, tak v rozsahu, v jakém selhala vynaložit přiměřené opatření k minimalizaci vzniklé škody.

---

³⁸⁵ Článek 80 Vídeňské Úmluvy – Strana nemůže uplatňovat nároky z nesplnění povinností druhou stranou v rozsahu, v kterém bylo způsobeno jednáním nebo opomenutím první strany.

³⁸⁶ STOLL, H., GRUBER, G. Article 74 - 77. In: Peter Schlechtriem, Ingeborg Schwenzer. *Commentary On the UN Convention of the International Sale of Goods (CISG)*, 2. vyd. New York: Oxford University Press, 2005, str. 790.

4.5. Přiměřenost opatření

Rolí poškozené strany není pasivně pozorovat vznik škody a její další hromadění, ale vynaložit veškeré přiměřené opatření k její minimalizaci.³⁸⁷ Vídeňská úmluva obsahuje mnoho obecných pojmů, mezi které patří i termín „přiměřenost“, jehož definice je stěžejní pro určení, jaká opatření jsou vhodná ke zmírnění škody a v jaké míře mají být vynaložena.

Princip přiměřenosti je jeden z nejdůležitějších principů Vídeňské úmluvy, který se nachází v určité formě celkem v třiceti sedmi jejích ustanoveních.³⁸⁸ Vídeňská úmluva překvapivě nedefinuje význam pojmu předvídatelnost a ani nestanovuje kritéria pro určení, která opatření jsou stále považována za přiměřená. Důvod chybějící definice pojmu „přiměřené opatření“ je shledáván zejména ve skutečnosti, že se nejedná o otázku právní, nýbrž o otázku faktu. Na každý případ je třeba nahlížet jednotlivě, neboť právě okolnosti daného případu mají významný podíl na tom, zda učiněné kroky poškozené strany jsou považovány za přiměřené či spadají do oblasti excesivních opatření.³⁸⁹

---

³⁸⁷ V anglické verzi *reasonable measures undertaken by the aggrieved party*.

³⁸⁸ Dle Josepha Lookofsky, přídavné jméno „přiměřené“ (v originální verzi *reasonable*)“ či „nepřiměřené“ (v originální verzi *unreasonable*) se v textu Vídeňské Úmluvy objevuje dokonce čtyřicet sedmkrát.

³⁸⁹ ZELLER, Bruno. *Mitigation of damages: Comparison between the provisions of the CISG (Art. 77) and the counterpart provisions of the Principles of European Contract Law (Art. 9:505)*. In: Felemegas, John. *An International Approach to the Interpretation of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (1980) as Uniform Sales Law*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2007, II. – Question of reasonableness.

Z Vídeňské úmluvy vyplývá, že poškozená strana má právo k náhradě všech kompenzovatelných škod.³⁹⁰ Každá jednotlivá škoda přitom může vést k nespočtu situacím, které mohou tuto škodu rozšířit, a proti kterým je poškozená strana povinna učinit ještě méně předvídatelné kroky.³⁹¹ V rámci své diskreční pravomoci je to právě soudce, kdo po pečlivém zhodnocení všech klíčových okolností rozhodne, zdali poškozená strana jednala v souladu s principem zmírnění škody. Je klíčové vyzdvihnout, že ne všechny učiněné kroky poškozené strany mohou být shledány jako přínosné. Možnost plné náhrady může být poškozené straně odebrána i v případech, pokud soudce dojde k názoru, že kroky učiněné poškozenou stranou nebyly nezbytné, ale spíše kontraproduktivní.³⁹²

Obdobnou situací se zabýval rakouský soud, který posuzoval, zdali vynaložené náklady na opravu poškozeného zařízení, převyšující kupní cenu zařízení, mohou být stále považovány za přiměřené. Spor se týkal australského kupce, který si od německého prodejce objednal chladicí zařízení. Doručené zboží postrádalo smluvně vyžadované vlastnosti a bylo kupujícím deklarováno jako vadné. Jelikož prodávající vadu do konkrétního data neodstranil, prodávající zařízení nechal opravit u jiné společnosti. Náklady na opravu zařízení přesáhly jeho prodejní cenu. Soud prohlásil, že náklady na zmírnění škody nemusí být nutně nižší, než cena věci, proto aby byly považované za přiměřené. Dále uvedl, že je naopak důležité, aby byly vynaložené náklady v rozumném poměru k

---

³⁹⁰ Všechny druhy škod kompenzovatelné v souladu s článkem 74 Vídeňské úmluvy.

³⁹¹ Článek 77 Vídeňské úmluvy.

³⁹² SAIDOV, Djakhongir. Method of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Pace International Law Review*, 2002, 14 (2), s. 20.

prospěchu zmírnění škody. A proto, ve shodě se svým tvrzením rozhodl, že kroky učiněné australským kupcem byly přiměřené.³⁹³

Najít určitou rovnováhu, aby přijatá opatření splňovala kritérium přiměřenosti a nebyla považována za nerozumná ani kontraproduktivní, nemusí být pro poškozenou stranu vždy jednoduché. V následující části proto budou rozebrána kritéria, která jsou nápomocná pro určení, zdali jsou určitá opatření pokládána za přiměřená.

4.5.1. Faktory pro posouzení přiměřenosti

Při posuzování, zdali jsou přijatá opatření přiměřená, je důležité vycházet především ze zásad a principů samotné Vídeňské úmluvy. Přiměřeným opatřením v souladu s Vídeňskou úmluvou je takové opatření, které je učiněno v dobré víře,³⁹⁴ v souladu s obchodními zvyklostmi smluvních stran³⁹⁵ a neposlední řadě není v rozporu s konkurenčními zájmy jednotlivých smluvních stran.³⁹⁶

---

³⁹³ Rozhodnutí Austria Supreme Cour z roku 2002. (*Cooling system case*), sp.zn. 7 Ob 301/01t. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020114a3.html>.

³⁹⁴ Článek 7 Vídeňské úmluvy - (1) Při výkladu této Úmluvy se přihlédne k její mezinárodní povaze a k potřebě podporovat jednotnost při jejím použití a dodržování dobré víry v mezinárodním obchodu

³⁹⁵ Článek 9 Vídeňské úmluvy - (1) Strany jsou vázány jakoukoli zvyklostí, na které se dohodly, a praxí, kterou mezi sebou zavedly. - (2) Pokud není dohodnuto jinak, má se za to, že strany se nepřímo dohodly, že na smlouvu nebo na její uzavírání má být použita zvyklost, kterou obě strany znaly nebo měly znát, a která je v mezinárodním obchodu v široké míře známa stranám smlouvy téhož druhu v příslušném obchodním odvětví a zpravidla jimi dodržována.

³⁹⁶ OPIE, Elisabeth. *Commentary on the manner in which the UNIDROIT Principles may be used to interpret or supplement Article 77 of the CISG*. In: Pace Law School Institute of International Commercial Law [online]. 2005 [cit. 31.07.2017]. Dostupné z <https://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/opie.html>, str. 975.

Úzká vazba mezi principem přiměřenosti a dobré víry při posouzení přiměřenosti opatření ke zmírnění škody byla potvrzena také Nejvyšším soudem v Rakousku. Soudce prohlásil, že škoda způsobená porušením smlouvy může být poškozené straně nahrazena jenom v rozsahu, v jakém nemohla být zmírněna okolnostmi přiměřenými opatřeními. K definici přiměřených opatření dodal, že se jedná o takové kroky, které lze rozumně očekávat od třetí osoby jednající v dobré víře a za stejných podmínek.³⁹⁷ Stejný závěr lze nalézt také v PECL, ve kterých je definice přiměřenosti spojována s principem dobré víry.³⁹⁸

Dalšími důležitými kritérii pro posouzení, zda byla opatření učiněná poškozenou stranou přiměřená, je povaha a účel samotné smlouvy, okolnosti případu, obchodní zvyklosti a také praktiky mezi smluvními stranami. Při hodnocení je neméně stěžejní přihlídnout k subjektivním faktorům, které ovlivnily jednání poškozené strany. Těmi mohou být například obchodní zkušenosti, dovednosti jednotlivých stran, finanční prostředky či závazky ke třetím stranám.³⁹⁹ Mezi další faktory se řadí

---

³⁹⁷ Rozhodnutí Austria Supreme Cour z roku 1996 (Propane case), sp.zn. 10 Ob 518/95. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960206a3.html>.

³⁹⁸ Článek 1:302 PECL - Under these Principles reasonableness is to be judged by what persons acting in good faith and in the same situation as the parties would consider to be reasonable. In particular, in assessing what is reasonable the nature and purpose of the contract, the circumstances of the case and the usages and practices of the trades or professions involved should be taken into account.

³⁹⁹ LOOKOFISKY, Joseph. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on contracts for the international sale of goods*. 4. vyd. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2012. ISBN 9789041138200, 904113820X, s. 136.

rovněž kolísání tržní cen, dostupnost konkrétního trhu nebo reálná možnost substituce či výměny zboží.⁴⁰⁰

4.6. Nejčastější přiměřená opatření z pohledu judikatury

Povinnost zmírnit škodu se do značné míry opírá o zásadu přiměřenosti, která je předmětem širokého výkladu, a proto budou v následující části rozebrány nejčastěji učiněná opatření vycházející ze soudních a rozhodčích rozhodnutí.

4.6.1. Náhradní koupě

Poškozená strana může splnit svou povinnost vycházející z článku 77 prostřednictvím koupě nahrazující původní koupi („náhradní koupě“), a to za předpokladu, že tato transakce vyústí ve zmírnění či eliminaci škody, jež vznikla porušením smlouvy (ať již z důvodu vadného plnění či neplnění). Dle judikatury je přiměřené opatření ve formě náhradní koupě jedno z nejčastěji uplatňovaných.⁴⁰¹

---

⁴⁰⁰ RIZNIK, Peter. *Článek 77 CISG: Reasonableness of the Measures Undertaken to Mitigate the Loss*. Kodaň, 2009. Kodaňská Univerzita / Univerzita Maribor, č. 4;

OPIE, Elisabeth. *Commentary on the manner in which the UNIDROIT Principles may be used to interpret or supplement Article 77 of the CISG*. In: Pace Law School Institute of International Commercial Law [online]. 2005 [cit. 31.07.2017]. Dostupné z <https://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/opie.html>, čl. III, paragraf 1.

⁴⁰¹ STOLL, H., GRUBER, G. Article 74 - 77. In: Peter Schlechtriem, Ingeborg Schwenzer. *Commentary On the UN Convention of the International Sale of Goods (CISG)*, 2. vyd. New York: Oxford University Press, 2005, str. 790.

Otázka přiměřenosti ve vztahu k náhradní koupi byla řešena okresním soudem v USA. Spor vznikl mezi americkým prodejcem a italským kupujícím, kteří uzavřeli smlouvu o prodeji kompresorů pro instalaci klimatizačního zařízení. Prodávající měl dodat kompresory postupně ve třech zásilkách. Nicméně již po první zásilce kupující zjistil, že kompresory jsou nevyhovující a odmítl druhou zásilku převzít. Po neúspěšných pokusech opravit vadu kompresorů se kupujícímu podařilo zajistit kompresory od jiného dodavatele, které ovšem pro plánované použití vyžadovaly změnu elektrických panelů, které způsobily dodatečné náklady. Soudce při posuzování přiměřenosti přijatých opatření kupujícím bral v úvahu mimo jiné jeho finanční neschopnost zakoupit nové kompresory ihned po porušení smlouvy. Ve svém rozhodnutí soudce uvedl, že s výjimkou dodatečných nákladů vynaložených na modifikaci elektronických panelů byla všechna opatření ze strany kupujícího uskutečněna v souladu s článkem 77 Vídeňské úmluvy.⁴⁰²

Každá náhradní koupě nemusí být považována za opatření ke zmírnění škody. Důležité je rozlišovat dvě situace. Pokud zboží nakoupené od jiného dodavatele slouží pouze jako dočasné řešení, jedná se o opatření ke zmírnění škody. Příkladem je kupující, který nakoupí 20 kg zmrzliny od jiného dodavatele pouze po dobu, kterou prodávající není schopen dodat smluvně dohodnutých 150 kg zmrzliny. Poškozená strana má právo jak

---

⁴⁰² Rozhodnutí Federal District Court New York z roku 1994 (*Delchi Carrier v. Rotorex*), sp. zn. 88-CV-1078. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940909u1.html>

na náhradu škody, tak na dodání zboží od prvního dodavatele.⁴⁰³ V druhé situaci má nákup zboží od jiného dodavatele jinou povahu. Jedná se o stav, kdy nákup zboží od jiného dodavatele plně nahradí zboží původně smlouvené s prvním prodávajícím. Popsaná transakce je v souladu s principem zmírnění škody, ale vyvstává otázka, jestli má poškozená strana stále nárok na dodání původního zboží od prvního prodávajícího.⁴⁰⁴ Jedno z důležitých kritérií pro posouzení této otázky je moment, kdy došlo k uzavření smlouvy o dodání zboží od jiného dodavatele. Za předpokladu, že by k němu došlo před momentem porušení smlouvy, nejednalo by se o transakci z důvodu zmírnění škody, nýbrž zmírnění škody by bylo pouze jejím důsledkem. Poškozená strana by měla právo na náhradu nákladů vynaložených ke zmírnění škody, stejně tak jako právo požadovat po druhé straně dodání původního zboží. Pokud náhradní koupě proběhne po porušení smlouvy, náhradní transakce často vyústí v nahrazení původně smlouveného zboží. V takovém případě může být právo na dodání původně smlouveného zboží poškozené straně odepřeno, a to s výjimkou případů, kdy zboží nakoupené od jiného dodavatele mělo sloužit pouze po dobu, kdy je prodávající v prodlení s dodáním původního zboží.⁴⁰⁵

---

⁴⁰³ HUBER, Peter. Some Introductory Remarks on the CISG. London: Sellier, European Law Publishers, 2006, str. 291.

⁴⁰⁴ RIZNIK, Peter. *Článek 77 CISG: Reasonableness of the Measures Undertaken to Mitigate the Loss*. Kodaň, 2009. Kodaňská Univerzita / Univerzita Maribor, paragraf 4.2.1 Substitute (Cover) Transaction.

⁴⁰⁵ SCHLECHTRIEM, P. Damages, avoidance of the contract and performance interest under the CISG. In: CISG-online.ch [online], 2008 [cit. 31.7.2017]. Dostupné z http://www.globalsaleslaw.org/__temp/schlechtriem_damages_avoidance.pdf, para 1.

4.6.2. Opětovný prodej

Nejtypičtějším opatřením ke zmírnění škody z pozice prodávající strany je v souladu s judikaturou opětovný prodej, neboli pře prodej zboží, které bylo předmětem porušené smlouvy. Pokud je kupující v prodlení se zaplacením kupní ceny, popřípadě s převzetím zboží, prodávající má možnost zboží pře prodat třetí straně za účelem zmírnění škody.⁴⁰⁶

Opatření ke zmírnění škody ve formě opětovného prodeje může být považováno za přiměřené, i pokud je pře prodáno za nižší cenu než jaká byla ujednána mezi původním kupujícím a poškozeným prodávajícím. Rozhodl o tom rozhodčí soud ve Vídni ve sporu mezi australským prodávajícím a německým kupujícím o nezaplacení a nepřevzetí kovových plátů. Kupující převzal první část zboží, kterou nezaplatil, a následně odmítl převzít druhou část zboží. Po několika výzvách k zaplacení a k převzetí zboží se prodávající uchýlil k pře prodeji odmítnutého zboží s cílem zmírnit svoji ztrátu. Kupní cena byla ovšem nižší, než s prvním kupujícím. Prodávající následně požadoval po kupujícím zaplacení kupní ceny za první část zboží a náhradu škody v rozsahu peněžnímu rozdílu mezi smluvní cenou a utrženou cenou za zboží. Arbitrážní soud rozhodl, že prodávající má nárok na zaplacení kupní ceny převzatého zboží a dále usoudil, že splnil svou povinnost zmírnit škodu opětovným prodejem

---

⁴⁰⁶ RIZNIK, Peter. *Článek 77 CISG: Reasonableness of the Measures Undertaken to Mitigate the Loss*. Kodaň, 2009. Kodaňská Univerzita / Univerzita Maribor, paragraf 4.2.1 Substitute (Cover) Transaction, b) A resale by the Seller.

zboží i za nižší cenu a přiznal prodávajícímu peněžní náhradu v rozsahu rozdílu kupních cen.⁴⁰⁷

Každý případ musí být posouzen s ohledem na konkrétní okolnosti případu, neboť pře prodej zboží za nižší cenu nemusí být vždy považován za přiměřené opatření.⁴⁰⁸ Obdobná problematika byla rozhodována španělským soudem, který rozhodoval o náhradě škody vyplývající z porušení smlouvy o prodeji 800.000 pytlů juty. Kupující krátce po uzavření smlouvy požadoval snížení kupní ceny za pytel juty, která byla smluvně stanovena na USD 0.559,-. Neshoda o výši ceny za zboží vy eskalovala prodejem zboží třetí osobě. Navzdory tomu, že cena není dle judikatury považována hlavním kritériem pro posouzení, zda konkrétní opatření je přiměřené či naopak kontraproduktivní, v tomto sporu rozhodla právě cena, za kterou prodávající prodal zboží třetí osobě. Kupní cena za pytel juty při pře prodeji třetí osobě klesla na USD 0.30,- za pytel, což bylo podstatně méně než původní smluvená cena a také méně než snížená cena nabízená španělským kupujícím. Prodávající při soudním jednání žádal o náhradu rozdílu mezi původní sjednanou cenou a cenou, za kterou prodal zboží třetí osobě. Soud rozhodl, že kupující porušil svou povinnost zmírnit škodu přiměřeným způsobem a přiznal kupujícímu pouze náhradu v rozsahu rozdílu mezi sníženou cenou nabízenou

---

⁴⁰⁷ Rozhodčí nález Austria Vienna Arbitration proceeding z roku 1994 (*Rolled metal sheets case*), sp. zn. SCH-4318., Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940615a4.html>.

⁴⁰⁸ RIZNIK, Peter. *Článek 77 CISG: Reasonableness of the Measures Undertaken to Mitigate the Loss*. Kodaň, 2009. Kodaňská Univerzita / Univerzita Maribor, paragraf 4.2.1 Substitute (Cover) Transaction, b) A resale by the Seller.

španělským kupujícím a cenou, za kterou bylo zboží prodáváno třetí osobě.⁴⁰⁹

Při posuzování, zda prodávající jako poškozená strana splnil svou povinnost zmírnit škodu, je třeba přihlížet také k povaze předmětu smlouvy.⁴¹⁰ O problematice předprodeje zboží na míru bylo rozhodováno ve sporu mezi čínským prodávajícím a zahraničním kupujícím. Kupující si objednal látku šitou na míru, která byla určena pro výrobu zimních kabátů. Po dodání zboží kupující nedůvodně tvrdil, že technické parametry látky neodpovídají smlouvě a zboží odmítl převzít. Nepřevzetí zboží způsobilo prodávajícímu dodatečné náklady na uskladnění zboží, a proto žádal o náhradu vzniklé škody. Při rozhodčím řízení byla vznesena otázka o povinnosti prodávajícího zmírnit škodu prodejem zboží třetí osobě a eliminování tak škody minimálně co do nákladů na uskladnění. Soud vyjádřil své přesvědčení, že prodávající neporušil povinnost vyplývající z principu zmírnění škody, a to z důvodu customizace zboží. V opačném případě by prodávající nesl nepřiměřené a neúnosné břemeno.⁴¹¹

---

⁴⁰⁹. Rozhodnutí Spain Supreme Court z roku 2000 (*Internationale Jute Maatschappij v. Marín Palomares*), sp. zn. 454/2000. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000128s4.html>.

⁴¹⁰ RIZNIK, Peter. *Článek 77 CISG: Reasonableness of the Measures Undertaken to Mitigate the Loss*. Kodaň, 2009. Kodaňská Univerzita / Univerzita Maribor, paragraf 4.2.1 Substitute (Cover) Transaction, b) A resale by the Seller.

⁴¹¹ Rozhodčí nález China post-1989 CIETAC Arbitration proceedings z roku 1990 (*Cloth wind coats case*), sp.zn. CISG/1990/01. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/900000c1.html>.

4.6.3. Ostatní přiměřená opatření

Možných opatření, která jsou očekávána od poškozené strany s cílem zmírnit škodu, existuje nespočet. V předchozích případech byla pozornost věnována především situacím, kdy zboží dle smlouvy nebylo prodávajícím dodáno vůbec či nebylo dodáno v termínu. V následující části budou rozebrány dva judikáty pojednávající o situaci, kdy kupující jako poškozená strana obdržel vadné zboží.⁴¹²

Odvolací soud v Německu rozhodoval o tom, zda kupující, který vědomě používal vadné zboží, porušil nebo naopak jednal v souladu s principem zmírnění škody. Spor se týkal rakouského prodávajícího a německého kupce, kteří uzavřeli smlouvu o prodeji pěti kilogramů černého vosku k zapečetění láhví vína. Vosk slouží k ochraně vína proti vyschnutí a ke snížení rizika infekce. Po šesti měsících se ukázalo, že dodané zboží bylo vadné, o čemž kupující prodávajícího následně uvědomil. Jelikož kupující v regionu nenašel jiného dodavatele, vosk k zapečetění láhví používal i poté, co se projevil jako vadný. Soud rozhodl, že kupující je odpovědný za vadu zboží a také za škodu, která kupujícímu vznikla, ale pouze do částky, která nemohla být poškozenou stranou snížena. Odvolávací soud dále uvedl, že prodávající porušil svou povinnost učinit opatření ke zmírnění škody, neboť používáním vadného zboží mohlo naopak dojít ke zvýšení škody. Argument kupujícího o tom, že v místním regionu nebylo jiného

---

⁴¹² KNAPP, Victor. Article 74. In: Bianca-Bonell. *Commentary on the International Sales Law*. Milan: Giuffrè Editore, 1987, s. 560.

dodavatele vosku, byl soudce zamítnut, a to zejména s ohledem na skutečnost, že původní prodávající sídlil v jiné zemi než kupující.⁴¹³

O používání vadného zboží i po projevení vady zboží, nelze bez posouzení všech relevantní okolností tvrdit, že není v souladu s principem zmírnění škody. Důkazem toho je rozhodnutí odvolávacího soudu v USA, který potvrdil rozhodnutí nižšího soudu o tom, že kupující, jako poškozená strana, jednal v souladu s článkem 77 Vídeňské úmluvy, když vědomě tisknul na vadné textilní látky. Spor vznikl mezi německou společností, která si od amerického prodejce objednala tkaninu přizpůsobenou k potiskům. Krátce po dodání zboží kupující objevil malé vady na zboží, ale přesto se rozhodl tisk na textilní látky nepřerušit. Po nastolení větších problémů se zbožím kupující požadoval možnost vrácení zboží (přibližně osm tisíc metrů látky), které i přes nesouhlas prodávající zboží odeslal zpět. Americký soud rozhodl, že zboží opravdu nebylo v souladu se smlouvou a přiznal kupujícímu právo na náhradu škody. Námitka prodávajícího, že kupující tiskl na tkaninu i po objevení menších problému, a tím vědomě zvýšil škodu, byla odmítnuta. Soud pronesl, že přerušení podnikatelské činnosti kupujícího by naopak mohlo vést k větším škodám a shledal jednání kupujícího v souladu s principem zmírnění škody.⁴¹⁴

---

⁴¹³ Rozhodnutí Germany Supreme Court z roku 1999 (*Vine wax case*), sp. zn. VIII ZR 121/98. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990324g1.html>.

⁴¹⁴ Rozhodnutí U.S. Circuit Court of Appeals z roku 2002 (*Schmitz-Werke v. Rockland*), sp. zn. 00-1125. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020621u1.html>.

ZÁVĚR

Cílem předkládané rigorózní práce bylo provést kritickou analýzu ustanovení Vídeňské úmluvy upravující náhradu škody, představit soudní rozhodnutí dotýkající se, byť nepřímou, tohoto institutu a poskytnout tak ucelený přehled o institutu náhrady škody. Pro splnění stanovených cílů a nalezení odpovědí na předložené výzkumné otázky v jednotlivých dílčích kapitolách bylo ustanovení Vídeňské úmluvy v práci konfrontováno s judikaturou a srovnáváno se zněním Zásad UNIDROIT a PECL.

V rámci analýzy institutů souvisejících s náhradou škody ve Vídeňské úmluvě bylo odhaleno velké množství nejasností, a to jak při interpretaci jednotlivých ustanovení, tak i při jejich aplikaci v praxi. Příčinu vzniklých nejasností vidí autorka zejména v neúplné a chybějící zákonné úpravě. Některé nejasnosti byly v předložené práci vyřešeny výkladem ve světle zásad a principů samotné Vídeňské úmluvy a dále srovnáním se zněním Zásad UNIDROIT a PECL. Řešení pro jiné nejasnosti bylo autorkou vyvozeno z ustálené rozhodovací praxe soudů.

V následující části autorka v souladu s dílčími závěry jednotlivých kapitol přináší závěry o problematických aspektech a nejasnostech, které byly odhaleny v úpravě náhrady škody ve Vídeňské úmluvě:

1) Chybějící vymezení právně vymahatelných škod.

Příliš obecná formulace článku 74 Vídeňské úmluvy připouští vymahatelnost jakékoli škody, která spadá pod pojem skutečné škody a ušlého zisku. Nicméně už nedefinuje ani neobjasňuje, které jsou kritéria pro určení, zda určitou škodu lze definovat jako skutečnou škodu či ušlý zisk. Z důvodu chybějící definice se stala předmětem kontroverzních diskuzí zejména náhrada škody v důsledku ztráty šance na dosažení lepšího výsledku a poškození dobrého jména.

Jak vyplývá z předložené práce, poškozená strana má právo na náhradu očekávaných škod mající původ ve ztrátě šance na dosažení lepšího výsledku. Vzhledem ke skutečnosti, že prokázání rozsahu budoucích ztrát s rozumnou mírou jistoty je mnohdy složité či téměř nemožné, bylo Kompenzační komisí OSN navrženo, aby v těchto situacích rozsah škody posoudil soudce v rámci své diskreční pravomoci. Autorka, v návaznosti na posledně uvedené, ve své práci nastínila několik teorií o kalkulaci takovéto přiznané škody. Ztotožňuje se s teorií odkazující na kalkulaci v poměru k pravděpodobnosti vzniku škody, neboť je dle jejího názoru nejprůhlednější a nejprůhlednější. Snížení náhrady škody v poměru k pravděpodobnosti jejího výskytu zajišťuje kompromis mezi (i) nepřiznáním náhrady škody z důvodu neprokázaného rozsahu škody a (ii) stoprocentní kompenzací, která by naopak znevýhodňovala stranu porušující smlouvy vzhledem k neprokázanému rozsahu škody poškozenou stranou.

V rámci analýzy problematiky poškození dobrého jména autorka došla k názoru, že jak ušlý zisk z poškození dobrého jména, tak samotné poškození dobrého jména, by mělo být předmětem právní ochrany ve Vídeňské úmluvě. Svůj názor opírá o tvrzení, že na dobré jméno společnosti by se mělo nahlížet jako na jmění mající peněžní hodnotu, neboť její poškození může vést ke ztrátě budoucích zisků či ke změně postavení firmy na trhu. K tomu dodala, že materiální hodnotu lze vidět například ve finančních výhodách, které plynou z dobrého jména společnosti, kterými jsou například nižší marketingové náklady, možnost prodeje zboží a služeb za vyšší ceny či získání půjčky za výhodnějších podmínek. V návaznosti na obavy některých autorů, že uznání náhrady škody ze samotného poškození dobrého jména by mohlo vést k náhradě spekulativních škod, navrhuje, že pokud není možné prokázat rozsah škody, kalkulace výsledné náhrady škody by mohla být ponížena v poměru k pravděpodobnosti jejího výskytu, tak jak tomu je u ztráty šance.

2) Vztah mezi kauzalitou a principem předvídatelnosti.

Autorka ve své předpokládané dospěla k názoru, že faktická kauzalita není v některých situacích postačující metodou pro určení, zda je strana porušující smlouvu odpovědná za vznik škody princip. Dle jejího názoru zejména ve sporech, ve kterých existuje více než jedna příčina vzniku sporu, je potřeba aplikovat nástroje právní kauzality, kterými jsou například teorie adekvátní kauzality či test zvaný *NESS*, tzv. test dostatečnosti. V opačném případě by zejména v multikauzálních sporech

náhrada škody mohla vést k excesivnímu rozsahu odpovědnosti či naopak k vyloučené odpovědnosti.

V rámci rozboru faktické a právní příčinné souvislosti byly v práci předloženy závěry o tom, že princip předvídatelnosti není způsobilý nahradit nástroje právní kauzality. Je nesporné, že princip předvídatelnosti a kauzalita jsou instituty účelově podobné, avšak každý z nich nastupuje do své role s cílem limitovat rozsah škody v jiné fázi. Příčinná souvislost mezi porušením smlouvy a vzniklou škodou se zkoumá jako první, kdežto test předvídatelnosti je aplikován až poté, co je prokázáno, že škoda vznikla v důsledku porušení smlouvy.

3) Nejasnosti dotýkající se aplikace objektivního testu předvídatelnosti.

Na základě analýzy principu předvídatelnosti došla autorka k názoru, že tento institut vykazuje značné nejasnosti, pokud jde o aplikaci objektivního testu předvídatelnosti. Vídeňská úmluva upravuje princip předvídatelnosti v článku 77, jenž stanoví, že náhrada škody nesmí přesáhnout ztrátu a ušlý zisk, kterou strana porušující smlouvu předvíдалa nebo měla předvídat v době uzavření smlouvy. V souladu se zněním článku lze tvrdit, že předvídatelnost škody je posuzována jak dle subjektivního, tak i pomocí objektivního testu. Nicméně je sporné, kdo je subjektem objektivního testu předvídatelnosti. Předmětem nejasností je, kdo měl předvídat ztrátu, zda se jedná o stranu porušující smlouvu, jak vyplývá z výslovného znění Vídeňské úmluvy, nebo o rozumnou osobu

v tomtéž postavení. Dle názoru autorky je spravedlivější zvolit rozumnou osobu v tomtéž postavení, neboť neplnící strana může mít méně znalostí než rozumná osoba, a v takovém případě by mohla být poškozené straně odeprána možnost náhrady škody, která by byla v jiném případě předvídatelná. Autorka k tomu dále uvedla, že tento názor je kompatibilní se zněním článku 25 Vídeňské úmluvy.⁴¹⁵

- 4) Chybějící definice přiměřených opatření v souvislosti s jednáním v souladu s principem zmírnění škody.

V předložené rigorózní práci autorka konfrontovala znění Vídeňské úmluvy pojednávající o „povinnosti“ poškozené strany učinit opatření ke zmírnění škody, které vzbuzuje klamný dojem, že poškozená strana má určitou povinnost vůči straně porušující smlouvu. Autorka se přiklonila k tvrzení, že úmyslem principu zmírnění škody není ukládat poškozené straně povinnost v klasickém slova smyslu, jejíž porušení by mohlo vyústit v nárok strany porušující smlouvy na náhradu této „nezmírněné“ škody, nýbrž účelem je pouze zmírnění té škody, které lze zabránit, ve snaze podpořit ekonomickou aktivitu a předejít vzniku odpadu (jak je blíže vysvětleno v předložené práci).

V kapitole pojednávající o principu zmírnění škody byl mnohokrát zmíněn princip přiměřenosti a s tím související přiměřená opatření

---

⁴¹⁵ Článek 26 CISG - Porušení smlouvy jednou ze stran je podstatné, jestliže způsobuje takovou újmu druhé straně, že ji ve značné míře zbavuje toho, co tato strana je oprávněna očekávat podle smlouvy, ledaže strana porušující smlouvu nepředvíдалa takové důsledky a ani rozumná osoba v tomtéž postavení by je nepředvíдалa za týchž okolností.

sloužícími ke zmírnění škody. Ač je princip přiměřenosti jeden z nejdůležitějších principů Vídeňské úmluvy, kritéria a faktory pro určení, která opatření jsou považována za přiměřená, chybí. V souladu s analýzou judikatury a interpretací znění Zásad UNIDROIT a PECL lze tvrdit, že princip přiměřenosti by měl být vykládán v souladu s principem dobré víry, podle obchodních zvyklostí smluvních stran a také v souladu s účelem samotné smlouvy. Mimo jiné by mělo být přihlíženo také k subjektivním faktorům, jako jsou obchodní zkušenosti a dovednosti smluvních stran, a dále by měly být brány v úvahu faktory objektivního charakteru, kterými jsou například kolísání tržní cen, dostupnost konkrétního trhu nebo reálná možnost substituce či výměny zboží.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ABGB	Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesamten Deutschen Erbländer der Österreichischen Monarchie (rakouský Všeobecný zákoník občanský)
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch (německý občanský zákoník)
CISG	United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží)
Čl.	Článek
ČR	Česká republika
CIETAC	Čínská mezinárodní hospodářská a obchodní arbitrážní komise
EUR	Měna eurozóny (EURO)
GAAP	Generally Accepted Accounting Principles (Všeobecně uznávané účetní principy)

ICC	International Court of Arbitration (Mezinárodní arbitrážní soud)
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (Český právní řád)
OHADA	Organisation pour l'Harmonisation en Afrique du Droit des Affaires (Organizace pro harmonizace obchodního práva v Africe)
Odst.	Odstavec
OSN	Organizace spojených národů
PECL	Principles of European Contract Law (Principy evropského smluvního práva)
s., str.	Strana
ULFIS	Uniform Law on the Formation of Contracts for the International Sale of Goods (Jednotný zákon o uzavírání smluv o mezinárodní koupi zboží)

ULIS	Uniform Law on the International Sale of Goods (Jednotný zákon o mezinárodní koupi zboží)
UNCITRAL	United Nations Commission on International Trade Law (Komise OSN pro mezinárodní právo obchodní)
UNIDROIT	Institut International pour l'Unification du Droit (Mezinárodní ústav pro sjednocování soukromého práva)
UPICC / Zásady UNIDROIT	Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT, 2010.
USD	Americký dolar

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Zahraniční a česká literatura

ANDERSON, Roy R. *Damages under the Uniform commercial code*. 2. vyd. St. Paul, Minn.: Thomson West, 2013.

BONELL Michael J. *An International Restatement of Contract Law: The UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts*. 3. vyd. New York: Transnational Publishers, 2005. ISBN 13: 9789004177161.

BRIDGE, Michael. *The International Sale of Goods*. 5. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2013. 960. ISBN: 9780198792703.

BRIDGE, Michael. *The Sale of Goods*. 2. vyd. Oxford: Oxford University Press, 1997. ISBN10: 0198258712.

BURROWS, Andrew. *Remedies for Torts and Breach of Contract*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2004. ISBN: 9780406977267.

COOTER R., ULEN T. *Law and Economics. Berkeley Law Books*. 6. vyd., 2016. ISBN 978-0-13-254065-0.

CORBIN Arthur L., MURRAY Timothy. *Corbin on Contracts*. Matthew Bender, 1964. ISBN: 9780327183105.

DALHUISEN, Jan H. *Dalbuisen on International Commercial, Financial and Trade Law*. Oxford: Hart Publishing, 2007. ISBN: 9781509907458.

FOMBRUN, Charles. *Reputation: Realizing Value from the Corporate Image.* Boston: Harvard Business School Press, 1996. ISBN-10: 0875846335.

FOUNTOULAKIS, Christiana. Article 72, In: Schlechtriem P. & Schwenger, I. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG).* 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. ISBN: 9780198723264.

GABEHART, Scott, BRINKLEY, Richard. *The Business Valuation Book.* Proven strategies for measuring a company's value. New York: AMACOM, American Management Association, 2002. ISBN-10: 0814406424.

GALSTON, Nina M., SMIT Hans. *International Sales: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods.* New York: M. Bender, 1984.

GOODE, Roy. *Commercial Law.* 3.vyd. London: Penguin, 2004.

GOTANDA, John. Articles 74-78,. In: *UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG).* Munich: C.H. Beck, 2011.

HART, H.L.A., HONORE, T. *Causation in the Law.* 2.vyd. New York: Oxford University Press, 1985. ISBN: 9780198254744.

HONNOLD, John, FLECHTNER Harry M. Article 74-77: In: *Uniform law for international sales under the 1980 United Nations Convention*. 4. vyd. Austin: Wolters Kluwer Law & Business, 2009. ISBN-13: 978-9041127532.

HONORE, Anthony M. Causation in the Law. In: Zalta Edward N. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. 2010, ISSN: 1095-5054. Dostupné také z <https://plato.stanford.edu/cgi-bin/encyclopedia/archinfo.cgi?entry=causation-law>.

HUBER, Peter. *Some Introductory Remarks on the CISG*. London: Sellier, European Law Publishers, 2006. Str. 228-238.

KANDA, Antonín. *Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní kupní smlouvě)*. Praha: Linde Praha a.s., 1999.

KNAPP, Victor. Article 74. In: Bianca-Bonell. *Commentary on the International Sales Law*. Milan: Giuffrè Editore, 1987.

LOOKOFSKY, Joseph. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on contracts for the international sale of goods*. 4. vyd. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2012. ISBNs 9789041138200, 904113820X.

MILL, John Stuart. The Collected Works of John Stuart Mill, Volume X - Essays on Ethics, Religion and Society. In: *Collected Works of John Stuart Mill, in 33 vols.* London: University of Toronto Press, Routledge and Kegan Paul Ltd, 1969.

MORRISSEY, Joseph F., GRAVES, Jack M. *International Sales Law and Arbitration – Problem, Cases and Commentary.* Alphen aan den Rijn: Aspen Publishers Inc.-Kluwer Law International, 2008. ISBN-10: 0735577072.

NANDA, P., RALPH, B. Lake. *The Law of Transnational Business Transactions.* St. Paul, Minn: Thomson/West, 2003. ISBN 0314110631.

NICHOLAS, Barry. *The French Law of Contract.* 2. vyd. Oxford: Clarendon Press, 1992. 290. ISBN 9780198762560.

ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu.* Praha: Wolters Kluwers, 2006.

SAIDOV, Djakhongir. Damage to Business Reputation and Goodwill under the Vienna Sales Convention. In: Saidov, D. and Cunnington R. (eds.). *Contract Damages: Domestic and International Perspectives.* Oxford: Hart Publishing, 2008, s. 389-418.

SAIDOV, Djakhongir, CUNNINGTON, R. Current Themes in the Law of Contract Damages: In: Saidov, D. and Cunnington R. (eds.). *Contract Damages: Domestic and International Perspectives*. Oxford: Hart Publishing, 2008.

SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales*. The CISG and other International Instrument. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN-10: 1841137421.

SCOTT, E. Robert. The case for Market Damages: Revisiting the Lost Profits Puzzle. *The University of Chicago Law Review*, 1990, str. 1155-1202.

SCHLECHTRIEM P., SCHWENZER, I. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. 1728. ISBN: 9780198723264.

SCHWENZER, Ingeborg. Article 74-77. In: Schlechtriem P. & Schwenzler. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. 999. ISBN: 9780198723264.

SCHWENZER, I., HACHEM, P., KEE, CH. *Global sales and contract law*. Oxford: Oxford University Press, 2012. 1072. ISBN 9780199572984.

SCHWENZER, I., FOUNTOULAKIS, C., DIMSEY, M. *International sales law. A guide to the CISG.* 2 .vyd. Oxford: Hart Publishing, 2012. 842, ISBN 9781849463027.

SCHWENZER, I., FOUNTOULAKIS, Ch. *International Sales Law.* 1. vyd. London: Routledge, 2007. 664. ISBN-10: 0415419646.

STOLL, H., GRUBER, G. Article 74 - 77. In: Peter Schlechtriem, Ingeborg Schwenzer. *Commentary On the UN Convention of the International Sale of Goods (CISG)*, 2. vyd. New York: Oxford University Press, 2005.

TREITEL, Guenter H. *Remedies for Breach of Contract: A Comparative Account.* Oxford: Clarendon Press, 1988.

ZELLER, Bruno. Mitigation of damages: Comparison between the provisions of the CISG (Art. 77) and the counterpart provisions of the Principles of European Contract Law (Art. 9:505). In: Felemegas, John. *An International Approach to the Interpretation of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (1980) as Uniform Sales Law.* Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2007. str. 486-489.

WERRO Franz, BELSER E. V. Principles for International Commercial Contracts, A Swiss Perspective on the Unidroit Principles. In: Bonell M.J., *A new approach to international commercial contracts - the UNIDROIT principles of international commercial contracts.* London: Kluwer Law International, 1999, str. 331-356.

WHITE, James J., a SUMMERS Robert S. *Uniform Commercial Code*. 5. vyd. St Paul: West Publishing Co, 2000.

Odborné články

ANDERSON, Roy R. Damages for Sellers under the Code's Profit Formula. *Southwestern Law Journal*, 1986, 40, str. 1021-1063.

BASEDOW, Jürgen. Towards a Universal Doctrine of Breach of Contract:

The Impact of the CISG. *International Review of Law and Economics*, 2005, 25, str.487-500.

BLACK, E., CARNES, T., Richardson V.J. The Market Valuation of Corporate Reputation. *Corporate Reputation Review*, 2000, 3(1).

BONELL Michael J. The CISG, European Contract Law and the Development of a World Contract Law. *American Journal of Comparative Law*, 2008, str. 1-28.

BONELL Michael J. The Unidroit Principles of International Commercial Contracts and CISG -- Alternatives or Complementary INSTRUMENTS? *Uniform Law Review*, 1996, 26, str. 26-39.

BREEN, John M. The Lost Volume Seller and Lost Profits under U.C.C: § 2-708(2): A Conceptual and Linguistic Critique. *University of Miami Law Review*, July 1996, 50(4), s. 827-830.

CHANDRASENAN, Anukarshan. UNIDROIT Principles to Interpret and Supplement the CISG: An Analysis of the Gap-filling Role of the UNIDROIT Principles. *Vindobona Journal of International Commercial Law and Arbitration*, 2007, 11, str. 65-80.

CHENGWEI, Lie. *Remedies for Non-performance: Perspectives from CISG, UNIDROIT Principles & PECL.* In: PaceLaw School Institute of International Commercial Law [online]. Zari 2013 [31.07.2017]. Dostupné z <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/chengwei.html>.

DIAMOND, Thomas A., FOSS Howard. Consequential Damages for Commercial Loss: An Alternative to Hadley v. Baxendale. *Fordham Law Review*, 1994, 63 (3).

EISELEN, Sieg. Unresolved damages issues of the CISG: a comparative analysis. *Comparative and International Law Journal of Southern Africa*, 2005, 38, s. 32-46.

EISENBERG, Melvin A. The duty to Rescue in Contract Law. *Fordham Law Review*, 2002-2003, 71, 647.

FARNSWORTH, Allan E. Legal Remedies for Breach of Contract. *Columbia Law Review*, 1970, 70 (7), str. 1145 - 1216. DOI: 10.2307/1121184.

FELEMEGAS, John. The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods: Article 7 and Uniform Interpretation.

Review of the Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG). Kluwer Law International, 2000-2001, str. 115 – 265.

FERRARI, Franco. Comparative Ruminations of foreseeability of Damages in Contract Law. *Louisiana Law Review*, 1993, 52, str. 1257 – 1269.

FOUNTOULAKIS, Christiana. Remedies for breach of contract under the United Nations Convention on the International Sale of Goods. *ERA Forum*, 2011, 12(1), str.7-23.

FOUNTOULAKIS, Christiana. The Parties' Choice of „Neutral Law“ in International Sales Contracts. *European Journal of Law Reform*, 2005, VII (č. ¾), str. 303-329.

GOTANDA, John. *Damages in Lieu of Performance because of Breach of Contract*. Haag, 2006. Public Policy Research Paper. Villanova University School of Law, School of Law.

HOLINSKY, Jerald D. Finding the 'Lost Volume Seller: Two Independent Sales Deserve Two Profits under Illinois Law. *John Marshall Law Review*, 1998, 22(2).

LANDO, Ole. CISG and Its Followers: A Proposal to Adopt Some International Principles of Contract Law. *American Journal of Comparative Law*, 2005, 53.

LANDO, Ole. *Principles of European Contract Law and Unidroit Principles: Similarities, Differences and Perspectives.* In: Pace Law School Institute of International Commercial Law [online]. Řím, 2002 [cit. 31.07.2017]. Dostupné z <https://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/lando6.html>.

LANDO, Ole. *The Rules of European contract law.* European Parliament, Directorate General for Research. Working Paper, Legal Affairs Series, JURI 103 EN, 1999, kapitola III, str. 127-136.

KORPELA Riku. Article 74 of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. In: *Review of the Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG).* Pace International Law Review, 2006. s. 73-168.

OPIE, Elisabeth. *Commentary on the manner in which the UNIDROIT Principles may be used to interpret or supplement Article 77 of the CISG.* In: Pace Law School Institute of International Commercial Law [online]. 2005 [cit. 31.07.2017]. Dostupné z <https://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/opie.html>.

RIZNIK, Peter. *Článek 77 CISG: Reasonableness of the Measures Undertaken to Mitigate the Loss.* Kodaň, 2009. Kodaňská Univerzita / Univerzita Maribor.

SAIDOV, Djakhongir. Causation in Damages: The Convention on Contracts for the International Sale of Goods, the UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts, the Principles of European

Contract Law. *Review of the Convention on Contracts for the International Sale of Goods 2004-2005*. European Law Publishers, 2006. 225-267.

SAIDOV, Djakhongir. Method of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Pace International Law Review*, 2002, 14 (2), 207-377.

SAIDOV, Djakhongir. Damages: The Need For Uniformity, *Journal of Law and Commerce*, 2005, 25.

SAIDOV, D Djakhongir. Standard of Proving Loss and Determining the Amount of Damages. *Journal of Contract Law*, 2006, 22, str. 27 - 53.

SCHLECHTRIEM, P. *Damages, avoidance of the contract and performance interest under the CISG*. In: CISG-online.ch [online], 2008 [cit. 31.7.2017]. Dostupné z http://www.globalsaleslaw.org/__temp/schlechtriem_damages_avoidance.pdf.

SCHWENZER, I., HACHEM, P. The CISG - Successes and Pitfalls, 57. *American Journal of Comparative Law*, 2009, str. 457-478.

SLOMAN, S., LAGNADO D. Causality in Thought. *Annual Review of Psychology*, 2015, 66 (3.1–3.25).

WEINRIB, E.J. A Step Forward in Factual Causation. *The modern Law Review*, 1975, 38, str. 518 – 534.

ZELLER, Bruno. *The significance of the CISG for the harmonisation and transplantation of international commercial law.* Melbourne, 2002. Working paper. Victoria University.

Právní předpisy

Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT, 2010.

Principy evropského smluvního práva, 2002.

Acte Uniforme Révisé Relatif au Droit des Sociétés Commerciales Et Du Groupement D'intérêt Économique, 2014.

Zákon č. 160/1991 Sb., Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

Zákona č. 15/1988 Sb., o Vídeňské úmluvě o smluvním právu. (Česká republika)

Zákon č. 89/2012, občanský zákoník, 2012. (Česká republika)

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (Česká republika)

Zákon č. 99/1963, občanský soudní řád, 1963. (Česká republika)

Zákon č. 513/1991, obchodní zákoník, 1991. (Česká republika)

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (Česká republika)

Zákon č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky (Česká republika)

BGB, 2002. (Německo)

Zivilprozessordnung, 2005. (Rakousko)

ABGB, 1811. (Rakousko)

Slovenian Obligacijski zakonik, 2017 (Slovinsko)

Občanský zákoník Ruské federace, zákon č. N 51-Φ3, 2008 (Ruská federace)

Komentáře a ostatní prameny

CISG AC Stanovisko č. 6, Náhrada škody - výpočet výše náhrady škody podle článku 74 CISG, Pace Law School Institute of International Commercial Law, dostupné na <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op6.html>.

Digest of Case Law on the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, UNCITRAL, 2012.

Doporučení Kompenzační komise OSN - United Nations Compensation Commission, č.j. Recommendation S/AC.26, 23.09.1997, dostupné na <http://www.unilex.info/case.cfm?pid=2&do=case&id=639&step=FullText>.

Důvodová zpráva k NOZ – Nový občanský zákoník. Dostupné také na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

Poznámky Sekretariátu UNCITRAL k Úmluvě OSN o smlouvách o mezinárodní koupit zboží, 1989. (Explanatory Note by the UNCITRAL Secretariat on the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods).

UNCITRAL, Komentář Sekretariátu k návrhu Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, 1978.

Soudní rozhodnutí a rozhodčí nálezy

Rakousko

Rozhodnutí Austria Supreme Cour z roku 2000 (*Jewelry case*), sp.zn. 1 Ob 292/99v. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000428a3.html>.

Rozhodnutí Austria Supreme Cour z roku 1996 (*Propane case*), sp.zn. 10 Ob 518/95. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960206a3.html>.

Rozhodnutí Austria Supreme Cour z roku 2002. (*Cooling system case*), sp.zn. 7 Ob 301/01t. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020114a3.html>.

Rozhodnutí Austria Supreme Court z roku 2000 (*Roofing material case*),
sp.zn. 6 Ob 311/99z. Dostupné na
<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/000309a3.html>.

Čínská lidová republika

Rozhodčí nález China CIETAC Arbitration proceeding z roku
1997(*Isobutanol case*). Dostupné na
<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970707c1.html>.

Rozhodčí nález China CIETAC Arbitration proceeding z roku 2000
(*Silicon and manganese alloy case*). Dostupné na
<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000201c1.html>.

Rozhodčí nález China CIETAC Arbitration proceeding z roku 2003
(*Clothes case*), sp.zn. 20030603. Dostupné na
<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/030603c1.html>.

Rozhodčí nález China post-1989 CIETAC Arbitration proceedings z roku
1990 (*Cloth wind coats case*), sp.zn. CISG/1990/01. Dostupné na
<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/900000c1.html>.

Finsko

Rozhodnutí Finland District Court of Kuopio z roku 1996 (*Butter case*),
sp.zn. 95/3214. Dostupné na
<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/961105f5.html>.

Rozhodnutí Finland Turku Court of Appeal z roku 2002 (*Forestry equipment case*). Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020412f5.html>.

Francie

Rozhodnutí France Appellate Court Grenoble z roku 1999 (*Calzados Magnanni v. Shoes General International*). Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/991021f1.html>.

Itálie

Rozhodnutí Italy Tribunale di Forli z roku (*Cisterns and accessories case*). Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090216i3.html>.

Německo

Rozhodnutí Germany Appellate Court Celle z roku 1998 (*Vacuum cleaners case*), sp. zn. 3 U 246/97. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/980902g1.html>.

Rozhodnutí Germany Supreme Court z roku 1999 (*Vine wax case*), sp. zn. VIII ZR 121/98. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990324g1.html>.

Rozhodnutí Germany District Court Darmstadt z roku 2000 (*Video recorders case*), sp. zn. 10 O 72/00. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000509g1.html>.

Rozhodnutí Germany Supreme Court z roku 1979 (*Cheese case*), sp. zn. 19791024. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/791024g1.html>.

Rozhodnutí Germany Appellate Court Bamberg z roku 1999 (*Fabric case*), sp. zn. 3 U 83/98. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990113g1.html>.

Rozhodnutí Germany Appellate Court Hamm z roku 1978 (*Brass poles case*), sp. zn. 2 U 30/77. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/780323g1.html>.

Rozhodnutí Germany Appellate Court Köln z roku 1996 (*Used car case*), sp. zn. 22 U 4/9. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960521g1.html>.

Rozhodnutí District Court Hamburg z roku 2001 (*Stones case*), sp. zn. 419 O 48/01. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/011221g1.html>.

Rozhodnutí Germany Appellate Court Berlin z roku 1994 (*Wine case*), sp. zn. 2 U 7418/92. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940124g1.html>.

Nizozemí

Rozhodčí nález Netherlands Arbitration Institute z roku 2002 (*Condensate crude oil mix case*), sp. zn. 2319 15,. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/021015n1.html>.

Rakousko

Rozhodčí nález Austria Vienna Arbitration proceeding z roku 1994 (*Rolled metal sheets case*), sp. zn. SCH-4318,. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940615a4.html>.

Rusko

Rozhodčí nález Russia Arbitration proceeding z roku 1997, sp. zn. 229/1996. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970605r1.html>.

Španělsko

Rozhodnutí Spain Supreme Court z roku 2000 (*Internationale Jute Maatschappij v. Marín Palomares*), sp. zn.. 454/2000. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000128s4.html>.

Švýcarsko

Rozhodnutí Commercial Court Zurich z roku 1999 (*Art books case*), sp. zn. HG 970238.1. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990210s1.html>.

Rozhodnutí Switzerland District Court Zug z roku 1999 (*PVC and other synthetic materials case*). Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/991021s1.html>.

Spojené Státy Americké

Rozhodnutí U.S. Bankruptcy Court for the District of Oregon z roku 2004 (*In re: Siskiyou Evergreen, Inc., Debtor*), sp. zn. 02-66975-fra11. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/040329u2.html>.

Rozhodnutí Federal District Court New York z roku 1994 (*Delchi Carrier v. Rotorex*), sp. zn. 88-CV-1078. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940909u1.html>.

Rozhodnutí U.S. Circuit Court of Appeals z roku 2002 (*Schmitz-Werke v. Rockland*), sp. zn. 00-1125. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020621u1.html>.

Rozhodnutí Ohio District Courts of Appeals (*Lake Erie Boat Sales*), sp. zn. 463 N.E.2d 70 73.

Rozhodnutí Court of Special Appeals of Maryland z roku 1977 (*Snyder v. HERB. GREENBAUM & ASSOCIATES, INC.*), sp. zn. 380 A.2d 618. Dostupné na <http://law.justia.com/cases/maryland/court-of-special-appeals/1977/44-september-term-1977-0.html>.

Rozhodnutí U.S. District Court, N.D., New York z roku 1993 (*Toltec Fabrics v August Inc*), sp. zn. WL 339280 1.

Rozhodnutí U.S. Court of Appeals for the Third Circuit 9 z roku 1943 (*Krauss v. Greenberg*), sp. zn. 37 F.2d 569. Dostupné na <http://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F2/137/569/1484139/>.

Rozhodnutí United States Federal District Court z roku 1997 (*Helen Kaminski v. Marketing Australian Products*), sp. zn. M-47 (DLC). Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970721u1.html>.

Srbsko

Rozhodnutí Serbia Foreign Trade Court attached to the Serbian Chamber of Commerce z roku 2008 (*Peaches and nectarines case*), sp. zn. T-7/07. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/080819sb.html>.

Rozhodnutí Serbia Foreign Trade Court attached to the Serbian Chamber of Commerce z roku 2010 (*Non-alcoholic beverages and fruit nectar case*), sp. zn. T-11/09. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/100709sb.html>.

Rozhodnutí Serbia Foreign Trade Court attached to the Serbian Chamber of Commerce z roku 2009 (*Medicaments case*), sp. zn. T-8/08. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090128sb.html>.

Ukrajina

Rozhodčí nález Ukraine Arbitration proceeding z roku 2005, sp. zn. 48. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/050000u5.html>.

Velká Británie

Rozhodnutí England and Wales High Court z roku 1854 (*Hadley v Baxendale*), sp. zn. EWHC J70. Dostupné na <http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Exch/1854/J70.html>.

Rozhodčí nálezy ICC

Rozhodčí nález ICC Tribunal of International Commercial Arbitration at the Russian Federation Chamber of Commerce and Industry z roku 2004, sp. zn. 20041223. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/041223r1.html#cd>).

Rozhodčí nález ICC International Court of Arbitration z roku 1997 (*Clothing case*), sp. zn. 8786. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/978786i1.html>.

Rozhodčí nález ICC International Court of Arbitration z roku 2003 (*Fashion products case*), sp. zn. 11849- Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/031849i1.html>.

Rozhodčí nález ICC International Court of Arbitration z roku 1999 (*Coke case*), sp. zn. 9187. Dostupné na <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/999187i1.html>.

Internetové portály

International Chamber of Commerce. Dostupné z <http://www.iccwbo.org>.

Mezinárodní ústav pro sjednocování soukromého práva (UNIDROIT). Dostupné z <http://www.unidroit.org>.

ALBERT H. KRITZER CISG DATABASE, Institute of International Commercial Law, Pace Law School. Dostupné na <http://www.cisg.law.pace.edu>.

UNILEX on CISG & UNIDROIT Principles. Dostupné z <http://www.unilex.info>.

Ministerstvo průmyslu o obchodu ČR. Dostupné z <https://www.mpo.cz>.

Komise OSN pro mezinárodní právo obchodní (UNCITRAL). Dostupné z <http://www.uncitral.org>.

Institute of International Commercial Law (IICL). Dostupné z <http://www.iicl.law.pace.edu/>.

Case Law on UNCITRAL Texts (CLOUT). Dostupné z <http://www.uncitral.org/clout/index.jspx>.

Law Search Trans-LEX. Dostupné z <https://www.trans-lex.org/>

ABSTRAKT

Náhrada škody v rámci Vídeňské úmluvy o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

Předmětem rigorózní práce je materie náhrady škody v rámci Vídeňské úmluvy. Vídeňskou úmluvu lze označit jako jeden z nejvýznamnějších a nejpoužívanějších nástrojů poskytující jednotný rámec pro mezinárodní smlouvy o koupi zboží. Cílem předkládané rigorózní práce je provést kritickou analýzu ustanoveních dotýkajících se práva na náhradu škody, konfrontovat zavádějící ustanovení, objasnit chybějící či méně detailní úpravu a poskytnout tak ucelený přehled o institutu náhrady škody ve Vídeňské úmluvě s přihlédnutím k jejím stěžejním hodnotám a principům.

V první části práce je přiblížen význam Vídeňské úmluvy v obchodně-právním světě a účel práva na náhradu škody, kterým je postavit poškozenou stranu do stejné finanční situace, v jaké by se nacházela, kdyby nedošlo k porušení smlouvy. Část práce se zabývá také obecnou charakteristikou Zásad UNIDROIT a PECL a jejich významem pro Vídeňskou úmluvu. Výše zmíněné instrumenty poskytují platformu pro interpretaci vágních pojmů Vídeňské úmluvy a pro doplnění a objasnění její chybějící či méně detailní úpravy.

V následující kapitole jsou nastíněny jednotlivé předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu. Značný prostor je věnován také problematice vymahatelných škod. Důraz je kladen zejména na ušlý zisk v důsledku snížení objemu transakcí, ztráty šance na dosažení lepšího výsledku a poškození dobrého jména. Část této kapitoly je věnována problematice příčinné souvislosti a s tím souvisejících nástrojů právní kauzality.

V předposlední kapitole rigorózní práce je přiblížen institut předvídatelnosti, jehož cílem je limitovat náhradu škody co do předvídatelných škod. Jedná se o korektiv, který zohledňuje, že není přirozené ani spravedlivé požadovat po straně porušující smlouvu, aby poškozené straně nahradila škodu, kterou v době uzavření smlouvy jako možný důsledek porušení smlouvy nepředvíдалa a ani nemohla předpovídat. V předložené práci je analyzován jak subjektivní, tak objektivní test předvídatelnosti.

Poslední kapitola pojednává o principu zmírnění škody, jehož základní myšlenkou je, že poškozené straně nebude nahrazena škoda, které ona mohla sama zabránit či ji zmírnit. Účel principu zmírnění škody je zabránit poškozené straně v pasivním pozorování vzniku či nárůstu škody a poté požadovat plnou náhrady škody, včetně té, které mohla zabránit. Povinností poškozené strany je, v souladu s článkem 77 Vídeňské úmluvy, učinit přiměřená opatření ke zmenšení nebo odvrácení škody. Pojem přiměřenost není ve Vídeňské úmluvě definován, a proto je jeho význam v práci objasněn pomocí detailního rozboru judikatury.

Klíčová slova

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, CISG, právo na náhradu škody, ztráta, předvídatelnost, zmírnění škody.

ABSTRACT

Damages under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods

The subject of the rigorous thesis is damages under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (hereinafter the “CISG”). The CISG can be described as one of the most important and most widely used legislative instruments providing a unified framework for contracts for the international sale of goods. The aim of this thesis is to make a critical analysis of the provisions concerning the right to damages, to confront misleading provisions and to clarify issues not expressly dealt with by the CISG in order to provide a comprehensive overview of the right to damages under the CISG, taking into account its core values and principles.

The significance of the CISG in the business world and the purpose of the right to damages are introduced in the first part of the thesis. The CISG is fundamentally influenced by the UNIDROIT Principles⁴¹⁶ and PECL⁴¹⁷, which help to interpret vague languages found in the provision and to supplement and to clarify the provisions of the to the CISG. The crucial goal of the right to damages, which is to place the aggrieved party

---

⁴¹⁶ Principles of International Commercial Contracts .

⁴¹⁷ Principles of European Contract Law.

in the same position it would have been in economically if the contract had been performed, is embodied in the principle of full compensation.

The goal of the subsequent chapter is to describe all requirements for liability and the issues, which are not expressly settled in the legal text. By means of jurisprudence, this text examines that, despite literary gaps, an aggrieved party is entitled to damages for loss of goodwill, loss of chance, and loss of volume. The thesis is further concentrated on the issue of causation and the differences between causation and the rule of foreseeability.

The penultimate part of the thesis examines the principle of foreseeability. According to the CISG, damages awarded to the injured party may not exceed the loss which the party in breach foresaw or ought to have foreseen at the time of conclusion of the contract. The presented thesis analyzes both the subjective and the objective test of foreseeability.

The last chapter is about the principle of mitigation of damages, whose central idea is that the aggrieved party cannot recover damages with respect to loss which he could have reasonably avoided. The purpose of this principle is to prevent the injured party from passively waiting for the loss to take place and then suing the party in breach for this loss, while such loss could have been avoided by the injured party. According to Article 77, measures to mitigate loss must be reasonable in the circumstances concerned; therefore, the focus of this chapter is also on the principle of reasonableness.

Key words

United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, CISG, right to damages, loss, foreseeability, mitigation of damages.